[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES.

OFFICIAL REPORT

Fifty-first day of the First Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 12th September, 1967.

The House met at Half-past Eight of the Clock.

[Mr. Speaker in the Chair]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

BONUS PAYMENT OF ANDHRA SUGARS, TANUKU

751—

* 55 (Q) Q.—Sri Ch. Prabhakara Chowdary (Rajahmundry):- Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether it is a fact that Andhra Sugars Ltd., Tanuku has to pay more than Rs. 7.00 lakhs to the Sugarcane suppliers towards bonus;

(b) whether it is also a fact that the management of Andhra Sugars Ltd., moved the High Court by the way of writ for stoppage of payment of the Sugarcane bonus to sugarcane growers and the writ petition was subsequently got dismissed and not pressed;

(c) whether the management of Andhra Sugars Ltd., Tanuku paid the Sugarcan bonus to the sugarcane growers so far; and

(d) if not what action does the Government propose to take for collection of the bonus and payment to sugarcane growers?

The Minister for Agriculture (Sri P. Thimma Reddy):— (a) As per the orders of the Government of Indias, M/s Andhra sugars Ltd., Tanuku have to pay a total sum of Rs. 3,35,056 to the cane suppliers towards bonus (additional cane price) for 1958-59 and 1959-60 seasons.

(b) M/s Andhra Sugars Ltd., Tanuku filed a writ Petition in the High Court of Andhra Pradesh challenging the validity of the Order of the Sugarcane Additional Price Fixation Authority and a temporary stay was also granted by the High Court pending disposal of the Petition. The writ petition is reported to have been withdrawn subsequently.

(c) and (d): The Government of India have ordered payment of the bonus by the sugar factory within a period of 3 months from the date of the order viz, 20-6 67 without interest. The factory is also allowed to pay the total amount within a period of nine months in case it agrees to pay interest at the rate of 9% on all amounts paid after 3 months. The question of taking action against the sugar factory will be examined in case the factory fails to pay the dues as ordered by the Government of India.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు (కొవ్వూరు):- అధ్యక్షా, ఇలాగే మనరాష్ట్రంలో చాలా ప్రయివేటు ఫ్యాక్టరీలు రైతులకు బోనసు ఇవ్వటంలేదు. మా చాగల్లు సుగర్ ఫ్యాక్టరీ వారు బోనసు ఇవ్వలేదు. దానిని గురించి ప్రభుత్వం వెంటనే చర్య తీసుకుంటుందా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- ఇది కోర్టులో ఉన్నందువల్ల; ఇంకా ఏవిధంగా యీ ఫ్యాక్టరీలు పే చేయకుండా ఉన్నవో ఆ వివరాలు తెప్పించుకొని చూస్తాను.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్టణం):- అధ్యక్షా, యీ సుగర్ కేన్ ధర చాలా తక్కువగా ఉన్నది. 20 సంవత్సరాలనాటి ధర ఇప్పటికీ ఉన్నందువల్ల రైతులకు గిట్టుబాటు లేకుండా ఉండి చెరకు వేయకుండా ఉన్నారు. యు.పి. లో ఫ్యాక్టరీలు పడుకొన్నట్లే, ఇక్కడ కూడా పడుకొనే ప్రమాదం ఉన్నది. కాబట్టి ఉత్పత్తి దారులకు కనీసం 75 రు. ల వరకు ధర పెంచటానికి ప్రభుత్వం ఏదైనా ఏర్పాటు చేస్తున్నదా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- అది చాల తక్కువ ఉన్నది. కసారి కేన్ ప్రయిస్ 75 రు.లకు పైన పోయేటట్లు ఉన్నది.

శ్రీ జి. శివయ్య (పుట్టూరు):- బోనసు ఇవ్వకుండా పోవటానికి కారణాలు ఏమిటి ? ఆ విధంగా ఫ్యాక్టరీలు ఇవ్వకుండా పోయినపుడు ప్రభుత్వం తక్షణ చర్యలు తీసుకొనటానికి ఏమైనా ఆలోచన ఉన్నదా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- అది చట్టబద్ధమైన లేవీ కాదండి. చక్కెర దిగుబడి ఎక్కువ ఉంటే అని-ఏదో ఒక ఫార్ములా ఉన్నది. ఆ ఫార్ములా ప్రకారం ఇచ్చే దానికి మొదట ఒక ఎగ్రిమెంటుకు ఫ్యాక్టరీవాళ్లు వచ్చినారు. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారు ఏదో కమిటీ వేసింది. దానిలో ఏవో లోపాలు వున్నవని కోర్టుకు పోయినారు. కోర్టు యొక్క నిర్ణయం ఫ్యాక్టరీలకు వ్యతిరేకంగా వున్నది. ఇపుడు ఇవ్వాలని గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియావారు చెప్పినారు. ఇస్తామని వారు చెప్పినారు.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వర రావు (వుయ్యూరు):- కృష్ణాజిల్లాలో వుయ్యూరు సుగర్ ఫ్యాక్టరీ వారు పూర్వం రెండు సంవత్సరాల బోనసు ఇవ్వలేదనే విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా ? దానిమీద ఏమి చర్య తీసుకొన్నారు ?

మిస్టర్ స్పీకర్:- సెపరేట్ క్వశ్చన్ వేయండి.

శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు (వర్ధన్నపేట):- బోనసు విషయంలో వడ్డీ చెల్లిస్తామన్నట్లయితే వాళ్ళకు టైమ్ ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వం ఏదో చెప్పింది

అన్నారు. అసలే రైతులు ఆర్థికంగా అవస్థలు పడుతున్నప్పుడు వారికి వడ్డీ కాకుండా బోనసు ఇవ్వటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- ఇపుడు రెండు పార్టీలు వున్నవి: ఇచ్చేవారు, తీసుకొనేవారు, కొంచెం ఇబ్బందిగల పరిస్థితులు వుంటే వారికి కూడ కొంత అవకాశం ఇచ్చినట్లుగా వుంది.

శ్రీ ఎమ్. వీరరాఘవరావు (పత్తిపాడు):- బోనసు ఇవ్వమని సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఆదేశించింది అని చెబుతున్నారు. వేసిన రిట్టు పిటీషన్ హైకోర్టు కొట్టివేసింది అంటున్నారు. ఈ పరిస్థితిలో ఆంధ్రప్రభుత్వం కఠినమైన చర్యలు తీసుకొని, రైతులను ప్రోత్సహించటానికి బోనసు ఇవ్వటానికి ఆదేశించటంలో అభ్యంతరాలు ఏమి వున్నవి ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- అవసరమైన చర్యలన్నీ తీసుకొంటాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి):— రెండు పార్టీల మధ్య మూడవ పార్టీగా ప్రభుత్వం వుండి రాజీ చేస్తారా ? గవర్నమెంటు ఏమి చేసింది ? మూడవ పార్టీ నిద్రపోయేపార్టీగా వుందా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:— అనుకొన్నంతగా నిద్రపోయే పార్టీ కాదు.

MEMBERS OF BOARD OF MANAGEMANT OF AGRICULTURAL UNIVERSITY

752—

* 1490 - (V) Q.—Sarvasri T. Purshothama Rao. Santosh Chakravarthy (Mulug) and D. Satyanarayana (Chevella):—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) who are the members of the Board of Management of Agricultural University ;

(b) who is the Chairman of the Board of Management before and after general elections ; and

(c) what is the salary of the previous and present Chairman ?

Sri P. Thimma Reddy :— (a) Statement is placed on the Table of the House.

(b) Sri Kandula Obula Reddy.

(c) No salary is paid.

STATEMENT PLACED ON THE HOUSE
[VIDE L. A. Q. NO-1490-V * 752]

Constitution of the Board of Management.	*Names af the persons elected or nominated as Members of the Board*
(1)	(2)
EX-OFFICIO MEMBERS	
(i) The Vice-Chancellor	(1) Sri O. Pulla Reddy, I.C.S. (Retd.)
(ii) The Secretary to Government Finance Department.	(2) Sri M. A. Abbasi, I. A. S.
(iii) Two Officers in the employment of the Government in connection with the administration of Agriculture and allied subjects. *to be nominated by the chancellor.*	(3) Sri A. Krishna swamy Aiyangar, I. A. S. Special Secretary to Government Panchayati Raj Department. (4) Dr. T. V. Reddy, Director of Agriculture.
OTHER MEMBERS	
(iv) Five persons elected from amongst themselves by the members of the A. P. Legislative Assembly in accordance with the system of proportional representation by means of the single transferable vote.	(5) Sri M. Baga Reddy, M.L.A. (6) Sri V. Venkata Krishnama Raju, MLA (7) Sri V. Ramasw my Reddy M. L. A. (8) Sri Agarala Easwara Reddy, M. L A. (9) Sri Bezawada Papi Reddy, M. L. A.
(v) Two persons elected from amongst themselves by the members of the A. P. Legislative Council in accordance with the system of proportional representation by means of the single transferable vote.	(10) Sri K. Ramachandra Reddy, M. L. C. (11) Sri P. Venkata Swamy Reddy, M. L. C.
(vi) One person interested in agricultural education and develodment, *nominated by the Chancellor.*	(12) Sri J. Ragotham Reddy, M. L. C.
(vii) One person elected by the members of the Indian Council of Agricultural Education from amongst themselves.	(The Indian Council of Agricultural Education is not in existence now. The question of deleting this by a suitable amendment of the Act is under consideration).

1	2
(viii) One person elected by the registered graduate from amongst themselves.	(13) Dr. C. Krishna Rao, Director of Animal Husbandry.
(ix) Three persons appointed by the Chancellor from amongst the agriculturists of whom one shall be a woman.	(14) Sri Kandula Obula Reddi. (15) Sri Y. Venkateswara Rao, President, Panchayati Samithi Gudivada : (16) Smt. B. Rukmini Devi (Formerly M L. A.) of Madakasira, Anantapur District.
(x) Two persons nominated by the Chancellor from amongst the teachers.	(17) Dr. B. Appala Naidu, Director of Extension, Andhra Pradesh Agricultural University. (18) Dr. P.S. Rajulu, Principal, College of Veterinary Science, Tirupathi.
(xi) One person nominated by the Chancellor from amongst the members of the State Chamber of Panchayathi Raj.	(19) Sri P. Ramna Reddy, Secretary, State Chamber of Panchayati Raj.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ (పలమనేరు):—అది నేలరీ కాకపోవచ్చును. అది ఆనరోరియమ్‌గా అయినా ఎంత ఇస్తున్నారో చెబుతారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- లేదండి.

TRAINING CENTRES FOR VILLAGE LEVEL WORKERS

753—

*1485 (U) Q.— Sri B. Nirenjana Rao (Malleswaram):— Will the hon. Minister for Panchyati Raj be pleased to state :

(a) how many Training Centres are there in the State for the Village Level Workers :

(b) is there any proposal to wind up these centres; as there is no chance of absorbing the trained candidates; and

(c) what is the expenditure incurred annually on these centres?

The Minister for Panchayat Raj (Sri T. Ramaswamy):— (a) At present there are 7 Gramasevaks Training Centres in the State for the Village Level Workers, Sir.

(b) No, Sir. The trained Village Level Workers are being absorbed.

(c) Annual expenditure on these centres on an average is to a tune of Rs. 12 lakhs, Sir.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు:— అధ్యక్షా, శిక్షణ పొందిన అభ్యర్థులను పనిలోకి తీసుకోకపోవటం వాస్తవమేనా? అట్లా పనిలోకి తీసుకోబడని అభ్యర్థులు సాధారణంగా ఎంత మంది మిగిలిపోతున్నారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— పనిలోకి తీసుకోకపోయినట్లు మా దృష్టికి రాలేదు. సెక్రటరీ ఇచ్చిన ఇన్‌ఫర్మేషన్‌బట్టి 402 అన్‌ట్రయిన్డ్ విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్సు ఇంకా ఉన్నారు.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు:— ఇపుడు విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్సును కొత్త వారిని తీసుకొనే ప్రపోజల్సులేవు కాబట్టి ఉన్నవారిని ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్సుగా వేసే అవకాశంలేదు కాబట్టి ఈ మెంబర్సును ఎందుకు వైండింగు అప్ చేయకూడదు?

శ్రీ టి రామస్వామి:— ఇంకా జిల్లాపరిషత్ సెక్రటరీస్ పంపించినటువంటి ఇన్‌ఫర్మేషన్‌బట్టి 402 అన్‌ట్రయిన్డ్ విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్సు వర్కు చేస్తున్నారు. వీరిని రిప్లేస్ చేసేవరకు ఉండాలండి.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య (సర్వేపల్లి):— ఇపుడు 400 మంది రాష్ట్రంలో ఉన్నారు కదా. వారు అన్‌ట్రయిన్డ్ అయినప్పుడు వారికి ట్రయినింగు ఇచ్చి ఎబ్‌సార్బ్ చేసుకొనే అవకాశం ఉన్నదా? లేకపోతే వారిని అట్లాగే ఉంచితే, తర్వాత ఎజిటేషనుఅయి, ఇతర్రా ఇబ్బంది వస్తుంది. అందుచేత వారికి ట్రయినింగు ఇచ్చేందుకు చర్య తీసుకొన్నారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— ఈ విలేజులెవెల్ వర్కర్సును ట్రయిన్డ్ చేయటానికి డిస్ట్రిక్టు సెలక్షను కమిటీలు సెలక్టు చేస్తాయి. ఈ అన్‌ట్రయిన్డ్ వర్కర్సుకు అందులో ప్రిఫరెన్సుకూడ ఇస్తారు.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య:— అధ్యక్షా, యీ విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్స్ రిటైర్ అయ్యేంతవరకు వారు విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్స్‌గానే ఉండవలసిందేనా? లేకపోతే పంచాయిదీ సమితి ప్లాన్స్‌లో వారికి ఏమైనా ఛాన్స్ ఆఫ్ ప్రమోషన్ ఉన్నదా? వారి విషయం గురించి ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచిస్తున్నది?

శ్రీ టి. రామస్వామి:—ఇదివరకు ఎస్. ఇ. ఒ. స్‌గా వీరిని ప్రమోట్ చేయటం ఉన్నది.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల):— నేను అడుగుతున్నది. ప్రస్తుతం సమస్యలు వందల కొలది విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్సు, రిటైరు కాబోయేవరకు విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్సుగా ఉండ వలసినదేనా? వారికి ఏమైనా చాన్స్ అఫ్ ప్రమోషన్ ఉన్నదా? దానికి ఏదైనారూల్సు ఫ్రేమ్ చేయటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

మిస్టర్ స్పీకర్:— సెపరేట్ క్వశ్చన్ వేయండి.

శ్రీ కె. అంజనరెడ్డి (హిందూపూరు):— అధ్యక్షా విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్సును ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్స్‌గా వేస్తున్నప్పుడు వారికి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్స్ ట్రయినింగే ఇచ్చి, వారందరిని ఆ రకంగా తీసుకోవటం మేలు కదా. ఆ విధంగా చేసే యోచన ఉన్నదా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— అది కూడ ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ బి. హెచ్. విజయకుమారరామరాజు (భీమవరం):— అధ్యక్షా, ఈ విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్సును సెలక్షన్ కమిటీ సెలక్టు చేయకపోతే రెండు మూడు సంవత్సరాలు సర్వీసు పుటప్ చేసినవారంతా పోవలసినదేనా ? వారిని చేర్చుకోటానికి ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన నిబంధనలు చేయగలదా ?

శ్రీ టి రామస్వామి:— సెలక్షను కమీషను పెట్టిన తర్వాత సెలక్టు చేయకపోతే అంతేనండి, పోవలసినదే.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల):— విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్సు ఇక్కడ ఇస్తున్న ట్రయినింగు యొక్క రిజల్టు గ్రామాలలో ఎంతవరకు కనబడ్డాయి? సాధారణంగా సమితి పరిషత్ నాయకుల అభిప్రాయం ఏమిటంటే, ట్రయినింగు పొందిన తర్వాత కూడ వారు ఏ పద్ధతులలో ఉపయోగపడతారని అనుకొన్నారో, అందులో ఏ మాత్రం ఉపయోగపడటంలేద నేవిషయం ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చిందా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— మా దృష్టికి ఏమీ రాలేదు.

శ్రీ పి. వెంకటేశన్ (ధర్మవరం):— 400 మంది untrained village level workers ఉన్నారు అని మంత్రి గారు అన్నారు. మన రాష్ట్రంలో 7 కేంద్రాలు ఉన్నాయి. Training two years. ఈ రెండు సంవత్సరాలలో 7 కేంద్రాలలో ఎంతమందికి శిక్షణయిస్తారు? 400 మంది అయిపోయిన తరువాత ఆ కేంద్రాలను continue చేస్తారా లేక అంతటితో stop చేస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— ఈ కేంద్రాలలో సంవత్సరానికి 380 మంది training అవుతారు. తరువాత Higher training for village level workers యిస్తారు. Village level workers గా పనిచేసే వారికి refresher courses కూడ conduct చేస్తారు. ఈ మధ్యనే Government of India ఈ centres యింకా ఉపయోగం కరంగా చేయడానికి Specialised cour es for tube well operations, plant protection, agriculture machinery ane pumpsets; వీటిల్లో కూడ training యివ్వాలి. ఇది కూడ ఆలోచించండి అన్నారు. ఆలోచించిన తరువాత, వీటి మీద నిర్ణయం తీసుకొన్న తరువాత ఈ centres ఎన్ని close చేయాలి, లేకపోతే అన్ని close చేయాలా అనే విషయం ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంటుంది.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ):— పంచాయితీరాజ్ లో 10% cut అని చెపుతూ ఉండిరి. వాస్తవానికి villag level workers కొన్ని Districts లో చాల surplus గా ఉన్నారు. వాళ్ళకు పనిలేదు. Dry package scheme అని క్రొత్త స్కీములు పెట్టారు. వర్షాలు లేని దానివల్ల వారు కూర్చుని ఉన్నారు. బొత్తిగా పనిలేదు. కాబట్టి దీనిని verify చేసి జిల్లా వారిగా surplus గా ఉండే వారిని తీసివేస్తారా ? Village level workers ను Executive officers of village panchayats వేస్తారు అని ఒక అభిప్రాయం

ఉండేది. తరువాత Agriculture Extension officers training లో కూడ select చేస్తారని ఈ మధ్యనే information వచ్చినది. ఇది ఎంతవరకు వాస్తవం?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— ఇందులో కొందరికి B. S.c. agriculture కు seats యిస్తున్నారు. తరువాత యిప్పుడు ఈ village level workers కు extra గా group executive officers గా పని వచ్చెప్పితే బాగా ఉంటుందనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉన్నది.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం (నరసన్నపేట):— ఈ training రెండు సంవత్సరాలు పూర్తిచేసి వచ్చిన తరువాత వారికి ఉద్యోగం యివ్వకుండా గవర్నమెంటు వారు further instructions యిచ్చేవరకు వారిని absorb చేయకూడదు అని జిల్లాపరిషత్‌కు ఆదేశాలు పంపించారా? ఆ విధంగా పంపించడానికి కారణం ఏమిటో చెప్పగలరా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— అటువంటి ఆదేశం ఏమి పంపించలేదు. Training అయిన వారందరు absorb అయిపోతున్నారు. ఆ జిల్లాలో లేకపోయినప్పటికీ యింకో జిల్లాకు కూడ allot చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం:— 25% of the Village leavel workers ను పంచాయితి సమితి ప్రెసిడెంటులు స్వంతంగా వేసుకున్నవారు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో చాలమంది ఉన్నారు. Training అయినవారు absorb కాకుండా ఉన్నారు. ఎందుకు వారిని aasorb చేయలేదు? కారణం చెప్పగలరా? కావలసివస్తే నేను వెంటనే telegram యిచ్చి తెప్పిస్తాను.

శ్రీ టి. రామస్వామి:— అటువంటి case నా దృష్టికి వస్తే తప్పకుండా absorb చేయవలసిందని, వాళ్ళను పోస్ట్‌చేసి వీళ్ళను వేయవలసిందని చెపుతాను.

శ్రీ ఆర్. మహానంద (దర్శి):— Training అయి వచ్చిన వారిని జిల్లాలకు allot చేయడం గవర్నమెంటు పెట్టుకొన్నది. దానివల్ల 5 మాసాలు 6 మాసాలు training అయినవారికి ఉద్యోగాలు లేకుండా ఉండడం, అక్కడ జిల్లాలలో unqualified అయిన వారిని, Employment Exchange నుంచి draw చేయకుండా ఉన్నటువంటి వాళ్ళనే continue చేయడం జరుగుతూ ఉన్నది. ఇలాంటిది జరగకుండా ఉండడానికి training అయ్యేటప్పుడే ఏ జిల్లాలో వారిని ఆ జిల్లాలో direct గా జిల్లాపరిషత్‌కు పంపించే ఏర్పాటుచేసి అక్కడ surplus గా ఉంటే తరువాత గవర్నమెంటుకు చెప్పే పద్ధతి పెడితే తొందరగా జరుగుతుందేమో ఆ విషయం ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— గౌరవసభ్యులు చెప్పినంత ఆలస్యం అవుతున్నదని మాదృష్టికి రాలేదు. మేము allot చేస్తున్నాము. ఒకవేళ ఏ జిల్లాలోనైన ఎక్కువ ఉన్నట్లయితే యింకో జిల్లాకు allot చేస్తాము.

శ్రీ టి. పాపారావు (నగరికటకం):— Village level workers కు B. Sc. Agriculture selection యిచ్చాము అన్నారు. ఏ ఏ జిల్లాకు ఎంతెంత మందిని వేశారో తెలియజేస్తారా ? ఇందులో selection grade యిచ్చి Extension Officers గా కొంతమందిని తీసుకున్నారు అని ఈమధ్య విన్నాము. ఎంత మటుకు ఆ స్కీము అమలు చేస్తున్నారు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— అది వేరేప్రశ్న వేస్తే చెపుతాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— Training కానివారు 400 మంది నిలవ ఉన్నారు అని చెప్పారు. 390 మందికి ఒక కోర్సులో పూర్తి అవుతుందని చెప్పారు. మొత్తం తీసేస్తే 10 లక్షల రూపాయలు economy లో ఉపయోగ పడుతుంది. అందుచేత అది ఉపయోగపరచేటట్లు 300 మందికి, ఉన్నవాళ్ళ వరకే training యిచ్చి cancel చేస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— ఇప్పుడు Training అవుతున్నారు. తరువాత ఆలోచించి అవసరం అయితే training centres కొన్ని close చేయాలా, ఎన్ని close చేయాలి అనేది నిర్ణయం తీసుకుంటాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రేకల్):— 400 మంది training కానివారు అని చెప్పారు. ఇప్పుడు training పొందుతున్న వారుగాక 400 మంది ఉన్నారా ? Village level workers ను labour inspectors గా వేస్తాము అని చెప్పారు. అది వాస్తవమేనా ? అయితే ఎప్పటినుంచి వేస్తున్నారు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— అది నాదృష్టికి రాలేదు.

డాక్టర్ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు (విజయవాడ ఈస్ట్):— Training Village level workers కు సహజంగా ఉండవలసిన పనులకు సంబంధంలేకుండా ఉన్నదనే విమర్శనను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆ course ను modify చేశారా ? లేకపోతే చేయడానికి ఆలోచన చేస్తున్నారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— అటువంటిది ఏమీలేదు. వారికి ఏవైతే విధులు ఉన్నాయో ఆ విధులకోసమే training యిస్తున్నారు.

ఒక గౌరవసభ్యుడు:— ఇలాంటి cases ఏమైన ఉంటే మంత్రిగారు వారి notice కు తీసుకురమ్మంటున్నారు. Instructions ఉండగా జిల్లాపరిషత్ సెక్రటరీస్‌గాని లేక జిల్లాపరిషత్ చైర్మన్‌గాని ఎవ్వరైతే వీరిని absorb చేయకుండా అట్టిపెట్టారో అలాంటి సెక్రటరీలమీద, గవర్నమెంటుకు ప్రత్యేకమైన కంట్రోలు ఉన్నది. వారిమీద ఎందుకు చర్యతీసుకోరు ? ప్రతి individual case మంత్రిగారి దృష్టికి వస్తేనే దానిని అనుమతిస్తాము అని చెప్పడం న్యాయమేనా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి:— మేము పరిపంచకపోతే సాధారణంగా వారు employ చేస్తున్నారు.

GRANTS FOR THE DEVELOPMENT OF MODERN INDIAN LANGUAGES

754—

*314 Q.— Sri T. C. Rajan:— Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether grants are given for the development of modern Indian Languages; and

(b) if so, what are the languages for the development of which grants are given in the years 1965-66 and 1966-67 ?

The Minister for Education (Sri T. V. Raghavulu):— (a) Yes, Sir.

(b) Telugu and Urdu.

శ్రీ టి. సి. రాజన్:— ఈ grants ఏ basis మీద యిస్తున్నారు. Tulugu and Urdu అన్నారు. సంస్కృతమునకు ఎందుకు యివ్వలేదో చెప్ప గలరా ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:— Government of India వారి scheme ననుసరించి Indian modern languages అన్నిటికి దోహదం చేయాలి అన్నారు. ఈ స్కీములో Sanskrit ను Hindi ని మినహాయింపు చేశారు. దానికి ప్రత్యే కించి వారే వేరే scheme వేశారు.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి (కొల్లాపూరు):— ఆధునిక భారతీయ భాషలు అంటే ఏవేవి ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:— ఆధునిక భారతీయ భాషలు అంటే తెలుగు యింకా అనేక ప్రాంతీయ భాషలు ఇవన్నీ ఉన్నాయి.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి:— ఇవన్నీ అంటే ఏవి ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:— ప్రాంతీయ భాషలు.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి:— కొన్నిచోట్ల tribal languages కూడ ఉన్నాయి. అందులో ఏవైన ఈ అధునిక భాషలలో చేర్చారా ? వీటికోసం ప్రత్యేక research ఏమైన జరుగుతున్నదా ? దానిని తెలుసుకోవడంకోసం అడిగాను. మన తెనుగుదేశంలో కోయభాషకూడ ఒక ప్రత్యేక tribal భాషగా ఉన్నది. దానిని ఆధునిక భారతీయ భాషలలో చేర్చారా ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:— మన రాష్ట్రానికి సంబంధించినంతవరకు తెలుగు ఉర్దు యిక్కడ అభివృద్ధి సాధించడానికి చేశారు. ఆధునిక భాషలు అంటే నిర్వచనం నాకు తెలియదు. కోయభాషలో లిపి ఉన్నదో లేదో నాకు తెలియదు. ఆటవిక భాషగురించి నాకు తెలియదు.

శ్రీ కె. మునుస్వామి (సత్యవేడు):— ఆధునిక భాషలు తెలుగు ఉర్దు అని వాటికి ప్రాధాన్యత యిచ్చారు అంటున్నారు. తెలుగు మాతృభాషేగదా? ఇది అధునిక భాష ఎందుకు అవుతుంది ? ఆధునిక భాషగా తెలుగు ఉర్దు తీసు

కొనే పక్షంలో చిత్తూరు జిల్లా border లో Tamil సంగతి ఏమిటి? అక్కడ ఉన్నవాళ్ళు ఎక్కువమంది Tamil మాట్లాడుతూ High Schools లో sections లేకుండా బాధపడుతున్నారు. అందుచేత వారికి optional గా నైనాసరే యిటువంటి grants యిచ్చి ప్రోత్సాహం చేస్తారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:— అరవానికి సంబంధించి సంతవరకు మద్రాసు రాష్ట్రంలో చేస్తున్నారు మనం యిక్కడ తెలుగు ఉర్దు గురించి చేశాము.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి:— తెలుగుకు ఉర్దూకు grants యిచ్చాము అని మంత్రిగారు చెప్పారు. తెలుగుకు ఎంత యిచ్చారు, ఉర్దూకు ఎంతయిచ్చారు?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:— 1965-66 లో తెలుగుకు మొత్తం రు. 20 వేలు యిచ్చారు, 1966-67 లో 32,750 రూపాయలు యిచ్చారు. ఉర్దూకు 1966-67 లో Publication of Urdu translation, English Publication by Institute of Indo-Middle East Cultural Study-Outlines of Cultural History of India; Basis of Islamic Culture - ఈ రెండింటికి 2,750 రూపాయలు యిచ్చారు. 1965-66 లో ఉర్దూకు ఏమీ యివ్వలేదు.

శ్రీ టి. పాపారావు:—ఆధునిక భాషలలో తెలుగు, ఉర్దూ చేర్చారుని మంత్రిగారు సెలవిచ్చారు. అయితే తెలుగు, ఉర్దూ రెండూ కూడా చాలా పురాతనమైన భాషలుగదా. ఆధునిక భాషలలో ఎలా చేర్చారు?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—భాష సనాతనమే కావచ్చు, ఆధునికపోకడలను గూర్చి నేను చెబుతున్నాను. కొత్తభాషఅంటూ ఏదీ పుట్టలేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం):—ఈ గ్రాంట్సు ద్వారా మోడరన్ లాంగ్వేజెస్‌ను డెవలప్ చేయడానికి ఏఏ పద్ధతులను అనుసరించి డెవలప్ చేయడానికి నిర్దేశించారు? చాలామంది తెలుగులో మంచి మంచి గ్రంథాలు వ్రాశారు. అవిఅలాగే నిలచి పోయిఉన్నవి. వాటిని ప్రచురించడానికి పూనుకుంటారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగానే జరుగుతున్నది 1965-66 లో పి. ఎస్. ఆర్. అప్పారావుగారు Architectural Technography and Culture of Chalukyas and Kakatiya Temples' అనే గ్రంథం వ్రాశారు, అలాగే 'హిస్టరీ ఆఫ్ తెలుగు డ్రామా' యిటువంటి ఉద్గ్రంథం వ్రాసిన వారికి ప్రోత్సాహంయివ్వడం ద్వారా యీ రచయితలను పెంపొందింపడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఆధునిక భాషలను అభివృద్ధి పరచడం-తెలుగు ఆధునికమా? కాదా అనే విషయంలో మన ప్రభుత్వం పొరపాటుగా వ్రాసింది అనుకుంటాను-ఆధునికం కాదు. పురాతనం, క్లాసికల్ కూడా, అయితే, భాష అభివృద్ధి కావాలని చెబుతూ 30 వేల రూపాయలు గ్రాంటు చేశామని ఘనంగా చెప్పడానికి యీ ప్రభుత్వానికి కాస్తయినా కూడా సిగ్గులేదా? అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—ఈ సంవత్సరం ఒక లక్ష రూపాయల వరకూ బడ్జెటులో మనం ప్రొవిజన్ పెట్టుకొన్నాం. మొట్టమొదటి దశలో కొంచెం తక్కువ కావచ్చు.

శ్రీ వై. వెంకటరావు (వేమూరు):—సాధించడానికి యీ గ్రాంట్సు యిచ్చామన్నారు. ఎంతవరకు అభివృద్ధిని సాధించారు?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—సాధించడం అంటే-ఇప్పుడు. రచయితలు వ్రాసిన గ్రంథాలను ప్రచురించడంద్వారా వారిని ప్రోత్సహించడం, తద్వారా ఆధునిక భాషా పోకడలను అన్నింటిలో ఉత్సాహం కల్పించడం.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు:—ఉర్దూ భాషలో పరచయిత ఏ గ్రంథాలు రచించారు? వేటిని ప్రోత్సహించారు?

Sri T. V. Raghavulu:—'Basis of Islamic Culture' Publication of Urdu Translation English Publication of Institute of Indo-Middle East Cultural stuies అనే గ్రంథాన్ని వాటిని ప్రోత్సహించారు.

GRANTS TO A. P. NATYA SANGHAM

755—

*1488 (H) Q.— Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Government have given any grants to the Andhra Pradesh Natya Sangam, Hyderabad during the years 1965-66, 66-67 and 67-68;

(b) whether the above Sangham, received any grant from Andhra Pradesh Sangeet Nataka Academy, and

(c) if so, whether the Government received any utilisation certificate from the Sangham and the Academy ?

Sri T. V. Raghavulu:— (a) Yes, Sir. Grants were given as follows:—

During 1965-66.	Rs.	6,833.00
During 1966-67.	Rs.	11,667.00
During 1967-68.	Rs.	6,500.00

(b) Yes, Sir. Grants were given as follows :—

During 1965-66.	Rs.	10,000.00
During 1966-67.	Rs.	10,000.00
During 1967-68.	Rs.	1,000.00

(c) (i) Utilisation certificates from the Andhra Pradesh Natya Sangham have since been received for the grant sanctioned during 1965-66.

For the grant sanctioned during 1966-67 utilisation certificates have been received for all items excepting Rs.1,220 for which the certificate is awaited.

For the grant sanctioned during 1967-68, utilisation certificate will be received after the entire amount is spent.

(ii) Utilisation certificates from the Andhra Pradesh Natya Sangam have since been received, by Andhra Pradesh Sangeet Nataka Academy for the grants sanctioned by the Akademy, except for the amount of Rs. 1,000 paid during 1967-68.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—గవర్నమెంటు కొంత గ్రాంటు యిచ్చిందిఅన్నారు. సంగీత నాటక అకాడమీకొంత యిచ్చింది అంటున్నారు. అటువంటివాటిని అభివృద్ధిచేయడానికి అకాడమీలు యిస్తున్నాయిగదా, ప్రభుత్వం కూడా ఎందుకు గ్రాంటు యిచ్చింది? రెండవది, యుటిలైజేషన్ సర్టిఫికేట్స్ 1965—66 సంవత్సరాలవి ఎప్పుడు వచ్చాయి. సంవత్సరం. రెండు సంవత్సరాలు దాటిన తరువాత వచ్చాయా? అసలు యుటిలైజేషన్ జరిగిందా, సర్టిఫికేట్ మాత్రమే వచ్చిందా?

శ్రీ టి వి. రాఘవులు :—1965. 66 కు సంబంధించి గౌరవసభ్యులు అడిగినట్లు గవర్నమెంటు గ్రాంటు యిచ్చినమాట యథార్థమే? తరువాత, సంగీత నాటక అకాడమీవారు వారంతటవారు కొన్నిగ్రాంట్సు యిస్తున్నారు. యుటిలైజేషన్ సర్టిఫికేట్ కు సంబంధించిన వివరాలు నేను చెప్పాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—దానికి, దీనికి ప్రెసిడెంట్సు, సెక్రటరీస్ ఎవరు?

శ్రీ టి. వి, రాఘవులు:—సంగీతనాటక అకాడమీకి సూర్యచంద్రరావు గారు ప్రెసిడెంటు, నాట్యసంఘానికి ఎవరోనాకు తెలియదు.

డాక్టర్ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు:—అకాడమీల ద్వారా ప్రభుత్వం యిస్తున్న యీ గ్రాంట్సు ఏవిధంగా ఖర్చు చేస్తున్నారు? ఇదివరకు గొప్ప యాక్టర్సుగా వుండి. పెరాలసిస్ మొదలైనవాటివలన డిజేబుల్డ్ అయినవారికి పెన్షన్స్ యివ్వడానికి—కొంతకాలంగా వారికి పెన్షన్స్ కూడా రావడంలేదు, ఈ గ్రాంట్సు ఏవిధంగా ఖర్చు అవుతున్నవో చెప్పగలరా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—వారికివేరే సహాయం యివ్వడానికి గవర్నమెంటు స్కీములో వుంది.

డాక్టర్ టి.వి.యస్. చలపతిరావు:—ఈ గ్రాంట్సు ఏవిధంగా ఖర్చు చేయడానికి ఉద్దేశింపబడ్డాయి ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—Objects and aims యీ విధంగా వున్నాయి. To federate into a single body all organisations vouched for Promotion of the theatre movement in the state and to affiliate them through the Natya Sangham to Bharatiya Natya Sangh; to foster free and unfettered exchange ot views and information on technical matter, etc.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య:—ప్రత్యేకంగా యీ నాటక అకాడమీకి గ్రాంట్సు యిస్తూ, తిరిగి నాట్య సంఘానికి కూడా యిస్తున్నప్పుడు-రాష్ట్రంలో ఎక్కడి

కక్కడ యిలాంటి నాట్యసంఘాలు పర్పడియుంటే నాటక అకాడమీతో సంబంధంలేకుండా ప్రభుత్వం కూడా వాటికి గ్రాంట్సు యిస్తూ వుంటుందా? ప్రభుత్వం నాట్యసంఘానికి ఏ పద్ధతిమీద యీ గ్రాంటును యిచ్చింది?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—అకాడమీకి సంబంధం లేకుండా యివ్వాలనేమి లేదు. అకాడమీ యివ్వలేనిచోట్ల, ఏదయినా అవసరం వున్నచోట ప్రభుత్వం యిచ్చిందితప్ప అకాడమీని నిరుత్సాహ పరచాలని కాదు.

SUPPLY OF FERTILISERS

756—

*1492 (Y) Q. – Sarvasri T. Purushotham Rao, D. Satyanarayana, R. Bhoom Rao (Bodhan):– Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) the value of fertilisers supplied by the Khammam District Central Co-operative Marketing Society to Burgumpadu Society during the year 1965-66 and 1966-67;

(b) the quantity of fertilisers therein sold and the remaining stocks;

(c) the amounts misappropriated by the President of Burgumpadu society from the sale proceeds without remitting it and since how long; and

(d) the action taken thereon ?

The Minister for Co-operation (Sri K.Vijayabhaskara Reddy):- (a) The Khammam District Co-operative Marketing Society has supplied Chemical fertilisers to Burgumpadu Rural Bank as shown below:—

Year	*Value*
1965-66	Rs. 1,38,616
1966-67	Rs. 1,08,562

(b) The quantity of fertilisers sold and the remaining stocks are as follows:-

Year	Quantity in Tonnes	Value of Chemical fertilisers sold	Quantity in tonnes in stock	Remaining stocks value Rs.
1965-66	116-100	74885	100-500	63,730
1966-67	250-600	162059	12-500	10,233

(c) Out of the sale proceeds, a sum of Rs. 5793-65 has been utilised for the construction of godown. This amount is pending remittence since January, 1967;

(b) The District Co-operative Marketing Society, Khammam has issued a registered notice to the President, Burgumpadu Rural Bank for remtitance of Rs. 5,793-65 and the Khammam Society received a reply that the amount would be remitted after finalisation of

the bills, pertaining to the construction of godown. The Registrar of Co-operative Societies instructed the Deputy Registrar, Khammam to take immediate action under the powers vested in him under the Andhra Pradesh Co-operative Societies Act against the President of the Bank and to ensure remittance of the balance of sale proceeds immediately.

శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు:—ఇంత లార్జ్ క్వాంటిటీలో ఫెర్టిలైజర్ అక్కడ నిలుపుదల అయివుంటే దానిని యితర సొసైటీలకు యివ్వకుండా వుండడానికి కారణమేమిటి? కలెక్టరుగాని, యితర అధికారులుగాని దానిపై చర్య తీసుకోకపోవడానికిగల కారణమేమిటి?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:—చర్యతీసుకున్నారు. వారు రిజిస్టర్డ్ నోటీసు యిస్తూనే డెప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ గారికి ఇన్‌ఫారమ్ చేశారు. రిజిస్ట్రార్ గారికి కూడా తెలియబరచడంజరిగింది. రిజిస్ట్రార్ గారు కోఆపరేటివ్ ఆక్టు క్రింద వెంటనే చర్య తీసుకోవలసిందిగా ఖమ్మం డి.ఆర్.కు యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యివ్వడం జరిగింది.

స్టాక్సు విషయంలో—65, 66, 67 విషయం అడిగారు; లేటెస్టు పొజిషన్ ఏమిటో నాకు తెలియదు. 66 చివర, 67 ప్రారంభంలో 12 టన్నులు వుందను కుంటాను; బహుశా అది కూడా యీపాటికి అయిపోయివుంటుంది.

BANSWADA TALUK AGRICULTURAL CO-OPERATIVE ASSOCIATION

757—

*1489 (B) Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the liquidation proceedings of the Taluk Agricultural Co-operative Association, Banswada, Nizamabad District was started since 1951; and

(b) if so, at what stage it stands?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy:—(a) No, Sir. The liquidation proceedings were started in 1960 and not in 1951.

(b) An amount of Rs. 1,89,124.61 representing the assets of the Society have to be realised. These assets cover nearly 100 items. Similarly, an amount of Rs. 1,91,305.88 towards liabilities has to be discharged.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—51 వ సంవత్సరం కాదన్నారు. రికార్డులు పోయాయేమో నాకు తెలియదు. 51 లో ప్రారంభించి, డెప్యూటీ రిజిస్ట్రారు ఎంక్వయిరీ చేసి, ఆయన రిపోర్టు పంపించినతరువాత అది ఆపేసి, కోఆపరేటివ్ సొసైటీని కంటిన్యూ కమ్మని మళ్లా 63 లో కాగితాలు తీసుకున్నారు. ఆ ప్రొసీడింగ్సు అట్లాగేవుంచి. ఇప్పుడు లక్షా ఏభై వేలు లయబిలిటీస్ అంటున్నారు. ఎవరు మింగారో తెలుసా, అది ధనవంతుల చేతిలో వుందని తెలుసా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—లిక్విడేషను ప్రొసీడింగ్స్ ఎప్పుడు యిష్యూ చేశారని అడిగారు. ఇష్యూ చేసినది 1960 లో. గత చరిత్ర అడగలేదు. కాని, నేనుకూడ చూచినతరువాత, ఇంత ఆలస్యం జరగడం బాగా లేదనిపించి, వెంటనే చర్య తీసుకోవలసిందని ఉత్తరువులు యిచ్చాను. సాధ్యమైనంత తొందరలో యాక్షను తీసుకుంటాము.

VISIT OF CHAIRMAN T. T. D. TO VATICAN CITY

758—

*1492-(P) Q.—Sarvasri A. Madhava Rao, T. Purushothama-Rao, D. Satyanarayana, A. Easwara Reddy (Tirupathi), G.B.Apparao (Jami), B. Ratnasabhapathy (Rajamapet), Vavilala Gopalakrishnayya, P.O.Satynarayana Raju (Yemmiganur), C. Ranga Redddy V. Rama-Rao (Secunderabad Cantonment):—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Chairman and members of the T. T. D., and Commissioner of H. R. and C. E. are going to Vatican City in Italy;

(b) if so, the purpose for which they are going;

(c) the estimated expenditure for their trip in Rupee Currency as well as under Foreign exchange (its equivalent in Rupee Currency);

(d) who will bear the expenditure;

(e) whether the Government are sanctioned the expenditure for this trip; and

(f) whether the Government propose to examine the purpose or object of their visit which can be achieved through correspondence?

The Minister for Endowments (Sri R. Ramalinga Raju):—(a) and (b):—At its meeting held on 27-6-1967, the Board of Trustees of the T. T. D. resolved to send a delegation consisting of the Commissioner, Endowments Department, the Chairman, T. T. D. Trust Board and the Executive Officer, T. T. D. to Rome to study the Vatican City Administration and to one or two important places in Europe to study the working of religious instituions at those places, so that the knowledge gained by the delegation in the course of their sojourn might be usefully applied for improving the administration of the T. T. Devasthanams.

(c) The proposed dalegation is estimated to cost about Rs. 50,000. Out of this, a sum of Rs. 1,260 (equivalent to Rs. 26,526.31 Ps) was for meeting the expenditure on the delegation during its stay abroad and the balance, viz. Rs. 23,473.69 Ps. in Indian Currency was for meeting the cost of passages

(d) The expenditure was proposed to be met from the funds of the T. T. Devasthanams.

(e) & (f) The proposal has not been accepted by Government.

(ఎ, బి) ధర్మాదాయశాఖ కమిషనరు, టి. టి. డి ట్రస్టు బోర్డు అధ్యక్షులు టి. టి. డి. ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు కూడిన ప్రతినిధివర్గమును వైటికాన్ నగర పరిపాలన పరిశీలించడానికి రోము నగరానికి, యూరపులోని ఒకటి రెండు ముఖ్య సంస్థలు పనిచేసే తీరును పరిశీలించడానికిగాను ఆ ప్రదేశాలకు పంపడానికి ట్రస్టీల బోర్డు 27-6-67 వ తేదీన జరిగిన సమావేశములో తీర్మానించింది. ఆ పర్యటనలో ప్రతినిధివర్గం పొందిన పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించుకొని టి. టి. డి. దేవస్థానపు పరిపాలనను మెరుగుపరచవచ్చునని ఇందలి ఉద్దేశం.

(సి) ఈ పర్యటనకు 50 వేల రూపాయల ఖర్చు అంచనా వేయబడింది. విదేశములో యీ ప్రతినిధివర్గము బస చేయడానికి 1260 పౌనులు అనగా 26, 526.31 రూ.లకు సమానం; వీరి రాకపోకలకయ్యే ఖర్చు భారత కరెన్సీలో 23, 473.69 రు. లు.

(డి) ఈ ఖర్చు టి. టి. డి. దేవస్థానపు నిధులనుంచి భరించవలెనని ఉద్దేశించబడింది.

(ఇ), (ఎఫ్) ఈ ప్రతిపాదనను ప్రభుత్వం అంగీకరించలేదు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు):—అసలు వీరు అక్కడకు వెళ్లడానికి కారణం ఇక్కడవుండే పాత సంస్కృతికి వుండే తిరుపతిలో—వెటికానులోని క్రిస్టియను విషయాలు ఇక్కడ పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేయడానికా? లేకపోతే అసలు అక్కడకు వెళ్లదలచుకోవడంలో వారి అభిప్రాయం ఏమిటి? పరిపాలనలో ఏదో సమర్థించడానికి అన్నారుకదా? అక్కడ ఏమి కనుక్కోడానికి పోదలచుకున్నారు? అభిప్రాయం ఏమిటి?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు:—వారి సూచనలోని అభిప్రాయం ఏదైనా ప్రపంచ ప్రశిద్ధి చెందిన మత సంస్థలలో—వైటికానులోవున్నది కనుక అక్కడ అడ్మినిస్ట్రేషను ఏవిధంగా నడుస్తున్నదో చూస్తే, చాలా ప్రసిద్ధి చెందిన తిరుపతి వెంకటేశ్వర దేవస్థానములోని పరిపాలనావిధానం కూడ మరింత పటిష్టంగా వుండడానికి ఉపయోగిస్తుందేమోననే అభిప్రాయం కలిగిందట. కాని అది ప్రభుత్వం అంగీకరించలేదు.

శ్రీ జి. శివయ్య:—ప్రభుత్వంవారు ఆ ప్రపోజలు ఏబేసిస్ పైన అంగీకరించలేదు? హిందూ. మత పరిస్థితులను—కాపిటలిస్టు మతస్థులువున్న రోము అడ్మినిస్ట్రేషను సరిగా లేదనా? లేకపోతే యిటువంటి పద్ధతులు మంచిది కాదనే అభిప్రాయంతో రిజెక్ట్ చేశారా?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు:—దాని పరిపాలనావిధానం స్వయంగా చూడనక్కరలేకుండానే దానికి సంబంధించివున్న పుస్తకాల ద్వారా తెలుసుకోడానికి అవకాశం వున్నది కనుక అలా చేసుకోవచ్చునని భావించాము.

Mr. Speaker:—Government have not approved the proposa of T. T. D. Now the question does not arise at all.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao :—On behalf of the members of the Board, I submit to the House that there was no proposal to send any member. That was only formally brought to the notice, but in the meantime it appeared in the press and all kinds of criticisms came. Therefore, it is not correct to say that the Board has approved it in the regular form and even if it is assumed it has approved, none of the members are proposed to be sent in the delegation. That is the clarification I would beg to submit.

Mr. Speaker :—He has made it clear now. (Laughter)

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు ఇందులో ఒక సీరియస్ యిస్యూ వచ్చింది. తీర్మానం అసలు పాస్ అయినదా, లేకపోతే ఎవరైనా పంపించారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఎవరైనా పంపించినా....It is not approved by Government.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—గవర్నమెంటు జాగ్రత పడినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఆ అడ్మినిస్ట్రేషను ఎంత మాల్ అడ్మినిస్ట్రేషను వుందో ఎంత అన్ డెమొక్రాటిక్ గా వుందో అర్థమవుతోంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మిగతా విషయాలలో మాల్ అడ్మినిస్ట్రేషను వుంటే- That is a different thing. So far as this issue is concerned, the Devasthanam Committee passed a resolution to send its Chairman or somebody. That proposal was not approved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—The very basis is questioned by Dr. T. V. S. Chalapathirao. బోర్డు తీర్మానం చేయలేదు అంటున్నారు. తీర్మానం చేసినట్లుగా వ్రాసినట్లు అగపడుతోంది గాని తీర్మానం చేయలేదు అంటున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—తీర్మానం చేశారో లేదో.... whether it was regular or irregular it was not approved by the Government.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇక్కడ రెండు ఇష్యూలు వున్నాయి. వెళ్లడమా, లేదా అనేది ఒకటి. అది ఆపారు, బాగానే వుంది. అసలు తీర్మానం జరిగినదే పంపించారా అంటే....there is no reply. We want to know the real position. Because things are happening in this way తిరపతిలో అమాంతంగా 20 మంది చనిపోవడం జరిగింది. I entirely agree the proposal is not accepted by Government. But what is the procedure and how are things going on there ? This is the only opportunity when we can know whether that resolution was adopted or passed.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—గౌరవ సభ్యులు వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినదాంట్లో ఒక పాయింటు వుంది. బోర్డు తీర్మానం లేకుండా వ్రాయడమనేది మామూలు ప్రొసీజరుకు విరుద్ధం అయినప్పుడు అటువంటి విరుద్ధమైన వ్రాతమీద చర్య తీసుకుంటారా అనేది ప్రశ్న.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—దానికి జవాబు రాలేదు.

Mr. Speaker :—Please put a separate question. త ప్రో, ఒ ప్రో వారు ఒక రిజల్యూషను పాస్ చేసుకున్నారు. But the Government have not approved the proposal.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అంతవరకు సంతోషమే.

Mr. Speaker :—What I am telling you is–it may be regular or irregular. Because Government felt it was not a proper thing, they did not approve the proposal of some delegation going on foreign trip Now the whole thing is closed· Does he want to rake it up again.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అందులో ఎన్నో తప్పులు జరుగుతున్నట్లు అర్థమవుతోంది. ఇది కాకుండా-ఇప్పుడు ఆపర్చూనిటీ దొరికింది, ఇంక ఎప్పుడూ దొరకదు.

Mr. Speaker :—He cannot put that question. If he wants any more information, please put a separate question.

DEATHS DUE TO SPRAYING OF INSECTICIDE

759—

*1179 Q.—Sarvasri R. Satyanarayana Raju (Narasapur) and S. Jagannadham (Narasannapet) :—Will the hon. Minister for Agriculure be pleased to state :

(a) the No. of deaths occurred during the spray of insecticide in Isukapalem, Sarvepalli in Nellore taluk on 6-4-1967 ;

(b) the number of persons who have sustained injuries together with their names ;

(c) the reasons for their death ; and

(d) where from the medicine was supplied ?

Sri P. Thimma Reddy :—(a) Five mazdoors died due to toxic hazards on 6-4-1967 in the spraying work in Isukapalem village.

(b) 16 mazdoors developed toxity. The names of the 16 persons have been called for from the District Agricultural Officer and will be furnished separately.

(c) The persons died due to toxic hazards or paramer 50% (parathion)·

(d) The chemical was supplied by Messers Bharat Pulverising Mills, Madras and Rallies India Limited, Secunderabad and was issued to the cultivators from the departmental depots.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:—ఈ మందు సప్లయిచేసిన డిపార్టుమెంటుకు ఏమీ బాధ్యతలేదా ? వారు చచ్చిపోయారు, మరునాడు మరొక మనిషి చచ్చిపోయాడు. అక్కడి landlords compensation ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేయలేదు. ప్రభుత్వమైనా బాధ్యత తీసుకుని వారి భార్యాబిడ్డలకు compensation ఇప్పించడానికి ప్రయత్నంచేస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—మందు ఎట్లా వాడాలనేది వారికి సక్రమంగా చెబుతూనే ఉన్నారు. అక్కడ కొంతమంది డిమాన్‌స్ట్రేటర్లు, fieldmen, మేస్త్రీలు అందులో ట్రయినింగ్ ఇవ్వబడినవారిక్రింద నే ఇది జరుగుతుంటుంది. ఏమో జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలో చెబుతారు. పొగాకు, బీడీ త్రాగడంకాని, గాలికి ఎదురుగా ఉండడంకాని చేయకూడదని అంతా శుభ్రంచేసుకునే తిండి, తీర్థం తీసుకోవాలని చెబుతుంటారు. దురదృష్టవశాత్తు ఇది జరిగింది. చట్టబద్ధంగా కాంపన్సేషన్ ఇవ్వాలనేదేదీ మనకు లేదు. అది యోచన చేయవలసిన విషయం.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం:—ఆ insecticide పేరు చెప్పలేదు. ఇదే మొట్టమొదటసారిగా ఉపయోగించారా? ఇంతకుముందు ఉపయోగించి సరియైన చర్య తీసుకోకపోవడంవల్ల ప్రమాదం జరిగిందా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—వారికి సరిగా వినబడినట్లులేదు, మందు పేరు చెప్పాను—paration అని చెప్పాను. ఈ మందును extensive గా వాడుతున్నారు. ఈ సంవత్సరమే దాదాపు 3,500 ఎకరాలకు వాడారు. ఆ రోజున 50 ఎకరాలకు మాత్రమే వాడారు. దాదాపు లక్షరూపాయలు ఈ స్కీము క్రింద ప్రభుత్వం ఖర్చుచేసినది. రైతాంగం పంటలకు మందులు వాడడం కొన్ని సంవత్సరాలుగా జరుగుతోంది.

డాక్టర్ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు:—ఆ శవాలకు post mortem examination conduct చేసారా? వారి findings ఏమిటి? అదే మందు ఇతరచోట్ల వాడినా ఇక్కడే చచ్చిపోడానికి కారణాలు ఏమిటి?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—ఆ పరిశీలనలో వారి దేహాలలో alcohal కూడా ఉన్నట్లు తేలినది.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న:—ఫ్యాక్టరీలలోనైనా మరెక్కడైనా కూలీలు చస్తే compensation ఇస్తున్నారు. కాని రైతాంగం లేబరర్సుకు ఇవ్వడానికి లేదు. ప్రభుత్వం ఇవ్వడంలేదు. ఇండియాలో agriculture main industry కాబట్టి ఇక్కడకూడా ఫ్యాక్టరీలలో కూలీలు చస్తే ఇచ్చేమాదిరి ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచనచేస్తుందా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—కూలీలు చేస్తున్నారు; రైతులు చేస్తున్నారు; ఆఫీసర్లు చేస్తున్నారు, కూలీలకంటె రైతులు ఎక్కువ వాడుతుంటారు. ఫ్యాక్టరీలలో కూలీలకు కాలు విరిగినా, చెయ్యి విరిగినా, చచ్చినా కాంపెన్సేషన్ ఇవ్వడానికి ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు ఉన్నాయి. వ్యవసాయం అనే industry లో బావిలోపడ్డా, పాము కరిచి చచ్చినా, ఏ ప్రమాదం వచ్చినా రక్షణలేని పరిస్థితులు దేశంలో ఉన్నాయి. దేశం అంతటా అన్ని ప్రభుత్వాలు యోచన చేయవలసిన విషయం ఇది.

SEED FARMS

760—

* 677 Q.— Sarvasri Dhanenkula Narasimham, (Udayagiri) T. C. Rajan, K. Munuswamy :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) the number of seed farms in the state;

(b) the profit or loss as the case may be during 1966-67 in each of the seed farms ?

Sri P. Thimma Reddy :—(a) 27 seed farms.

(b) The profit and loss of each farm is arrived at taking into consideration the cost of cultivation and the receipts. Since in many farms the second crop is not yet harvested, the final position will be known only by the end of June 1967 as the cost of cultivation and the receipts for the second crop will be available by then.

(ఎ) 27 seed farms ఉన్నాయి.

(బి) వాటిలో లాభనష్టాలు ఇంకా కొంతకాలానికికాని తెలియవు.

శ్రీ ధనేంకుల నరసింహం:—నెల్లూరుజిల్లాలో ఎన్ని విత్తన క్షేత్రాలున్నాయి? అవి అన్నీ ఆదాయంలో నడుస్తున్నాయా? లేకపోతే రద్దుచేయడానికి ప్రయత్నంచేస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—చిన్న farms తగ్గించాము. చిన్న పామినేని farm లో గడచిన సంవత్సరం 53 వేల రూపాయలు ఆదాయం వచ్చింది. రూ. 27,364 లు లాభం.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట):—1966-67 లో లాభనష్టాలు ఇప్పుడప్పుడే చెప్పలేము అన్నారు. seed farms గురించి ఖర్చు ఎంత అయినది? Seed అమ్మినందువల్ల income ఎంత అనేది ప్రభుత్వానికి రిపోర్టురాలేదా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—అన్నింటికి లేదు, నెల్లూరు విషయం ఉంది, వివరాలు ఇచ్చాను. అన్నీ వచ్చిన తరువాత తప్పనిసరిగా ఇవ్వడానికి నాకు అభ్యంతరంలేదు.

శ్రీ తులాబందుల నాగేశ్వరరావు (మంగళగిరి):—Seed farms కొన్ని close చేశారు. Suitable lands select చేయకపోవడంవల్ల assured water supply లేనందువల్ల చాలా fail అయినాయి. ప్రస్తుత పర్యవేక్షణ D. A. O. control లో ఉన్నది. ఇటువంటి లోపాలు సరిదిద్ది foundation seed సప్లై చేసి నడిపిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— తగు జాగ్రత్తలు తీసుకునే నడిపిస్తున్నారు. ఇటువంటివి ప్రభుత్వం నడిపేటపుడు వ్యవసాయంలో ఎన్ని కష్టాలున్నాయో ప్రభుత్వ దృష్టికి రావడం జరుగుతోంది. రైతాంగం నడిపేటపుడు కూడా ఈ ఇబ్బందులన్నీ దృష్టిలోనికి తీసుకోవడం అవసరం. ప్రభుత్వం నడిపేటపుడు వ్యవసాయం ఎంత గిట్టుబాటు అవుతుందో ద్యోతకం అవుతూంటుంది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— అసలు seed farms start చేసేటప్పుడే ఇబ్బందులుండే సంగతి మంత్రిగారికి తెలిసి వుంటుంది. కర్నూలు జిల్లాలో తంగెడువంచ seed farm నుంచి జిల్లా కంతకు సప్లయి చేయవచ్చును. అక్కడ ఆర్థికంగా ఎట్లా వుంది.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఒక సంవత్సరం లెక్కలున్నాయి. 1965—66 కు అనుకుంటాను. తంగెడువంచలో రూ. 50,669 లు ఆదాయం వస్తే overhead charges రూ. 19,595 లు—మిగతాది profit.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :— నెల్లూరు జిల్లాలో 50 వేలు ఆదాయం వస్తే overhead charges పోను 25 వేలు లాభం వస్తుంది అంటున్నారు. ఎట్లా వస్తుంది ? profits add చేయడం వల్లనా, ప్రొడక్షన్ విపరీతంగా ఉండడం వల్లనా—ఏ కారణం వల్ల.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి) :— గౌరవసభ్యులు ఆదాయాలతోను నష్టాలతోను చాలా పరిచయం ఉన్నమనిషి. ఇవి మేము Cookup చేసిన accounts కావు. ఎంత పెట్టుబడి, ఏమి వచ్చింది, ఏమి రాలేదు, ఖర్చులు ఎంత అన్నీ చూచే తయారు చేసారు. గవర్నమెంటు భూమి కాబట్టి పన్నులు కొంచెం మిగులుతాయి. Fertilizers సమయానికి సక్రమంగా అందే అవకాశం ఉంది. అందువల్ల గిట్టుబాటుగానే ఉంది. ఇండియా గవర్నమెంటుకు కొంత భూమి ఇచ్చాము. సక్రమమైన లెక్కలే అని మనవి చేస్తున్నాను.

డాక్టర్ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు :— లాభ నష్టాల విషయం అట్లా ఉండగా ఈ 27 seed farms వల్ల మన seed requirements సరిపోతాయా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి —Highbrid seed వచ్చినతరువాత parcent seed తయారు చేసే ఉద్దేశం ఉంది. రైతాంగం seed requirements అంతా చూడడానికి ప్రభుత్వాని కెట్లా సాధ్యం అవుతుంది ? It cannot be a factor.

శ్రీ వి. పాలవెల్లి (చోడవరం) :— రాష్ట్రం మొత్తంమీద 27 కేంద్రాలున్నాయని చెప్పారు. విశాఖపట్నం జిల్లాలో ఎన్ని ఉన్నాయి? Seed farm సెలక్టు చేయడానికి basic గా ఏమి చూస్తున్నారు ? గవర్నమెంటు భూమి మాత్రమే కాకుండా private lands కూడా తీసుకుంటున్నారా? తీసుకుంటుంటే what is the procedure ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— చాలా భోగట్టానే అడిగారు. ప్రభుత్వ భూమి ఉంటే వాడుకుంటారు. కొన్ని చోట్ల private land acquire చేస్తున్నాము. కొన్ని చోట్ల lease చేస్తున్నాం. మిగతా వివరాలు ప్రత్యేకంగా అడగవచ్చును.

శ్రీ వి. పాలవెల్లి :— విశాఖపట్నం జిల్లాలో ఎన్ని సెంటర్లు ఉన్నాయో చెబుతారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఆ వివరాలు లేవు ఇక్కడ.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :— గౌరవ మంత్రిగారు రైతు బాంధవులుగా చెబుతున్నారు. కాబట్టి వారికి బాగా తెలుసు. District-wise climatic conditions vary అవుతున్నాయి. Rainfall vary అవుతోంది. Seed ఉత్పత్తి rainfall తక్కువ, ఎక్కువలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. తక్కువ వర్షం వున్నచోట seed తయారు చేస్తే తక్కువ వర్షం వచ్చినా ఉపయోగ పడుతుంది. అందువల్ల districtwise గా seed farms ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— గౌరవ సభ్యులు చాలా scientific గా చెప్పారు. స్థానికంగా seed produce అయితే acclimatized condition లో ఆ ప్రాంతానికి వర్షం తక్కువ అయినా flood అయినా పనికి వస్తుంది; ప్రతి జిల్లాలోను ప్రతి soil కు ప్రతి climate కు తయారు చేయాలనే ఉద్దేశం.

'WALK-IN-COOLER FOR THE GRAIN MARKET, WARANGAL'

761—

* 1501-(X) Q.—Sarvasri T. S. Murthy (Warangal), D. Venkatesam (Kuppam), C. Jangareddy (Parkal), V. Rama Rao and A. Madhava Rao :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether a Walk-in-cooler was purchased for the grain market at Warangal;

(b) whether there was a necessity for such a cooler at Warangal Grain Market;

(c) what was the company from which the same was purchased and what was the price paid for it; and

(d) when was the same purchased and whether it was installed and is now working ?

Sri P. Thimma Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) The Market Committee and the then Director of Marketing considered it necessary.

(c) Eureka Engineering Corporation. Hyderabad at a cost of Rs. 50,000.

(d) The Market Committee, Warangal placed an order in the month of April, 1966 and the plant was installed by the said Company. At present the plant is not working, pending test report by the suppliers.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :— ఇది మార్కెటింగు కమిటీ వారు దీనిని కావాలని రికమెండు చేశారని మంత్రిగారు అన్నారు. మార్కెటింగు కమిటీ వారిని భోగట్టా చేయగా వాకిన్ కూలరు కావాలని మేము అడగలేదు డైరెక్టరు గారు చేశారంటున్నారు. అక్కడ ఉండేది పెసలు, మిరపకాయలు, వడ్లు. చేపలు, పండ్లు మొదలగు పెరిషబుల్సుకి వాకిన్ కూలరు అవసరం. కాని అక్కడ వున్న వాటికి కాదు. ఎందువల్ల కొన్నారు?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—కమిటీవారు కోరినట్టుంది. వివరాలు సేకరించమని డైరెక్టరును అడిగినాము.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— యూరేకా కార్పోరేషను వారి మీద ఆర్డరు ప్లేసు చేశారు. కొటేషన్సు లేకుండా టెండర్సు లేకుండా 30 వేల రూపాయలు అడ్వాన్సు చేసి 2 వేల రూపాయలుసరుకు మాత్రమే తీసుకున్నారు. అక్కడ 56 వేల రూపాయల సరుకు లేదు. అది యే సందర్భంలో కూడా అమలు లోకి వచ్చే అవకాశం లేదని మంత్రిగారికి తెలుసునా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — అన్ని వివరాలు తెలియడానికి వివరాలు తెప్పించి చూస్తాను.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :— కూలర్సును పెద్ద ఖరీదు పెట్టి తెప్పించారు. కాని యిన్‌స్టాలు చేయలేదని మంత్రి గారికి తెలుసునా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— నాదగ్గర ఉన్నవివరాలు మనవిచేశాను. గౌరవ సభ్యులు అడిగే ప్రశ్నలను బట్టి యింకా వివరాలు తెప్పించి మరల పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— యేదయినా ఉపయోగం ఉన్నచోట పెట్టడానికి పరిశీలిస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఉపయోగం లేదని చెప్పలేదు. గౌరవ సభ్యుల ఉద్దేశ్యం అది. అది ఉపయోగం ఉందో లేదో అవసరం ఉందో లేదో తెలుసుకుంటాము.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—అధ్యక్షా, అసలు walk-in-cooler పని చేస్తున్నదా? యే కంపెనీ నుంచి ఆర్డరు చేశారు ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— నేను చెప్పినప్పుడు వారు వినలేదనుకుంటాను. అది యిన్‌స్టాలు చేశారు. పని చేయలేదు.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు:—వ రం గ ల్లు లో నే కా కుం డా కరీంనగరుకో కూడా ఆర్డరుయిచ్చారు. తీసుకవచ్చి పెట్టారు. అక్కడ నిరుపయోగంగా ఉన్నాయి. అక్కడ వడ్లు, జొన్నలు తప్ప పెరిషబుల్సు రావేరావు. మార్కెటింగు కమిటీ యిలాంటి పరిస్థితులలో అవకాశం ఉంది కాబట్టి, డబ్బు సంపాదించుకొనే అవకాశం ఉంది కాబట్టి డైరెక్టరు, మార్కెటింగు కమిటీ గూడు పుఠాణీ చేసి వరంగల్లు, కరీంనగరులలో యియిరు కూలర్సు తెప్పించి రెండు లక్షల రూపాయల డబ్బు దుర్వినియోగం, లంచగొండి ఉద్దేశ్యముతో చేశారు అని నా బడ్జెటు స్పీచ్‌లో అగ్రికల్చరు డిమాండు మీద చెప్పాను. మంత్రిగారు యేమి యాక్షను తీసుకున్నారు.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— వివరాలు సేకరిస్తున్నాము.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :— అక్కడ గూడుపుఠాణీ జరిగిందనే అంశం మీద నేను కూడా ఏకీభవిస్తున్నాను. వారి మీద యేమి చర్య తీసుకున్నారు ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— శాస్త్రోక్తంగానే జరుగుతున్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :-గూడుపుఠాణీ కూడా శాస్త్రోక్తంగానే జరుగుతున్నదని అంటున్నారు.

(నవ్వులు)

శ్రీ ఎం. ఎ. రామచంద్రారెడ్డి (మెదక్) :— ఆ విధముగా కొనడానికి బాధ్యులైన డైరెక్టరుపైన యేమి క్రమశిక్షణ చర్యతీసుకున్నారో మంత్రిగారు కలవిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— వివరాలన్నీ పూర్తిగా తెలుసుకుని రూల్సుకు భిన్నంగా ఉన్నదని తేలితే ఒక మనిషి తప్పు ఉందని రుజువయితే చర్య తీసుకోవలసి వుంది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— అక్కడ వర్కు చేయడానికి త్రీ ఫేజు కరెంటు లేదనే విషయం కూడా ఆలోచిస్తారా ?

(జవాబు లేదు).

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— 50 వేల రూపాయలకు కొన్నది ఉపయోగం లేకుండా పోయింది. ఆ విధముగా కరీంనగరులో ఉపయోగం లేకుండా పోయింది అని బడ్జెటు స్పీచ్‌లో రిఫరు చేస్తే అప్పుడు దానిని ఆలోచన చేస్తామని అన్నారు. పనికిరాకుండా పోయిన మిషినరీని కొనడానికి బాధ్యుడైన డైరెక్టరు మీద చర్య తీసుకుంటారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— పనికి రాకుండా పోయిందని గౌరవ సభ్యులు చెప్పడం సరియైనదికాదు. అది వర్కు చేయలేదు. వర్కు చేయనంత మాత్రాన పనికిరానిది అనడానికి వీలులేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— దానిబాధ్యత యెవరు తీసుకున్నారు? అవి పని చేయడం లేదని మా అభిప్రాయం.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి — దానిచేత పని చేయించేటట్లు చేయించుతాము.

Mr. Speaker:-Answers for all the other questions except Question Nos. 765, 771, 772. 773 and 775 will be placed on the Table of the House.

MISUSE OF FUNDS IN CO-OPERATIVE MILK SUPPLY SOCIETY

765—

* 57-(R) Q.—Sri S. Jagannadham :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that a memorandum was submitted to the Chief Minister in June, 1966 or thereabouts by some Legislators and Samithi Presidents of Srikakulam district demanding judicial enquiry against Sri B. Rajagopal Rao, Ex-M. P. of Srikakulam District for misuse of huge funds in the Co-operative Milk Supply Society, Srikakulam District; and

(b) if so, the action thereon ?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy :—(a) Yes, Sir. Misuse of funds in the Srikakulam Co-operative Milk Supply Society Ltd., is one of the several allegations in that memorandum.

(b) Much earlier to the receipt of this memorandum, the Deputy Registrar of Co-operative Societies, Srikakulam has ordered an enquiry into the affairs of the Srikakulam Milk Supply Society, in March 1966 itself, under Section 51 of the A. P. Co-operative Societies Act. Appropriate action will be taken soon after that enquiry is completed.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— మొదట యే తేదీన ప్రభుత్వానికి మెమోరాండం అందజేశారు ? అదివరకు అధికారి యెంక్వయిరీ కండక్టు చేయవలసినదని ఆర్డరు చేసిన తేదీ తెలవిస్తారా ?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :— 16-6-66 వ తేదీన మెమోరాండం యిచ్చారు. The date on which the Deputy Registrar has ordered the enquiry is not available, Sir.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం :— రాజగోపాలరావు గారు సెంట్రలు బ్యాంకు ప్రెసిడెంటు డబ్బు దుర్వినియోగానికి బాధ్యులు. వారు యితరుల పైన ప్రాసిక్యూషను చేసిన కేసులు చాలా ఉన్నాయి, అటువంటి బాధ్యత గల మనిషి దుర్వినియోగం చేసిన సందర్భంలో ఆయనను యెందుకు ప్రాసిక్యూటు చేయకూడదు ?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి — యెంక్వయిరీ ఆఫీసరు రిపోర్టు ప్రకారం యెవరు మిస్యూజు చేశారో తేలలేదు. యెంకయిరీలో చూడవలసిన విషయాలు చాలా ఉన్నాయి. యెంక్వయిరీ చే తేలుతుందనే ఉద్దేశ్యముతో యెంక్వయిరీ చేస్తున్నారు. యెంక్వయిరీ పూర్తి కాకముందే మిస్యూజు చేశారని చెప్పడానికి వీలు లేదు. That is only an allegation at this stage.

శ్రీ జి. శివయ్య .— ప్రభుత్వానికి 66 జూనుకు ముందుగానే మిస్యూజు చేసినట్లు ప్రభుత్వానికి తెలిసి ఉంటుంది. అందుకని యెంక్వయిరీ స్టార్టు చేశారు. సంవత్సరం అయితేకూడా రిపోర్టులో రాలేదంటున్నారు. మిస్ అప్రాప్రియేషన్ గురించి యింతవరకు రిపోర్టు రాలేదంటే ఎప్పుడు వస్తుంది ? యే విధముగా అడ్మినిస్ట్రేషను నడిపించ గలుగుతారు ?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :— అధ్యక్షా, తొందరగా చేయాలనే ఉత్సాహం మాకు ఉన్నది. చాలా జాగ్రత్తగా చేయాలి. యేదయినా లేకుండా ఉంటే కోర్టు యింటర్ఫియరు అయ్యే అవకాశం ఉంది. మొట్టమొదట యెంక్వయిరీ చేశారు. మిస్యూజు అయినట్లు యింకా రాలేదు. డిఫిశిట్లు ఉన్నాయని తెలుసును. 51 ఆక్టు క్రింద యెంక్వయిరీ చేయించాలి. ప్రభుత్వానికి యాక్షన్ తీసుకోవాలనే ఉంది.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం :— అధ్యక్షా, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో అటువంటి సొసైటీ లేదని జాయింటు రిజిస్ట్రారు రిపోర్టు ఇచ్చారు.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :— నా దగ్గర ఆ information లేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— అధ్యక్షా, మంత్రిగారికి క్రొత్తేమో కాని బి. రాజగోపాలరావుగారి విషయము ఈ House కి క్రొత్త కాదు. ఏదే ఏదే వస్తున్న వ్యవహారమే. ఎన్నిసార్లు ఎంక్వయిరీ చేశారు. ఎన్ని సార్లు ఎంక్వయిరీ నుంచి రిపోర్టు వచ్చినది వస్తే ఆ రిపోర్టులో వున్న అంశాలు ఏమిటి? ఆయన మీద చర్యతీసుకోనడానికి ప్రభుత్వము జంకుతున్నదా ?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—జంకడను అనే ప్రశ్న లేదు. ఎంక్వయిరీ పూర్తి కాకుండా ఏమి చేయమంటారు. ఎంక్వయిరీ త్వరగా చేయించాలని ప్రయత్నము చేస్తున్నాము. దానికి ఒక Act వుంది. ప్రొసీజరు వుంది. దాని ప్రకారము చేయాలి. ప్రతి మీటింగులో ఈ విషయము వస్తోంది అంటే ఆ మెమోరాండమును ప్రతి క్వశ్చనుపైన తగిలిస్తున్నారేమో అనుకొంటాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— అధ్యక్షా, మంత్రిగారిచ్చిన సమాధానమును బట్టి ఏదో ఒక రిపోర్టు ముందు వచ్చినట్లుగా అర్థమవుతున్నది. దానిలో సరియైన విచారణ కాలేదు కాబట్టి మరల ఎంక్వయిరీ చేయమన్నారు అంటున్నారు. మరల ఎంక్వయిరీ చేయాలనేది ఏ తేదీన జరిగింది. సంవత్సరముదాటి పోతున్నది. ఒక date నిర్ణయించి ఆ లోపల రిపోర్టును call for చేయడానికి పూనుకొంటారా ?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :— The Deputy Registrar of Cooperative Societies Srikakulam is not satisfied with the report" అన్నామే కాని దానివల్ల further enquiry కాదని చెబుతున్నాను. సాధ్యమైనంత తొందరలో చేయాలని చెబుతున్నాము.

AIR-CONDITIONING OF RAVINDRA BHARATHI

772—

* 1488-(I) Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that Ravindra Bharathi, Hyderabad is being air-conditioned in 1967; and

(b) if so, what is the grant given to the Ravindra Bharathi this year ?

Sri T. V. Raghavulu :—(a) Yes, Sir.

(b) During the current year i. e. 1967-68 no grant has been sanctioned to the Ravindra Bharathi for the purpose so far.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా. క్రిందటి సంవత్సరము ఈ air-condition కోసము ఏమైన డబ్బుయిచ్చారా ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ఇచ్చారు. 1-5-1964 తేదీ కల్గిన జి. ఓ. లో 6 లక్షలు sanction చేశారు. 1966-67 లో కూడ additional grant 45 వేలు యిచ్చారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఇది వినియోగమయినదా ? కాక పోతే ఎందుకు కాలేదు. ఇన్నాళ్లు ఎందుకు ఆగవలసివచ్చింది ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— వినియోగమైనది. 1967 మే నెలలోనే air-condition plant పూర్తి అయినది. దీనికి కావలసిన మెషీను మోటార్సు civil works—మొట్ట మొదట complete అయ్యే వరకు కొంత కాలము పట్టినది. ఇవన్నీ పూర్తి అవుతున్నవి.

EXTENSION OF THE TERM OF OFFICE BEARERS OF THE LOCAL LIBRARY AUTHORITY

773—

* 1459-(P) Q.— Sri G. Venkata Reddy (Parchur) :— Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether there is any proposal before the Government to extend the term of office bearers of the Local Library Authority in the State as the election of office bearers for the same is from Sarpanch of Panchayat Boards of which the term of office is for five years ; and

(b) if so, when it will come into force ?

Sri T. V. Raghavulu :— (a) Yes, Sir.

(బి) ఇంకా finalise కాలేదు. Act amend చేయాలి. దీనికి ఒక కమిటీని వేశారు. ఆ కమిటీ చేసిన సూచనలు అనుసరించి ఏ రేమే సెక్షన్సుకు అమెండు మెంటు తేవాలనేది లా డిపార్టుమెంటులో పరిశీలన జరుగుతున్నది.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :— ఎంత కాలము పడుతుంది అధ్యక్షా.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— చాల తొందరలో పూర్తి చేయవలసినదిగా వారిని కోరుతున్నాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, 5 సంవత్సరాలకు extend చేసేది ఆలస్యమైనా 3 సంవత్సరాల నాడు co-terminus గా అందరు మెంబర్సు ఒక్కసారి పోకపోతే ఆ కమిటీ function చేయడమే లేదు. అది ఏమైన ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ఈ విషయము ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఎప్పుడో ఆలోచిస్తాము అంటున్నారు. Legislation తీసుకొని రావలసివుంటుంది.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ఆలోచించ వద్దని అంటారా ? మీరు ఆలోచించడము మానివేస్తే మానివేయవచ్చు కాని నేను ఆలోచిస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారు ఆలోచిస్తున్నారు. ఎప్పటికి చేస్తారు అనేది ప్రశ్న 8 సంవత్సరాల నుంచి ఆలోచన జరుగుతోంది.

Mr. Speker:—Hon. Minister need not get excited. Members go on putting questions. If he gets excited, I do not know where things will go.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ఏ యే సెక్షన్స్ ఎంత వరకు amend కావాలనేదానికి ఒక కమిటీని వేయడము, వారు సమగ్రముతో ఆలోచన చేయడము వారు సమగ్రముగా ఆలోచన చేసిన మీదట అమెండుమెంట్సు గురించి లా డిపార్టుమెంటు వారు ఆలోచిస్తున్నారు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (అనంతపురం) :— అధ్యక్షా, ఇన్నాళ్లు సమగ్రముగా ఆలోచించారు. లా డిపార్టుమెంటుకు పంపాము. వారు ఆలోచిస్తున్నారు. అంటున్నారు. వారి ఆలోచన సమగ్రముగా ఎన్ని నెలలు జరుగుతుంది అనే ప్రశ్న దాని తరువాత మంత్రిగారు సమగ్రముగా ఆలోచించాలి కదా.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— చాల తొందరలోనే పూర్తి అవుతుంది.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—వారి term అక్టోబరుతో expire కాబోతున్నది. కాబట్టి ఈ ప్రశ్న వేయడం జరిగింది. when will the Government take action?

Mr. Speaker:—There are some members whose term is expiring by particulalr period. By that time, he can get the Act amended. The present members also can be allowed to continue. He may please think about it.

Sri T. V. Raghavulu ; Yes, Sir.

FIELD LABOUR CO-OPERATIVE SOCIETY

775—

* 1488-(F) Q.—Sri K. Muniswamy :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) whether the Government is aware that there is a field labour Co-operative Society at Votambedu village, Sullurpet taluk, Nellore District;

(b) how many acres of land was sanctioned to that society and how much now under cultivation; and

(c) if land was not sanctioned to the Society, the reason therefor ?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) and (c) No land was leased out or assigned to the Society due to non-availability of lands.

శ్రీ కె. మునిస్వామి :—అధ్యక్షా, Field Labour Cooperative Society 1955 లో మొట్టమొదటగా ప్రారంభించబడినది. అది ఒక్కటే అనుకొంటాను. వాటంబేడులో 880 ఎకరాలు temple land వుంది. దీనిని మద్రాసు గవర్నమెంటు grazing purpose కి lease తీసుకొని పెర్మనెంటు బిల్డింగ్సు కట్టి, cultivate చేస్తూ సంవత్సరానికి 200 పుట్లు ధాన్యము తీసుకుని వెడుతున్నారు. అక్కడ ఆంధ్రులు, మత్స్య కార్మికులు, హరిజనులు, భూములు లేనివారు చాల అవస్థలు పడుతూ వుంటే, మద్రాసు గవర్నమెంటువారు పంటలు తీసుకుని వెళ్ళడము జరుగుతున్నది అని రిపోర్టు చేశాము. వారు evict అయి వెళ్ళిపోయారు. ఇప్పుడు ఆ భూమిని ఆ కోఆపరేటివ్ సొసైటీకి ఇచ్చేదానికి ప్రయత్నము చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :— వారు చెప్పిన temple land మేజారి సుబ్బరామరెడ్డి అనేవారికి 1372 ఫసలీనుంచి 6 సంవత్సరాలు lease కి ఇచ్చారు. అందువల్ల ఈ సొసైటీకి ఇవ్వడానికి వీలు లేకపోయింది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— అధ్యక్షా, వారు అడిగినది ఒకటి. మంత్రిగారు ఇంకొకటి చెబుతున్నారు. Temple lands వున్నవి సరే. 11 వ సర్వే నంబరు 257 ఎకరాలు అక్కడ వుంది. దాని విషయము వారు చెబుతున్నారు. అది మద్రాసు ప్రభుత్వ పాలనక్రైవారి ఆధీనములో వుంది. ఆంధ్రుల సొసైటీ అక్కడ వుండగా మద్రాసువారికి ఎందుకు ఇవ్వాలి. వారిని తొలగించి వీరికి ఇవ్వాలని అర్జీలు పెడుతున్నారు. ఎందుకు ఆలస్యము చేస్తున్నారు ?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—22-7-1967 న రిజిస్ట్రారుగారికి వీరు పిటిషన్‌ను పంపించారు. దానిని రిజిస్ట్రారుగారు consider చేస్తున్నారు. సాధ్యమైనంతవరకు action తీసుకోడానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. సర్వే నెం. 11 గురించి ఎకరాలు 257

MASTER PLAN FOR DEVELOPMENT OF FISHERIES IN KONASEEMA

771—

* 1137-(A) Q.—Sri C. V. K. Rao (Kakinada) :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether the Master Plan for development of fisheries in Konaseema is completed; and

(b) if so, what are the benefits to the fishermen by this Plan ?

Sri T. Ramaswamy :—(a) Yes, Sir.

(b) A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide Clause (b) of L.A.Q. No. 1137-A. (* 771)]

BENEFITS DERIVED BY THE FISHERMEN IN IMPLEMENTATION OF THE MASTER PLAN FOR DEVELOPMENT OF FISHERIES IN KONASEEMA

1. Provision of fish net twine :—Under this scheme 26,000 Kgs. of nylon fish net twine has been supplied to the fishermen at subsidised rates and almost all the cotton nets are replaced by the nylon nets. The nylon net lasts longer and the fishermen are saved

from the trouble of making new nets every six months or one year. The catches have been doubled as also the income of the fishermen. Out of the quantity of 26,000 Kgs. of nylon yarn supplied, a quantity of 13,000 Kgs. has been used for replacement and mending of the old nets and 13,000 Kgs. for making new nets. This gave an additional production of 2,500 tons of fish.

2. Mechanised fishing :— Fishermen have been trained in handling mechanised boats and they have been supplied mechanised boats at subsidised rates at the end of training. 20 Mechanised boats have been distributed giving employment to 100 fishermen. With these mechanised vessels and nylon nets, they are getting the catches three times i. e. on an average of Rs. 150 per day, whereas a country Nava will give only about Rs. 50.

3. Provision of fishing craft :—As it is not possible to provide fishing craft to all fishermen, 13 sailing crafts have been distributed which have given employment to 65 fishermen.

4. Financial benefit :— To save fishermen from the clutches of middlemen, business advance loans on easy instalments are being given to the fishermen and their cooperatives and so far Rs. 1.75 lakhs have been distributed. Marketing of shrimp and dry fish has been taken up by the Society and the procurers are being paid reasonable price. The fishermen were getting only Rs. 1,320 per ton before the implementation of the plan and now they are able to earn Rs. 2,940 per ton after eliminating to some extent the middlemen from the trade.

5. Preservation Facilities :— A 10 ton cold storage and 5 ton ice plant has been installed at Amalapuram. It has enabled them to preserve their catches and send fish for long distances packed in ice.

6. Transport Facilities :— Three Vehicles and two launches are being run to transport the fish quickly from landing to marketing Centres to enable the fishermen to get better price for their catches.

7. Providing work during non-fishing season :— The Society has taken on lease forest coupes and this provides work to the fishermen in non-fishing season. They were paid reasonable wages.

8. Education facilities :— As an incentive towards the education, awards to best students in fishermen community have been announced. The students of primary schools are being supplied with books and slates, free of cost.

9. Welfare scheme :— Radio sets have been supplied to the coastal villages for information on weather warnings before going for sea fishing. It is estimated that the sum total of all these facilities given have raised the per capita income from Rs. 200 to Rs. 500.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఈ స్టేటుమెంటులో ఫిషర్ మెన్‌కు చేసిన సదుపాయములు పరిశీలిస్తే ఐవాష్‌గా వుంది. 65 ఫిషర్ మెన్‌కు సదుపాయం చేసినట్లు వుంది. కొన్ని లక్షలు ఖర్చుచేసి ఎటువంటి స్కీములు తయారుచేశారో మంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసికోవాలి. వెనుకబడిన ఫిషర్ మెన్‌కు సదుపాయాలు [illegible] శ్రద్ధ తీసికొంటారా? [illegible]

శ్రీ టి. రామస్వామి :—65 మందికి కాదండి. కోఆపరేటివ్ సొసైటీలో మెంబర్స్ వున్నవారందరూ సదుపాయములు చేశారు. 65 మందికి కంట్రాక్ట్ ఇచ్చారు కాని మెంబర్స్‌గా ఉన్నవారందరకూ సదుపాయములు చేస్తున్నారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—మంత్రిగారు ఆ ప్రాంతానికి వచ్చి వారందరకూ సదుపాయములు కలుగజేస్తున్నారని రుజువు చేయటానికి నిలబడతారా ?

Mr. Speaker :-If everyone of you must challenge, I don't think, the Minister can stand....

Sri C. V. K. Rao :- Yes, Sir, we have to throw challenge in order that the duties are properly discharged.

Mr. Speaker :— Any how, he is not prepared to accept your challenge.

Sri C. V. K. Rao :—Very well, we will see.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :—ఈ plan start చేసినతరువాత రిమార్కబుల్ ఎఛీవ్‌మెంట్స్ ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—చేపలు పట్టేవారి పరిస్థితి మెరుగైంది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఇటువంటి ప్రశ్న ఇంతకుముందుకూడా వచ్చినట్లు నాకు గుర్తు. 10 టన్స్ కోల్డ్ స్టోరేజ్ ప్లాంట్ పెట్టారు. అది ఎంత ధరకు కొన్నారు ? ఎప్పుడు కొన్నారు ? ఐటమ్ 5 లో quantity of fish అన్నారు. ఐటమ్ 7 లో నాన్‌ఫిషింగ్ సీజన్ అన్నారు. ఇది ఎంతకాలం వుంటుంది. ఆ పిరియడ్ చేసిందేమిటో వివరిస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— కోల్డ్ స్టోరేజ్ ప్లాంట్ పని చేస్తున్నది. Ice తయారవుతుంది. 10 tons capacity cold storage కూడా వుంది. Non-fishing season లో ఫారెస్ట్ కూప్స్ తీసికొంటున్నారు.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :— చేపల పరిశ్రమను సమగ్రంగా అభివృద్ధి చేయటానికి డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఫిషరీస్ యాజమాన్యాన Central Fishermen's Co-operative Society పెట్టారు. Same functions తో తిరిగి కోనసీమలో యింకో Central Institution ఏర్పాటు చేయటం వల్ల అనవసరమైన వ్యయం పెరగటం లేదా ? దానివల్ల ప్రయోజనం ఉన్నదని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నదా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—తప్పకుండా ప్రయోజనం వుంది. ఎపెక్స్ సొసైటి ఈ సొసైటీలు అన్నిటియొక్క బాధ్యత తీసికొంటుంది. ఇకముందు ప్రవేశపెట్టబోయే మాస్టర్‌ప్లాన్‌కు ఆ ఎపెక్స్ సొసైటీద్వారా జరుగుతుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—బెనిఫిట్స్ డిరైవ్డ్ అని ప్రశ్నలో ఉంది. మంత్రిగారిచ్చిన మొత్తం రిపోర్టు చూస్తే దానిలో 13 సైలింగ్ క్రాఫ్ట్స్ మేము చేస్తామని, 10 టన్ కోల్డ్ స్టోరేజ్, 5 టన్ ఐస్ ప్లాంట్స్ పెట్టామని, 3 వెహికిల్స్, 2 లాంచెస్ పెట్టామని చెప్పారు. పెట్టినవాటిలో ఎన్ని పని చేస్తున్నాయి, ఆ బెనిఫిట్స్ గురించి వ్రాసినప్పుడు ఆ విషయం వ్రాయలేదు. 13 సైలింగ్ క్రాఫ్ట్స్‌లో ఎన్ని పని

చేస్తున్నాయి. ఈ సైలింగ్ క్రాఫ్ట్సుకోసం మీరిచ్చిన అప్పులలో ఎంత return అవుతున్నాయి. ఫిషర్ మెన్ ఎన్ని బోట్స్ పారేసి వెళ్ళిపోయారో మంత్రిగారు చెప్పగలరా ? 10 టన్ కోల్డ్ స్టోరేజ్‌లో ఏ ఒక్క నెలలో అయినా ఏ ఒక్క రోజు అయినా కనీసం 6 టన్నులు అయినా స్టోర్ చేసినట్లు రిపోర్టు ఉన్నదా? ఎప్పుడైనా పరిశీలించారా ? 3 వెహికిల్స్, 2 లాంచెస్ అంటున్నారే 3 వెహికిల్స్‌లోనూ దినానికి ఎంత ట్రాన్స్‌పోర్టు చేస్తున్నారో to get better price for their catches ఆ విషయం తెలియజేస్తారా ? ఈ కోనసీమ నుండి లేకపోతే కాకినాడ నుండి transport to Hyderabad for fish అనే పెద్ద స్కీము తయారుచేసి పత్రికల నిండా ప్రకటించుకొన్నారే. ఎన్ని రోజులు, రోజుకు ఎంత ట్రాన్స్‌పోర్ట్ చేస్తున్నారో చెప్పగలరా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఆడీటైల్స్ నాదగ్గర లేవు.

శ్రీ టి నాగిరెడ్డి :—వుండవని నాకు తెలుసు. I know, Sir, that this report is placed here and I would like to charge that this report is placed here only to misrepresent the House that something is being done. When a report is placed here saying that 13 sailing crafts have been distributed, why did he not anticipate that a supplementary is going to be asked as to how many of them are in working order. When he says that a 10 ton cold storage is working there, did he not anticipate a question as to how much is being stocked here. That should be the next question to be expected. When he says that there are three vehicles, did he not anticipate that a question will be asked as to how much they are transporting. Otherwise, why should the Minister be here especially when a serious charge had been made in the House previously.

శ్రీ టి. రామస్వామి :- ఈ సొసైటివర్కింగ్ గురించి ఎవరూ చార్జి చేయలేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—డిపార్టుమెంటు మొత్తం మీద చేశాము.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—చేస్తే సమాధానం చెబుతాము.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—చెప్పలేరు.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—డిటైల్స్ అడిగితే ఇస్తాము. మాస్టర్ ప్లాన్ అములు చేశారా, బాగా పని చేస్తున్నదా అంటే బాగా పని చేస్తున్నదని చెప్పాను. డిటైల్స్ కావాలంటే ఇస్తాము.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—బాగా పని చేస్తున్నదని మంత్రిగారు చెప్పటానికి సిద్ధం అయినప్పుడు బాగా పని చేయటం లేదని మేము సప్లిమెంటరీలు వేస్తే ఎట్లా పని చేస్తున్నదో చెప్పగలిగిన డాటాను వుండాలి కదా. ఆ డాటాను లేకుండా —13 సైలింగ్ క్రాఫ్ట్స్ ఇచ్చారు. I say Sir, out of 13 crafts, 7 are lying waste. Is it true or not ?

Sri T. Ramaswamy :—That information is not with me, Sir.

Sri T. Nagi Reddy :—It won't be with him, that is my point.

Sri T. Ramaswamy :—I will get the information if he wants. దీనివల్ల వచ్చిన లాభం ఏమిటంటే ఫిషర్ మెన్‌కు ఇదివరకు 200 రూపాయలు ఆదాయం వస్తుంటే చేసిన పనుల వల్ల ఇవేళ 500 రూపాయలు వస్తున్నది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— 200 వస్తుంటే 500 అని ఎకౌంట్‌లో వ్రాశారు. అది అబద్ధం. కల్ల. 200 రూపాయలు ఆదాయం వస్తుంటే 500 రూపాయలు ఎలా వ్రాశారండీ—ఎలా కాల్క్యులేట్ చేశారు ? అధ్యక్షా ఇదంతా సరిగా లేదు కనుక దానిపై అర్ధ గంట డిస్కషన్ ఇవ్వండి ఇదంతా eyewash report గా వుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : —చెప్పారు కదా. కల్ల అబద్ధం అని మీరే అంతా చెప్పేశారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—18 లో 7 బాగా పని చేయటం లేదనేది నిజమా అబద్ధమా అని నాగిరెడ్డిగారు అడిగితే నావద్ద information లేదని చెప్తే బాగా పని చేస్తున్నది ఈ స్కీము అని చెప్పటంలోనే పరస్పర వైరుధ్యం వుంది. ఇన్ఫర్మేషన్ లేకుండా బాగా పని చేస్తున్నాయని చెప్పాలని చెప్పినట్లు ఈ సమాధానం వల్ల రుజువు అవుతున్నదో లేదో తమరు పరిశీలించాలి. ఏ basis మీద 500 రూపాయలు ఆదాయం వస్తున్నదని కాల్క్యులేట్ చేశారు. ఇది వరకే ఏ బేసిస్ మీద 200 రూపాయలని చెప్పారు ? ఆ వివరాలన్నీ రెండు మూడు రోజుల్లో ఇవ్వగలరా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—వివరాలు తెప్పిస్తాను. అవసరమైతే వివరాలు తెప్పించటానికి నాకు అభ్యంతరం లేదు. డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఫిషరీస్ ఆఫీసులో వుంటే రెండు రోజుల్లో ఇస్తాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న : — వివరాలు లేకుండా బాగా పని చేస్తుందని ఎలా చెప్పారు ?

Mr. Speaker ;— Please do not get unnecessarily excited. About the working of the society, the Minister is able to say that it is working better and satisfactorily and he is being guided by the information that is furnished to him.

Sri C. V. K. Rao :— We are not getting excited. It is a fishy department. As such, it gets very fishy. That is the position.

Mr. Speaker :— It may be true—naturally when the Fisheries Department deals only with fish. Leave aside that thing. He is only guided by the information which is furnished to him. According to him, whereas the previous income of fisherman is Rs. 200 it is now Rs. 500. Naturally, therefore, the conclusion is that it is working better. If you dispute the correctness of that statement, it is all right; you put a separate question and send a complaint to the concerned Minister and he will order an enquiry into the matter.

Sri C. V. K. Rao : – I am charging the Minister of giving very false information; that is my point.

Mr. Speaker :– He can't charge the Minister. The Minister gets the information from the department concerned and he furnishes the information to the House only on the information furnished to him by the Department.

Sri C. V. K. Rao :— On what basis has he computed the figure of Rs. 200 to Rs. 500?

Sri K. Brahmananda Reddy :— These allegations are liable to be ignored when they are made reklessly. He says, it is all false. On what information, does he say that? It is for one thing for Mr. Nagi Reddy or Mr. Latchanna to say "Give us more particulars? How many are working or not working?" If the information is not here, certainly he will get it. Please give time—two or three days—and he will get the information and place it. But if the hon. Members probably make cheap humorous remarks—

Sri C. V. K. Rao :—I object Sir. I wished to know how he has come to that figure from Rs. 200 to Rs. 500. Patently, it is not correct.

Mr. Speaker :— He has got full freedom of speech. That is why, he is saying anything he wants. When he makes allegations against a responsible Minister, it is better he has some information or some basis for it.

Sri C.V.K. Rao :–It is he who is giving the false information. I asked the question what is the basis for his saying that the income has risen from Rs. 200 to Rs. 500. It is patently not correct. That is my charge.

Mr. Speaker :— When the Minister furnishes information to the House, if it is false information, certainly he is liable for action by this House. That is a different matter. He is furnishing the information that is supplied to him. Now, if you dispute the correctness of that statement, as Mr. Nagi Reddy and Mr. Latchanna have called for more particulars, "what is the basis on which you have come to this conclusion"—.

Sri C. V. K. Rao :—I object to that. I wanted to know how he could get that figure. It is patently not correct.

Mr. Speaker : He has got full liberty. But when he makes allegations against a responsible Minister, it is better he has some information or basis for it.

Sri C. V. K. Rao :—The information is circulated to us, that there is per capita income from Rs. 200 to Rs 500. What is the basis? It is patently incorrect. That is my charge.

Mr. Speaker :—When the Minister furnishes information to the House and if it is false information, certainly he is liable for action by this House. That is a different matter. Now, he has furnished certain information that has been supplied to him. Now, if the hon. Members dispute the correctness of the statement, he can ask the basis for coming to that conclusion.

Sri C. V. K. Rao :—It is patently wrong. If it is wrong I will withdraw my statement. But how can it be a correct thing, that the

income has risen from Rs. 200 to Rs, 500. We would like to know on what basis he has given that figure.

Mr. Speaker :—I hope he will realise the responsibility. Don't throw out baseless allegations.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అధ్యక్షా, ఫలానా scheme బాగా పని చేస్తున్నదా అనేదే యిప్పటి ప్రశ్న. బాగా పని చేస్తున్నదనే సమాధానం Department నుండి వచ్చినంత మాత్రాన, బాగా పని చేస్తున్నదని చెప్పడానికి వివరాలు వున్నాయా లేవా అని మంత్రిగారు ముందుగా ఒకసారి పరిశీలించవలసిన కనీస ధర్మం వుందా లేదా అనేది మీరు ఆలోచించి సలహా యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker : It would have been better if he had full information; he has not got full information.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మంత్రిగారు House లో సమాధానం చెప్పకముందు బాగా పని చేస్తుందని చెప్పడానికి కావలసిన ఆధారాలున్నాయా లేవా అని పరిశీలించవలసిన కనీస ధర్మం మంత్రిగారికి వున్నదా లేదా అనేది మీరు ఆలోచించి చెప్పాలి.

Mr. Speaker :—He has got the information to show that they are working satisfactorily. It would have been better if hon. Members had called for full information. If they want full information, he is prepared to get.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— దీనిలో వున్నాయండి Particulars, I have placed the statement on the Table of the House.

Sri T. Nagi Reddy : It is only out of that statement that I read out. The point is, are they working? What is the use of simply saying that they have been distributed. I want the full information with regard to the working of the society. They have not yet done to the speech I have made previously; I have not received any reply to the charges I have made from the Minister himself.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కోనసీమలో Central Co-operative Fisheries Society ని రద్దు చేశారా?

Sri T. Ramaswamy :—It was superseded, Sir.

Sri Vavilala Gopalakrishnaiah :–Why Sir? Because it is being run by the Fishermen.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అయిదుగురు డైరక్టర్లు, వారు వచ్చినటువంటి సొసైటీలు బాకీ వున్నాయి కాబట్టి they ceased to be Directors. ఇప్పుడు ముగ్గురే వున్నారు, function చేయడానికి వీలులేదని supersede చేశారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మాకు చాలా చిక్కు వస్తుంది. Fisheries Department Demand discussion కు వచ్చినప్పుడు వారికి జ్వరం వస్తుంది. ఇవ్వాళ ఏమైన అడిగితే సాయంత్రానికి జ్వరం వస్తుందే మో తెలియదు. కనీసం ముఖ్యమంత్రిగారు అయినా fair play కోసం యీ

details తీసుకొని వారు జవాబు చెబితే మేము అడుగడానికి వీలు అవుతుంది. అందువల్ల Chief Minister గారు intervene అవుతారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—What is there to intervene, Sir. ఎందుకు supersede చేశారన్నారు. అయిదుగురు Directors debar అయినారు. మిగతా ముగ్గురితో function చేయడానికి వీలులేదు గాబట్టి supersede చేశామన్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అది ఒక్కటే కాదండి, అసలు Fisheries Societies అన్నీ కూడా సూపర్ సెస్సనే ! ఎందుకంటే, ఎవరైతే work చేస్తారో వారు పోయి చేపలు తినే వారుంటారు. ఆ Department గురించి క్రిందటిసారి చర్చ జరిగింది. ఆ రోజు కూడా వారు లేరు. ఎందుకు లేరో నాకు తెలుసు—వారికి తెలుసు. అందువల్ల అడుగుతున్నాము మీరు తీసుకుంటారా లేదా అని. తీసుకోమంటే అడిగేది లేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—తప్పకుండా మీరేమైన complaint చేయదలచుకుంటే చేయండి. Minister గారికి నాకు యివ్వండి. తప్పకుండా enquiry చేస్తాము.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

PROTECTED WATER SUPPLY SCHEME

762

*917 Q.—Sri S. Jagannadham :—Will the hon. Minister fo Panchayat Raj be pleased to stat :

(a) Whether it is a fact that Protected Water Supply Scheme was sanctioned to Narasannapeta town in Srikakulam district ;

(b) If so, what is the amount sanctioned for that purpose ; and

(c) When the work will be taken up?

A :—

(a) Piped water supply Scheme to Narasannapeta Panchayat was sanctioned administratively in G. O. Ms. No. 487 P. K. dated 19-4 1965 for detailed investigation and preparation of plans and estimates. The estimates prepared after detailed investigation are under scrutiny in the office of the Executive Engineer, Rural Water Supply, Hyderabad.

(b) and (c) : The scheme will be considered for sanction for execution on receipt of detailed plans and estimates from the Chief Engineer (Panchayati Raj) and when adequate financial assistance is made available by Government of India.

TEACHERS TRAINING COLLEGE AT TIRUPATHI

763—

*1448 Q. Sri G. Sivaiah :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Government is prepared to start a Teachers Training College at Tirupathi; and

(b) if not, the reasons therefor?

A:—

(a) No, sir.

(b) The estimated demand for additional Trained Graduate teachers during the Fourth Plan is about 8,000 against which the actual turn out by the existing Training Colleges will be about 9,000 during the Plan period. There is, therefore, no need to start any new Teacher's Training College in the State.

WOMEN'S COLLEGE AT NARASAPURAM

764—

*1482-(U) Q.—Sri R. Satyanarayana Raju:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to start a Women's College at Narasapuram, West Godavari district in 1967-68;

(b) whether any donations have been paid for the said college; and

(c) if so, the amount of donations collected thereof?

A:—

(a) Orders have been issued in G. O. Ms. No. 1387 Education dated 23-6-67 according permission to start an Arts and Science college for Women at Narasapuram during 1967-68.

(b) & (c) The following donations have been received by the management of college.

(i)	Cash donations.	..	Rs. 1,75,435/-
(ii)	Land donated worth of	..	Rs. 1,00,000/-

SETTLEMENT OF LANDLESS POOR IN KONASEEMA

766—

*1480-(K) Q.—Sri E. Vadapalli (Tallarevu):—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state:

(a) whether the Government are going to extend the pilot scheme for settlement of landless poor in Konaseema to the entire district of East Godavari district; and

(b) if so, whether Government would implement the scheme in other taluks of the district namely Kakinada, Ramachandrapuram and Rajahmundry during the current financial year.

A.—

(a) and (b) There is a proposal under consideration for extension of the pilot scheme for the organisation of Co-operative Collective Farming Societies to the taluks of Kakinada, Ramachandrapuram and Rajahmundry in East Godavari District.

FISHERMEN CO-OPERATIVE SOCIETY AT KRISHNAPATNAM

767—

*273 Q.—Sarvasri S. Vemayya and O. Venkatasubbaiah (Venkatagiri):—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state:

(a) the reasons for the delay to organise a Fishermen Co-operative Society at Krishnapatnam village in Nellore taluk and district for which the poor Harijans have paid the share capital of Rs. 300 on 15-2-1963; and

(b) the reasons for the gross delay in the matter?

A:—(a) No such petition has been received, Sir.

(b) Does not arise.

AUCTION OF RAMAPPA TEMPLE LANDS

768—

* 1490 (X) Sarvasri T. Purushothama Rao, Santhosh Chakravarthy and D. Satyanarayana:—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state:

(a) whether it is a fact that 22nd June, 1967 was fixed for the auction of temple lands of Rammappa temple at Govindaraopet, Mulug Taluk, Warangal district:

(b) what are the reasons for postponement:

(c) what was the annual rent previously fixed; and

(d) whether any representation was made offering Rs. 2,000 per year.

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) The Government issued stay orders against the preposed auction cn a representation made by the present tenant.

(c) The annual rent upto 1966-67 was Rs. 500.

(d) Yes, Sir.

LOSS TO TOBACCO GROWERS

769—

* 1483-(J) Q.—Sri D. Prakasam (Addanki):—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

whether the Government are aware of the fact that the ryots of Addanki sub-taluk have sustained loss of country tobacco, to the extent of several thousands of rupees, on account of drenching of country tobacco and rendering useless by rains in the said taluk during the months of Febuary and March; and

(b) if so, the nature of aid given or proposed to be given to the said ryots by the Government?

A :—

(a) Yes, Sir.

(b) The Government have taken up the matter with the Government of India. It is learnt that the State Trading Corporation is being asked to purchase the stocks of tobacco still available with the ryots.

DAMAGE TO ORANGE GARDENS DUE TO WATER SCARCITY

770—

* 1477-(I) Q.—Sri P. Basi Reddy (Pulivendala) :— Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether the Government has been apprised of the serious situation obtaining in Pulivendla taluk, Cuddapah district on account of acute water scarcity;

(b) if so, the extent of damage done to the extensive orange gardens in the taluk ; and

(c) the steps taken by the Government to meet the situation?

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) About Rs. 40.00 lakhs.

(c) To save other gardens from drying up, the Department arranged for the loaning of two water tanks from the Public Works Department for carrying water to distressed area and in addition, the Rock-blasting units and drilling rigs available in the District were moved to Pulivendla Taluk for deepening the wells.

774—

LAND IMPROVEMENT LOANS

* 1497 (D) Sri R. Mahananda :— Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that land improvement loans are not sanctioned to the Nagarjunasagar ayacut ryots in Vinukonda taluk, Guntur District this year by the State Land Mortgage Bank; and

(b) if so, why?

A:—

(a) Yes Sir.

(d) Vinukonda taluk was not included by the Agricultural Refinance Corporation in the present Nagarjunasagar Project Scheme. The Scheme which is now under implementation covers 5.80 Lakhs acres for which the Agricultural Refinance Corporation's sanction was accorded. The Agricultural Refinance Corporation which was addressed did not agree to extend the area to this taluk and hence, loans from out of the scheme funds could not be advanced to the ryots of this taluk.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker :—I have received two notices of No-Confidence Motion against the Ministry ; one is signed by Sri C. V. K. Rao and the other one signed by Sarvasri G. Latchanna, Ch. Rajeswara Rao, Salahuddin Owaisi, and C. V. K. Rao, who signed on this also,

Sri C. V. K. Rao :—Yes.

Mr. Speaker :—Sri T. Nagi Reddy, Sri Butchirayudu, Sri B.V. Ramanayya, Sri Vavilala Gopalakrishnayya and Sri A. Madhava Rao. They are asking for leave of the House?

Sri T. Nagi Reddy :—We will take it up tomorrow.

Mr. Speaker :—In that case, either I must put it to the House to find out the sense, of if you do not want to ask for leave today you will have to give a separate notice.

Sri T. Nagi Reddy :—According to Rule 75, 'A Motion expressing want of confidence in the Council of Ministers may be made subject to the following restrictions, namely :–

(a) leave to make the motion must be asked for after questions and before the list of business for the day is entered upon;" That is why we did not......

Mr. Speaker :—The point is this. Once you give notice, immediately you must ask for leave: you cannot give notice, wait for some days and then ask for leave; it will lapse.

Sri T. Nagi Reddy :—We can give notice of it. Therefore we did not get up.

Mr. Speaker ;—I do not know what the rule is. Perhaps he will have to wait for some time. If he does not want to ask for leave, it lapses; we will see the rule afterwards: it has lapsed.

Sri C. V. K. Rao :—What is the position? I have also given the notice and have sent it on 5-9-1967.

Mr. Speaker :—Does he want to ask for leave?

Sri C. V. K. Rao :–Notice or something has to be given again.

Mr. Speaker :–I will only consider it later on. So far as the notice given by you is concerned, it has lapsed. There is no effect because they are not asking for leave. The other position, whether I give permission to move tomorrow, I will go according to the rules. I do not know whether they will have to wait for some time or not. I have not gone into that position.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao :—Are we to understand that the No-Confidence Motion is dropped? For the day, it is over, it has lapsed as you have rightly pointed out.

Mr. Speaker :—Yes, it has lapsed.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు అపోజిషన్ పక్షాలను అడుగుతున్నాను. ఇది అనవసరమని విత్‌డ్రా చేసుకున్నట్లు భావించవచ్చా?

Mr. Speaker :—We do not know. For their own reasons, they have not pressed for it. It is not for me to probe into that and find out. It is not for me or anybody else.

ADJOURNMENT MOTIONS

re : Promulgation of Prohibitory order in the Twin Cities.

Mr. Speaker :—There is one notice of adjournment motion regarding 'Promulgation of prohibitory order all over the twin cities banning public meetings and processions during the discussion of important matters in the Assembly, thereby a provocating step leading to serious consequences and hindering freedom of expression.' signed by Sri T. Nagi Reddy and Sri Vavilala Gopalakrishnayya. There is another given notice of by Sri Ch. Rajeswara Rao.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—అధ్యక్షా మనము ఒక అసాధారణమైనటువంటి శాసనసభా సమావేశములో వున్నాము. బహుశా ఇంతటి అసాధారణమైన శాసనసభ సమావేశము ఇంతకు క్రితం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసనసభ చరిత్రలో జరిగి వుండలేదు. కనుకనే ప్రభుత్వము బహుశా కొన్ని అసాధారణమైనటువంటి చర్యలు కూడా తీసుకోవడం ప్రారంభించిందని ఈ నాడు యీ రెండు పట్టణములలోను ప్రభుత్వము జారీ చేసినటువంటి ఈ Prohibitory order మనకు విధితం చేస్తున్నది. సాధారణంగా ప్రజలు తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేయడానికి సులువైన సౌమ్యమైన ప్రజాస్వామికమైన మార్గం బహిరంగ సభలు వూరేగింపులు ప్రభుత్వానికి ఇవ్వదలచుకొన్నటువంటి memorandum గాని లేక protest తెలియ జేయడంగాని, ఇవి ఏ ప్రజాస్వామిక దేశంలో అయినాసరే కనీసమైనటువంటి ప్రజాస్వామిక హక్కులు సర్వసామాన్యంగా పై తరగతుల వారికివుండే సౌకర్యాలు గాని హక్కులుగాని క్రింది తరగతుల వారికి వుండవు. పై తరగతివారికి ఏదైనా ఒక అన్యాయం జరుగుతూవుంటే ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేసుకోటానికిగాను అవసరమైనటువంటి వారి సంఘాలు వారి సంఘ సమావేశాల్లో మంత్రులను పిలిపించుకోవడం, విందులు ఇవ్వడంకాని, వారికి తమ గోడు చెప్పుకోవడం, వారు వినడం అది ఈ ప్రజాస్వామికములో సర్వసాధారణమైనటువంటి పద్ధతి. వారికి అన్ని సౌకర్యములు వున్నవి. పత్రికలు వారిపైపునే వున్నవి. బ్రహ్మాండమైన శీర్షికలతో వేస్తారు. 10 మంది సమావేశమై మంత్రిగారికి ఒక విజ్ఞప్తి యిచ్చినదానికి ఒక విలువ యెక్కువగా ఏర్పడుతుంది. కాని లక్షలుగా వున్నటువంటి ప్రజానీకం దగ్గరకు ఈ మంత్రులు పోయేదిలేదు. వాళ్ల సమావేశాలకు attend అయ్యేది లేదు వాళ్ల గోడు వినేదిలేదు. వారే వచ్చి చెప్పుకొంటాము అంటే కూడా చెప్పుకోనేదానికికూడా వీలులేకుండా యీ నాడు యీ విధమైన promulgatory orders of prohibition జారీ చేస్తున్నారు. అందులోను ప్రతిపక్షాలు వద్దు వద్దు అన్నా ఈ సమావేశాన్ని సమావేశపరచింది. ప్రభుత్వము, ప్రభుత్వముయొక్క ప్రజా వ్యతిరేకచర్యలకు వ్యతిరేకంగా ప్రతిపక్షాలు 15 వ తారీకున ఒక పెద్ద వూరేగింపు తీయాలని, దానిద్వారా ప్రజలయొక్క అసంతృప్తిని వెల్లడించాలని ఒక నిర్ణయానికివచ్చి ప్రకటించిన తరువాత ప్రభుత్వము వారు ఈ Promulgatory orders ఒకటి issue చేశారు. అంటే ప్రతిపక్షాల యెడల ప్రభుత్వానికి వున్న democratic sense ఎంత వున్నది అనేది మనకు దీని ద్వారా విదితమౌతున్నది. నాకు ఆశ్చర్యం. అధ్యక్షా ప్రతిసారి అసెంబ్లీ సమావేశము జరిగినప్పుడు ప్రజలు ఎక్కడ meetings పెట్టకుండా వూరేగింపులు జరగకుండా నిషేధించడం అనేటటు

వంటిది ప్రభుత్వానికి పుట్టుకతో వచ్చిన లక్షణమా యిది! ప్రతిసారి ఎందుకు ఈ విధంగా చేయాలో నాకు అర్థం కాదు. అందులోను ఈ సారి ప్రత్యేకమైన చర్య తీసుకున్నారు ఈ అసెంబ్లీ చుట్టూ ఒక మైలులోపల ఎక్కడా ఏ meetings గాని ఊరేగింపులుగాని జరగడానికి వీలులేదు. మీరేమైనా పెట్టదలచ కొంటే, ఈ అసెంబ్లీని ఒక మైలు అవతల, Police Commissioners గారిని అభ్యర్థించి, అర్థించి వారిదాక్షిణ్యముతో మాకు అంగీకారము తెలిపితే, ప్రతిపక్షాల వారు meetings పెట్టుకోవచ్చు లేకపోతే లేదు అన్నారు. ప్రతిపక్షాలవారు ఇలాంటి విషయాలలో కలకాలము ప్రభుత్వము మీద, పోలీసుశాఖయొక్క Sub-Inspectors మీద, వారి దయా దాక్షిణ్యాలమీద ఆధారపడి బ్రతుకదలచు కోలేదు. ఈ విధమైన undemocratic methods ప్రభుత్వము అనుసరించడము అనేటటువంటిది చాలా dangerous consequ nces కు lead చేస్తుంది. కాబట్టి నూ నాడు దీనిని adjournment motion గా తీసుకోవలసిందని మిమ్ములను అభ్యర్థిస్తున్నాను. అంతేకాదు, నిన్న Government Industries లో ఉండే employees కొంతమంది ఒక ఊరేగింపు తీసి దానిద్వారా వచ్చి, అసెంబ్లీకి, మంత్రివర్గానికి బహుశా శాసనసభ్యులకు కూడా వారు కొన్ని మెమొరాండాలు అందజేయాలని ఒక కార్యక్రమం వేసుకొని మర్యాదగా Commissioner of Police దగ్గరకు వెళ్ళి దీనికి అవకాశం యివ్వండి అని కోరితే, దానికి వారు నిరాకరించారు. ఏమైనా కార్సులో బుడబుడా వచ్చి మంత్రిగారి రూములోకి నేరుగా పోయి వారికి అవసరమైన మెమొరాండాలు యివ్వడానికి తాహతుగలిగినటువంటిది కాదు ఈ కార్మికవర్గము. 144 సెక్షను declare చేసినాసరే, ఒక్కొక్క car లో 10 మంది పోవడానికి హక్కు వుంటుంది. Car కు 144 సెక్షను వర్తించదు. కాని ఒక బస్సులోగాని, ఒక van లో గాని, ఒక car లో రావడానికి కార్మిక వర్గానికి తాహతు లేదు అయినప్పుడు, ఈ 144 సెక్షను నిర్దాక్షిణ్యంగా కార్మిక వర్గము మీద పేద ప్రజానీకం మీద వర్తింపజేయడానికి కాకపోతే మరి ఎవరిమీద వర్తింపజేయడానికి? It is very clear that this is directed against the Government which represents the land lords and the big business. That is the whole point. ఈ రోజున ఈపద్ధతి అవలంభించడం వలన, నిన్న కార్మికులకు ఆ అవకాశము చిక్కలేదు. 15 తారీకున మేము పోవాలని వచ్చాము. ప్రభుత్వానికి, పత్రికల ద్వారా ప్రపంచానికి తెలియజేశాము. ఇప్పుడు, కొండాలక్ష్మణ్ బాపూజీ అధ్వర్యం వహించిన తరువాత ఈ Information Department చాలా efficient గా పనిచేయడానికి ప్రారంభించింది. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా తప్పనిసరిగా వారి Information Department ద్వారా నైనా తెలుసుకొనే ఉంటారు. 15 వ తారీకున అన్ని ప్రతిపక్షాలవారు కలిసి ఈ హైదరాబాదు పట్టణంలో ధరలకు వ్యతిరేకంగా, నిరుద్యోగానికి వ్యతిరేకంగా ఈనాడు ప్రజాస్వామిక పద్ధతులకు విరుద్ధంగా pass చేయదలుచుకొన్నటువంటి ఈ Land Revenue Bill కు వ్యతిరేకంగా ఒక ప్రదర్శనం జరగాలని నిర్ణయించుకొన్నారనేది ప్రభుత్వానికి తెలుసు. అయినా, ఈ ప్రతిపక్ష ప్రకటన వచ్చినదే తడవుగా ఈ prohibitory order issue చేయడం

అంటే నేను ముఖ్యమంత్రిగారిని నేరుగా, సూటిగా అడుగుతున్నాను. ఈ provocation ఎప్పుడుమీరు నేర్చుకొన్నారు అని, ఈ provocation మీరు వరుసబెట్టి ఆ select committee జరపడంలో గాని, ఈనాడు ఈ అసెంబ్లీ సమావేశాన్ని ఇంత తొందరపడి పిలవడంలోగాని, పిలిచినటువంటి ఈ సమావేశానికి ప్రజలు వచ్చి తమ వాక్కులు మీ ముందు తెలియ చెప్పడానికి వీలులేనట్లుగా ప్రవర్తించే టటువంటి ఈ provocative attitude, undemocratic attitude, ఇది చాలా దురదృష్టకరమైనటువంటి సంఘటన, నిర్దాక్షిణ్యంగా ప్రభుత్వము ప్రతిపక్షాలను అణచి వేయాలని చేస్తున్న ప్రయత్నం. కాని అంతమాత్రం చేత, ప్రతిపక్షాలు చెదరిపోతాయనో దీనితోనే, ప్రజలు తమ ఆందోళన విరమించుకొంటారనో ప్రభుత్వము అనుకొంటే, అదిచాలా ప్రమాదకరమైన, సంకుచితమైన దృష్టి అనిచెప్పవలసియున్నది.

I want, Sir, that this prohibitive order be withdrawn; I want, Sir, that the people of Hyderabad and Secunderabad cities be given the freedom of expression and the right to move about to protest against the Government's attitude. That is a birth-right of the people, just as much as the Government have a right to sit here after the elections are over; you (Government) cannot withdraw that right: you cannot extinguish that right; if you want to, there is no doubt people and opposition will see that the right is given, and it will go on even against the wishes of the Government for ever; this kind of provocation will do injustice and, I should say, instead of saving law and order, instead of creating law and order, Government will be responsible for complete extinction of law and order; their responsibility is greater; let them beware that this kind of pin-pricks, this kind of undemocratic methods, this kind of suppression of the people's rights and people's movement, is not the way which ordinary democratic Governments will pursue and should pursue; if the Government is incapable of hearing the voice of sanity, I am afraid the opposition will have to take its own method. We request that this adjournment motion be taken up for discussion today. It is a very serious matter and it will have to be discussed by the House, and a decision is taken, so that the people's rights are asserted.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, ప్రజాస్వామికంలో ప్రజలు ఎన్నుకొన్నటువంటి శాసనసభ. ప్రభుత్వము ఎట్లాగైతే నిర్వహిస్తుందో, దానిలో చిక్కులు ఏవైనా, ఉన్నట్లయితే, అభిప్రాయభేదాలు వచ్చేటట్లయితే ప్రజలుకూడ తమ అభిప్రాయాన్ని ప్రకటించడానికి స్వేచ్ఛ ఉన్నదనేది మన ప్రజాస్వామిక సూత్రాలలో ప్రధానమైంది. ఇదివరకు ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వము ఉన్నప్పుడుకూడా మనం ఏవైనా protest చేయాలన్నట్లయితే వారు 144 సెక్షను issue చేస్తే, అది తప్పు, democracy కి వ్యతిరేకం అని ప్రజాభిప్రాయాన్ని అణచివేయడమే అవుతుందనేవాళ్లము. శాసన సభ జరుగుతున్న సమయంలో అది ఒక అలవాటు అయిపోయింది. ఎందువల్లనో, శాసన సభ చుట్టుప్రక్కల meetings జరగ కూడదని ప్రకటించడం ఇదివరకు ఇట్లాంటి situation మనకు వచ్చింది. అప్పుడు

Additional Taxation Act ప్రారంభించినప్పుడు, ఆంధ్ర రాష్ట్రములో ఉన్న జనము 54 వేలమంది ఇక్కడికి వచ్చి మహజర్లు ఇవ్వడం జరిగింది. అప్పుడు సంజీవరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నారు, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు Finance Minister గా ఉన్నారు. అప్పుడు మంత్రి వర్గంలో 50 వేలమంది మెమోరాండమ్సు అన్నీ వారికి ఇవ్వడం, సంజీవరెడ్డిగారు వాటిని receive చేయడం తరువాత స్పీకరు గారికి అసెంబ్లీలో ఇవ్వడం కూడా జరిగింది. ఆ రోజు ఉన్నటువంటి పరిస్థితే మళ్లీ ఇప్పుడు వచ్చింది. ప్రజలకు ఆరోజు కలిగిన అసంతృప్తి ఈ రోజుకూడా ఉన్నది. దానిని గురించి చెప్పడానికి Select Committee వచ్చింది. ఆ report వచ్చింది. అది discuss చేయబోతున్నారు ఆనాటికంటే ఈ నాడు ప్రజాజీవితం చాలా దుర్భరంగా ఉన్నది. ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. Central Government లెక్కల ప్రకారము, క్రిందటి June నుంచి ఈ June వరకు food ఖరీదు 50 points పెరిగింది. Second Plan నుంచి Third Plan వరకు 25 points పెరిగితే, ఒక సంవత్సరంలోనే 50 points పెరిగింది. తరువాత నిరుద్యోగము తీవ్రంగా తాండవం ఆడుతూఉంది. ధనము ఏమైనా tight అయిపోతున్నది. దొరకడంలేదు. ఒక ప్రక్క retrenchment, ఇంకొక ప్రక్క నిరుద్యోగము, మరొక వైపు ధరలు పెరగడము, ధనము దొరకకపోవడము, ఇవన్నీ ఒకదాని కొకటి పెరిగిపోతున్నాయి. దీనితోపాటు రైతాంగం పండించేటటువంటి వస్తువులకు పొగాకుగాని, ప్రత్తిగాని, ధాన్యంగాని వీటిని కొనే దిక్కులేదు. పండించింది అమ్ముతామంటే కొనేవాళ్లు లేరు. మొత్తంమీద ఒక serious crises మన దేశాన్ని ఎదుర్కొంటున్న పరిస్థితులలో ప్రజలు తమ అభిప్రాయాన్ని చెప్పడానికి ఉద్దేశించి చేయగలిగిందల్లా organised గా ఉండాలన్నట్లయితే, ఒక procession జరిపి, ప్రభుత్వానికి చెప్పడం, శాసనసభకు అందివ్వడం, ఇది సాంప్రదాయము. ఇదివరకు 1962 లో చేసిందే ఇది. అట్లాంటిది చేయాలని అనుకొన్నప్పుడు వెంటనే ప్రభుత్వము ఈ prohibitory order ఇవ్వడం చాలా అన్యాయము. అందువల్ల ఇప్పుడు అది జరగడానికి వీలులేనటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడింది. దానిని violate చేయడమా, ఏమిచేయడం అనే పరిస్థితికి తీసుకురావడం మంచిదికాదు. అందువల్ల శాసనాన్ని గౌరవించాలన్నట్లయితే ప్రజాస్వామిక హక్కులకు రక్షణ ఉన్నప్పుడే శాసనానికి రక్షణ ఉంటుంది. అందువల్ల prohibitory order తప్పు అని చెప్పి ఇది withdraw చేయాలని, ఆ మాత్రం అధికారం వాళ్లకు ఉండాలని, ఈ అలవాటు మాత్రం మొదట తప్పించాలని. ఇదివరకు అసెంబ్లీకి 2, 3 ఫర్లాంగుల వరకు processions ఉండకూడదని ఉండేది. ఇప్పుడు ఒక మైలు వరకు processions రాకూడదని అన్నారు. బహుశ meetings విషయం అనుమానంగా ఉన్నది. అది clear గా లేదు. కాని processions మాత్రం ఊరిలో మొత్తంగా ఎక్కడా జరగకూడదని ఇది కొత్తగా ఎందువల్ల వచ్చిందని అడుగుతున్నాను. కనుక ఈ ప్రభుత్వము ప్రజాస్వామికము యొక్క అభిప్రాయాన్ని మన్నించక పోవడమే కాకుండా, తొక్కిపారేయడానికి కూడా ప్రయత్నిస్తున్నది. అందువల్ల, దీనిని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాము. ఇది శాసనసభకు చాలా ప్రధానమై

నటువంటి ప్రజాస్వామిక హక్కులకు సంబంధించినటువంటిది. కనుక దీనిని adjournment motion గా accept చేసి చర్చచేయాలని తమకు మనవిచేస్తూ ప్రభుత్వము వెంటనే ఈ ఉత్తరువు withdraw చేయాలని కోరుతున్నాను.

Mr Deputy Speaker :—Only those that have given notice will get a chance.

Sri C. V. K. Rao :—We may be given 5 minutes each. Our liberty is being curtailed.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— ఇందులో Adjourment motion కు case ఉన్నదా లేదా అనే విషయాన్ని express చేయడానికి కొంచెము అవకాశము ఇవ్వాలండి. మనకు అటువంటి సాంప్రదాయము ఉన్నది. ఉన్నటువంటి 4 ప్రతిపక్షాలకు అవకాశం ఇచ్చే అలవాటు ఉన్నది.

Mr. Deputy Speaker :—Members who have given notice will only have to say; only those that have given notice.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు:— అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వము ప్రజల సమస్యలను అర్థంచేసుకొనే పద్ధతులలో, ప్రజాస్వామ్య అభిప్రాయాన్ని గమనించి పరిపాలనలో ప్రజలయొక్క అభిప్రాయాన్ని కూడా దృష్టిలో పెట్టుకోవలసిన పద్ధతిని గురించి ఈమధ్యన ప్రభుత్వము ముఖ్యముగా సమాచార శాఖ Public relations శాఖ బడ్జెటు సమావేశములోను, ఆతరువాతనూ చాలా స్పష్టంగా ప్రకటించింది. మేము ప్రజలతో సన్నిహిత సంబంధాలు పెట్టుకోదలుచుకొన్నాము. మేము వారియొక్క అభిప్రాయాన్ని పైకి తీసుకొనిపోవడం, ప్రభుత్వముయొక్క అభిప్రాయాలను ప్రజలకు సక్రమంగా బాధ్యతగా అర్థం చేయించడం, ఆవిధంగా ప్రజలతో సన్నిహిత సంబంధాలు పెట్టుకొని పరిపాలనలో ఒకఅడుగు ముందు వేయాలనే ఉద్దేశాన్ని ప్రభుత్వము ప్రకటించింది. దీనివలన కొంతవరకు ప్రజలయొక్క అభిప్రాయాన్ని ప్రభుత్వము అర్థంచేసుకోడానికి ప్రభుత్వము ఇదివరకు సనాతనంగా, traditional గా, అనుసరిస్తున్నటువంటి పద్ధతులకు స్వస్తిచెప్పి, ఇకముందు ప్రజాస్వామిక పద్ధతులకు అవకాశాలు ఎక్కువ అవుతాయని ఆశించిన ప్రజలు కొంతమంది ఉన్నారు అయితే రైతులు, కార్మికులు, మధ్యతరగతి ప్రజలు ఈమధ్య గత మాసములోనుంచే, ఇదివరకు ఎన్నడూ లేనటువంటి ఆందోళన ప్రారంభిస్తూ వచ్చినారు అనేది ప్రభుత్వానికి తెలియనిదికాదు. 1962లో ప్రభుత్వము అవనపుశిస్తు బిల్లును form చేసి 5, 6 కోట్లు వసూలుచేస్తామనుకొంటె దానిపైన లక్షలాది రైతులు ఆంధ్రదేశంలోని 20 జిల్లాలలోను పెద్ద ఆందోళనచేసి ప్రభుత్వము అన్యాయంగా పన్నులు పెంచడంలో తమయొక్క నిరసనను తమయొక్క వ్యతిరేకతను అనేక పరిస్థితులలో ప్రభుత్వానికి తెలియచేసారు. ఆతరువాత Supreme Court తీర్పు ఫలితంగా ఆచట్టము పోయింది. దానిని వదలుకొన్నారు అని అనుకొన్న తరువాత కూడా మళ్లి ప్రజలయొక్క అభిప్రాయాన్ని తెలుసుకోకుండా ప్రజల అభిప్రాయాలు ఏమిటని పరిశీలనకూడా చేయకుండా ప్రభుత్వము చాలా తొందరగా అవనపు

శిస్తును పీల్లు తీసుకువచ్చే దాని ద్వారా, 5, 6 సంవత్సరములనుంచి వసూలు చేసినటువంటి, రైతులకు వాపసు ఇవ్వవలసి నటువంటి 21 కోట్లు దీనిద్వారా సంపాదించు కొంటామనే ఉద్దేశముతో ఇప్పుడు బిల్లును తీసుక వస్తున్నది. ఇక ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉన్న లక్షలాది కార్మికులు, ప్రభుత్వోద్యోగస్తులు, ఇంకా వివిధ తరగతులలో ఉన్నవాళ్ళు, ధరలు ఆకాశాన్ని అంటుతున్నటువంటి పరిస్థితులలో, తమకు ఈ Pay Commission report వల్ల ఏదో కొంత సహాయం కొంతసౌకర్యం లభిస్తుందని ఆశించి ఉండగా, ఈ Pay Commission వారు ప్రభుత్వము చూపించిన పద్ధతులలో, ఆ కాగితానికి కూడా విలువ లేకుండా ఒక waste paper basket లో పడవేసేటటువంటి పద్ధతిలో తమ రిపోర్టును తయారుచేసింది అంటే........

Sri K. Brahmananda Reddy:-Sir, This is an adjournment motion. If the remarks are confined to the adjournment motion as such, I have no objection. But if they go into full length debate as to the reasons they have given and how the situation is, that is irrelavent, Sir. The point now is whether this adjournment motion should be allowed or not. That is all. We are not discussing about the prices, about the pay committee, about the land revenue. about the wages etc. Only about the prohibitory order, and we are not going into the merits of other matters.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా. ఒకవిషయానికి ఇంకొక విషయానికి కొంత relevancy ఉంటుందనేది ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియసంది కాదు. ఈ prohibitory order ఎందుకు వచ్చింది. ఎక్కడనుంచో అమాంతంగా కొన్ని వేలమందివచ్చి, తుపాకులతో, అయుధాలతోవచ్చి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా హైదరాబాదులో ఊరేగింపులు జరుపుతున్నారు అంటే, prohibitory order జారీచేయడంలో అర్థం ఉంటుంది. Pay Committee report గురించి. రైతులసమస్యలగురించి కార్మికుల సమస్యలగురించి మేము ప్రభుత్వానికి మొరపెట్టుకొంటాము స్పీకరుగారికి అర్జీ ఇచ్చుకొంటాము అని వాళ్ల కార్యక్రమాన్ని వేసుకొని శాంతియుతంగా ఊరేగింపులు చేసుకొంటాము అంటే, దానికికూడా వీలులేదు ఊరేగింపులు జరగడానికి వీలులేదు అని prohibitory orders జారీచేసినారు. ఇదివరకు అసెంబ్లీకి 500 గజాలలో ఊరేగింపులు రానివ్వకుండా చేస్తున్నటువంటి పాతసాంప్రదాయాన్ని కూడా ఈనాడు వదలుకొని ఇపుడు పూర్తిగా ఊరేగింపులు చేయడానికి వీలులేదు అంటే, ప్రజలలో ప్రభుత్వముయొక్క కార్యక్రమాలుగురించి, ప్రభుత్వ విధానాల గురించి కోపోద్రేకాలు పెరుగుతున్న రోజులలో ప్రభుత్వము ఈపద్ధతిని అనుసరించి నట్లయితే ప్రజాస్వామ్యాన్ని అమలులో పెట్టినట్లేనా, ప్రజాసమస్యలను పరిష్కరించడానికి పూనుకొన్నాట్లేనా ప్రజల సమస్యలు అర్థంచేసుకొని. వారి కోపోద్రేకాలు ఏవోచెప్పుకోడానికి అవకాశం ఇచ్చినట్లయితే, కనీసం వారి సమస్యలు ఏమిటో అర్థం చేయించి ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించడానికో, లేక వారికి ప్రభుత్వము వారు నచ్చా-

ధానం ఇవ్వడానికో అవకాశం ఉండేదికదా! చూస్తున్నాము కదా, బెంగాలులో కేరళలో ఊరేగింపులు ఏ విధంగా ఉన్నాయో--కొంత మంది నవ్వుతున్నారు, హాస్యంపాలు చేస్తున్నారు. నిజంగా ప్రభుత్వాలు కూడా ఊరేగింపులను, ప్రజాభిప్రాయాలను ప్రోత్సహిస్తూఉన్నాయి, చెప్పుకుంటూఉన్నాయి. ఆలోచిస్తామని అంటూఉన్నాయి. దానివల్ల ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు కుంటుపడడంలేదే! ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు మూసివేయడంలేదే! ఒకరోజు, రెండురోజులు కొంత ఇబ్బంది అయినప్పటికీ, కొంత నష్టం జరిగినప్పటికీ, వందలాది, లక్షలాది కార్మికులు, మధ్యతరగతి ప్రజలు వారి మనస్సులో ఉండే బాధలు అన్నీకూడా ప్రభుత్వం ముందుకు రావాలి, ప్రభుత్వము సహకరించాలి, ప్రజాస్వామ్యాన్ని గౌరవించాలి, మన్నించాలి అని ఒక ప్రజాస్వామిక పద్ధతిలో పోతూఉన్నారే అటువంటప్పుడు ఎందుకు కోపము వస్తున్నది మన మంత్రివర్గానికి. మన మంత్రివర్గము ఎందుకు ఓపిక చూపెట్టడంలేదు. ఏమవుతుంది ఊరేగింపులు చేస్తే? శాసనాలు తీసుకవచ్చి, విప్లవాలు తీసుకవచ్చి ఏమి చేయబోతున్నారు? వారి హృదయాలలో ఉన్న భావాలు, కోరికలు అవన్నీకూడా ఈనాడు చెప్పుకోడానికిగాని ఈనాడు అవకాశాలు ఇవ్వకపోతే దీనియొక్క పరిణామము ఏమవుతుంది? ఒక విధమైన provocation ఇచ్చి, వాళ్లను రెచ్చగొట్టి, వాళ్ల కార్యక్రమాన్ని సాగనివ్వకుండా చేస్తే, మరి దానికోరకు ఇతరమార్గాలు అనుసరించవలసివస్తుంది. కాబట్టి నిన్న ప్రభుత్వోద్యోగస్తులు అందరుకూడా శాసనసభకు వచ్చి స్పీకరుగారికి అర్జీఇచ్చుకొంటాము, మెమొరాండాలు ఇచ్చుకొంటాము అంటెకూడా ప్రభుత్వము కాదన్నది. 15 తారీఖున మొత్తం ఆంధ్రదేశంలో ముఖ్యంగా హైదరాబాదు పట్టణంలో ప్రతిపక్షాలన్నీ కలసి ఈ 3 సమస్యలపైన Pay Committee విధానం గురించి, భూమిశిస్తు విధానం గురించి, ధరలు గురించి నిరసన తెలుపుతాము, ఆందోళన చేస్తాము, శాంతియుతంగా ఊరేగింపులు చేసి తమ కోర్కెలు తెలుపుకొంటాము అంటె దానినికూడా ban చేయబోతున్నాము అనే పద్ధతిలో ప్రవర్తిస్తున్నారు. నిజంగా ఈ ధోరణిచూస్తే, ప్రజలయొక్క హక్కుల గురించి ప్రజాస్వామికాన్ని అమలులో పెట్టడంగురించి బాధ్యతారహితంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు అనేదానికి ఇదంతా నిదర్శనము అని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ పద్ధతిలో ప్రభుత్వము ఏమిచేస్తుందో, ఏ ధోరణిలో ఆలోచిస్తుందో, ఎంతదూరము దానిని సాగదీస్తుందో అనేవిషయంకూడా చర్చనీయాంశము, వదలిపెట్టడానికి వీలులేదు. అందుకొరకే ఈనాడు ఈ Commissioner of Police ద్వారా ప్రభుత్వము విధించిన నిషేధం order పైన నిజంగా ఈ దేశంలో హైదరాబాదులోనే కాదు, మొత్తం ఆంధ్రదేశంలో ఒకవిధమైన urgency వచ్చింది, అత్యవసర పరిస్థితి వచ్చింది. తను పౌర సత్వాల హక్కుల గురించి, మాకు fundamental rights లేవా, ఎందుకని, ఏ అత్యవసర పరిస్థితులలో మీరు reasonable restriction పెడుతున్నారు! ఎందుకు, ఈ హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు పట్టణాలలో కూడా మేము ఊరేగింపులు చేసుకోడానికి లేకుండా చేయడానికి మీకేమి అధికారం ఉన్నది, మీకేమి ప్రమాదము వచ్చింది! ప్రజాస్వామికంయొక్క fundamental rights ను curtail చేయడానికి ఎందుకు మీరు పూనుకొన్నారు. ఎక్కడ

reasonableness ఉన్నది, అనేది చర్చ చేయడానికికూడా బాధ్యత లేదా! కాబట్టి ఇది constitution కు సంబంధించినటువంటిది, పౌరులయొక్క rights కు సంబంధించినటువంటిది, మన దేశంయొక్క రాజకీయ సమస్యలకు సంబంధించిన అత్యవసర పరిస్థితి కాబట్టి తప్పకుండా మీరు దీనిని allow చేయాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—ఇందులో ఒక విషయము. ఇప్పుడు ఇది adjournment motion కు అవసరమైనటువంటి subject matter అవుతుంతా కాదా అనే విషయం మీరు పరిశీలించదలచుకొంటే, తమకు తెలుసు ప్రతిపక్షాలన్నీ కూడా కలిసి...............................

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ఆ అవకాశము తీసుకొని తమరుకూడా ఏదో ఉపన్యాసం చేయాలని కదా............

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—ఉపన్యాసం కాదండి. ఇప్పుడు ఉపన్యాసానికి అవకాశం ఇక్కడే తీసుకోవాలి. ఒక్కటి మాకు ఎక్కడా అవకాశం లేదని మీరు అనుకోరని మా నమ్మకము. ఒకవేళ మంత్రి అనుకొంటే అనుకోవచ్చు గాని, ఇందులో ఉన్న విషయం ఏమిటంటే.........

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ప్రతివారుకూడా ఇది తీసుకోవాలిఅని చెప్పేంత వరకు ఇది discussion అవుతుందికదా ! It will be a discussion.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—తమరు ఒక point చెప్పవచ్చు, ప్రతి Assembly కి notification వస్తున్నదా లేదా అని.

Mr. Deputy Speaker:—I don't think. Adjournment కు notice ఎవరుఇచ్చారో వారు చెప్పవచ్చు. వాళ్ల తరువాత, Chief Minister గాని, Minister గాని it will be decided by the Speaker

శ్రీ ఎ. మాధరరావు:—ఇది important అండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—Important గాని, unimportant గాని, ఏ adjournment motion వస్తే కూడా it has got its attached importance, If one gives notice, one will have the real opportunity.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—Adjournment motion కు ఇది subject matter అవుతుందా కాదా అనేదానిమీద అభిప్రాయం తీసుకోవడం మన అసెంబ్లీలో ఆచారం.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—తీసుకోవలెనా లేదా అనేది Speaker will have to decide with the opinion expressed by the Members.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— స్పీకరుగారికి సర్వాధికారము ఉన్నది. ఆ అధికారాన్ని పురస్కరించుకొని వారు తీసుకొనే ఆచారం కూడ ఉన్నది.

Mr. Deputy Speaker:— That he cannot have with right.....

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— ఆచారం అని అంటున్నాను; right అని కాదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— ఆచారం అంటే every leader of the party likes to express their views

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— ఇందులో speciality ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు అవసరం ఉన్నదా, లేదా, అనేది యిది స్పెషల్‌గా తెచ్చి పెట్టారు కదా ?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— serious issue of this nature వచ్చినప్పుడు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—తక్కిన Adjournment motions serious గా ఉండవా ?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— నిజమే కాని దీనికి మిగతా వాటికి ఉన్న seriousness కూడ మనం గుర్తించాలి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— అవసరంగా సీరియస్‌గా ఉన్నదానికి చెప్పుకోడానికైనా అవకాశం యివ్వకపోతే కష్టం కాదా ? తమరు యిదివరకు మామూలుగా ఉన్న Adjournment Motions కు అది Adjournment క్రిందకువస్తుందా, రాదా అనే అభిప్రాయానికి అవకాశంయిచ్చి యిటువంటి ప్రత్యేక serious situation లో చెప్పుకునే అవకాశం యివ్వక పోతే బాధగా ఉంటుంది కదా?

Mr. Deputy Speaker:— He could have also given a notice.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— ఎవరైనా ఒకరు నోటీసు యిస్తే మిగతా వారికి కూడా చెప్పే అవకాశం యిస్తున్నారు కదా ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— అది యిప్పుడు లేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న— మీరు యిస్తున్నారు నేను చెప్పేది యీ notification, special notice తో కూడుకొన్నటువంటిది. మామూలుగా యిదివరకు చేస్తున్నారు. గాని యిది మొత్తం హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు మునిసిపల్ లిమిట్సులో ఎక్కడైనా మీటింగ్సుగాని, ఊరేగింపులుగాని చేయకూడదని ఎప్పుడు చెప్పారు? ప్రతి పక్షాలు అన్నీ కలసి యీనాటు ఆహార పరిస్థితుల గురించి రైతుల మీద పడే దుర్భర పన్నుభారం గురించి ఒక రాయబారం తీసుకు వెళ్ళుతామని ప్రకటించిన తరువాత వచ్చింది. యిది అది మామూలుగా natural గా వస్తే adjournment motion పెట్టేవారం కాము. కాని ఇప్పుడు సభలు, ఊరేగింపులూ అన్నీ రద్దు చేయమన్నారు. అప్పటికి మేము కనుక్కున్నాము. యిది పొరపాటున వచ్చిందేమోనని. కాదు ! కాదు, మీరు ఎక్కడైనా సభ పెట్టుకోవాలనంటే పర్మిషన్‌కు దరఖాస్తు పెట్టుకోండి' అనే రీతిగా ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారు. అందువల్ల యిది serious nature గల విషయం. దయచేసి యిటువంటి ఒక untoward

development కు అవకాశం యివ్వకుండ దీని మీద చర్చించడానికి అవకాశం కల్పించవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri C. V. K. Rao :—I raise a point of order under rule 67. Mode of asking for leave to move adjournment motion :— (1) The Speaker, if he gives consent under rule 63 and holds that the matter proposed to be discussed is in order shall, after the questions and before the list of business is entered upon call the member concerned who shall rise in his place and ask for leave to move the adjournment of the Assembly :

Provided that where the Speaker has refused his consent under rule 63 or is of opinion that the matter proposed to be discussed is not in order, he may, if he thinks it necessary, read the notice of motion and state reasons for refusing consent or holding the motion as not being in order.

(2) If objection to leave being granted is taken, the Speaker shall request those members who are in favour of leave being granted to rise in their places, and if not less than twenty members rise accordingly, the Speaker shall intimate that leave is granted. If less than twenty members rise, the Speaker shall inform the member that he has not the leave of the Assembly." and

"68. Time for taking up motion:—The motion shall be taken up one hour before the termination of the business scheduled for the day or if the Speaker so directs, at any earlier hour at which business of the day may terminate".

Mr. Deputy Speaker :—It only comes after the Speaker allows the adjournment motion.

Sri C. V. K. Rao :—You have allowed the member to raise the issue before the House.

Mr. Deputy Speaker :—The Member has been asked to say the reasons as to why it should be allowed. The Speaker, has not given his decision.

Sri C. V. K. Rao :—Previously, the practice has been under these rules, we have been allowed to speak and then the Chief Minister will be in a better position to understand our mind Let there not be much heat about it.

Mr. Deputy Speaker :—I have understood the point of order. There is no question of allowing it for any discussion. It does not apply. The point of order is ruled out. Please sit down.

Sri C. V. K. Rao :—You do not permit to speak. At the same time you do not permit us to stand up, who are behind this thing? Please give us chance to speak.

Mr. Deputy Speaker :—You have expressed your opinion Mr. Rao, I am very sorry. Please sit down.

Sri P. Subbaiah :—My point of order is under Rule 63 and 67. There it is not specifically stated that such of those who have given

notice of should only speak. It is no where mentioned. Therefore, either in Rule 63 or 67, no where it is stated that only the signatories to the adjournment motion should speak.

Mr. Deputy Speaker :—But no where it is said that everybody will get it.

(Some of the Congress Members said 'correct')

Sri P. Subbaiah :—For that only I am speaking, it may be correct for one and it may be in-correct for other. It is only for that, the Speaker is there to decide.

Mr. Deputy Speaker :—For Rule 67 I have already given my ruling.

Sri P. Subbaiah :—Rule 63 is concerned, it is a matter of urgent public importance. Under rule 63, it must be an adjournment

(Mr. Speaker in the Chair)

motion where it is a matter of urgent public importance, defiance of which will amount to breach of privilege. The matters which are now being discussed are the report of the Pay Commission, the land enhancement Bill, rising of prices etc. These are all matters of urgent public importance and recurring also. Therefore, Sir, if this adjournment motion is not going to be allowed the results the Government has to face. Therefore, Sir, this is an adjournment motion which is within the purview of the Rule 63 and 67 and therefore this has to be allowed.

Mr. Speaker:-What has he thon. Chief Minister to say about it?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అధ్యక్షా, ఇది ఏ కారణంచేత కూడ ఎడ్జర్న్‌మెంట్ మోషను కావటానికి అవకాశంలేదు. అసలు, ముందు ప్రొహిబిటర్ ఆర్డర్ సంగతి తెలుసుకొంటే బాగుంటుంది. ఈ సమావేశము సమయములోనే కాదు; గత పది సంవత్సరాలుగా వస్తున్న సాంప్రదాయం ప్రకారంగా....

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— ఒక దుస్సాంప్రదాయం ప్రకారంగా...

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— దుస్సాంప్రదాయం అని మీ అభిప్రాయం ఉండవచ్చును. అది కేరళలో జరుగుతున్నది. బెంగాల్‌లో జరుగుతున్నది. ప్రతిచోట జరుగుతున్నది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— అసెంబ్లీ సమావేశాలు జరిగినపుడల్లా సభలను నిషేధించటం అన్నది కేరళలోగాని బెంగాల్‌లోగాని జరగటంలేదు. అక్కడ ప్రతిరోజూ సమావేశాలు, సభలు జరుగుతున్నవి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— దయచేసి మనం మర్యాద నేర్చుకోవాలి. మీరు ఏదో ఘాటుగా మాట్లాడారు; ఉన్న విషయాలు, లేని విషయాలు. నేను ఘర్షణలకుండా కూర్చున్నాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— మమ్మల్ని మీటింగులు పెట్టుకోనివ్వరు; ఊరేగింపులు పెట్టుకోనివ్వరు. మమ్మల్ని ఏమి చేయమంటారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— అసెంబ్లీ రేడియస్‌కు ఒక మైలులో ఉండటానికి వీలులేదు. అది మైలుగాని, అరమైలుగాని పోలీసువారు ఇన్‌ఫర్మేషన్ ప్రకారం వారు చేస్తూ ఉంటారు. ఆ నిషేధం ఎప్పుడూ ఉన్నది. ప్రజాస్వామ్యంలో మీరుగాని ఎవరైనాసరే వారి అభిప్రాయాలు వ్యక్తం చేసుకొనటానికి మేము అడ్డు వస్తున్నామనే అభిప్రాయం కలుగజేయటానికి వీలులేదు. ఎందుకంటె లక్షణంగా మీరు మీటింగ్‌లు పెట్టుకోండి. ఏమీ ఆక్షేపణలేదు. సాధారణంగా జనరల్ ఎలక్షన్స్ జరిగినపుడు, మునిసిపల్ ఎలక్షన్స్ జరిగినపుడు, ఇంకా సీరియస్ ఎఫైర్ ఉన్నది అప్పుడు పోలీసు ప్రికాషనరీ మెజర్స్ తీసుకొంటారు. మీరు ఎక్కడైనా హైదరాబాద్ నగరంలో మీటింగ్ పెట్టుకొంటే ఆక్షేపణ ఏమీ లేదు. స్థలం చెప్పండి; టైమ్ చెప్పండి; మీకు పోలీసువారు అందుకు పర్మిషన్ ఇస్తారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— మేము ఊరేగింపుగా వెడతాము; పర్మిషన్ ఇస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఊరేగింపులకు మాత్రం పర్మిషన్ ఇవ్వటం లేదు. ముఖ్యంగా ఊరేగింపులో జరుగుతున్నది ఏమిటంటే—ఉద్రేకం లేవనెత్తేవారు ఒకరు; ఊరేగింపులో పాల్గొనేవారు ఒకరు; నష్టం వచ్చేది ఇంకొకరికి. పబ్లిక్ ప్రాపర్టీ నష్టపడటమే కాదు; థర్డ్ పార్టీస్ చాలా నష్టపడుతున్నారు. ఈ విధంగా అనుభవం ఉన్నది. థర్డ్ పార్టీస్‌కు, అమాయకులకు, దీనికి ఏమీ సంబంధం లేనటువంటి వారికి చాలా నష్టం జరగటం జరిగింది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—అంటే—అసలు యీ హైదరాబాద్ సిటీలో ఊరేగింపులు ఉండవు అన్నమాట. Why not they pass a general order that there will be no processions in future, except in exceptional cases? Make an exception to the rule. They have made an exception to the rule by passing the Prohibitory order every time the Assembly meets, even after the Opposition leaders have said that they are going to take a procession to the Assembly to give a petition to the Chief Minister or to the Speaker.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— అపోజిషన్ పార్టీలవారు రోజురోజుకు ఏమి నిర్ణయించుకొంటారో మాకు ఏమి తెలుస్తుంది?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— మీ సి.ఐ.డి.లు ఏమి చేస్తున్నారు? కేవలం మా చుట్టూ తిరిగేవారికి తెలియదా? పత్రికలలో పడుతుంటే— వారు మీ దృష్టికి తేలేరా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— మీరు ఒకపూట నిర్ణయించుకున్నది ఒకపూట వుండదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— అందుకుగాను మీరు 144 సెక్షన్ అన్నది 24 గంటలూ రెండు నెలలూ పెడతారు అన్నమాట.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— ప్రభుత్వంయొక్క మార్పులు బట్టి, ప్రతిపక్షాలు కొన్ని చేర్పులుచేస్తూ ఉంటుంది. ప్రభుత్వం దినదినానికి, క్షణక్షణానికి, ఘడియ ఘడియకు మార్పులు చేస్తుంటే, ప్రతిపక్షంకూడ చేర్పులు వాపులు చేయాలి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— చేర్పులు, వాపులు చేయండి; తప్పేమీలేదు. కాని- చివరకు వాస్తుంది. మొట్టమొదట 11 వ తారీఖు అన్నారు. అసలు యీ ప్రొహిబిటరీ ఆర్డర్ ఇస్యూ చేసింది 8న. తర్వాత 11న కాదు, 15అన్నారు. 15 కాదు, 25 వేయండి, 25 కాదు, ఇంకోసారి పెట్టుకోండి— దానికి నాకు హక్కు ఏమి ఉన్నది? నేను మనవిచేయగలిగింది—లా అండ్ ఆర్డర్ maintain చేయాలి. Peace maintain చేసుకోవాలి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— మీకు యీ సంగతి తెలిసిన తర్వాతనే మీ నోటిఫికేషన్ వచ్చింది. "మాకు తెలియదు" అని చెప్పవలసిన అగత్యం లేదుకదా.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నేను మనవిచేసేది— ఎప్పుడైనా యిటువంటిది పేట్ చేసినపుడు— వారికి ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఉన్నప్పుడు — అసలు ఆర్డర్‌లోనే ఉంటుంది — "Whereas there is information"... అని పోలీసువారు ఇచ్చే ఆర్డర్‌లోనే ఉంటుంది. కాబట్టి, నేను మనవి చేసేది మీరు దయచేసి హైదరాబాద్ పట్టణంలోగాని, ఇంకోచోటగాని— యీ అసెంబ్లీయొక్క ఒక మైలు radious లో తప్ప— మీ ఇష్టం వచ్చినచోట ఎక్కడవడితే అక్కడ పెట్టుకోండి, మీ భావాలు వ్యక్తంచేయండి....

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— ప్రతిసారీ ఒక petition తీసుకువెళ్ళి— ఓ మహాప్రభో— యీ మీటింగ్‌కు ఒప్పుకొంటారా అని మేము ప్రాధేయపడాలి అన్నమాట.

It is an insult to the members of the Opposition and to the general public of the city that we should go and beg for permission for public meetings and processions. Probably, the Chief Minister does not think that it is an insult but what the British Government had been dooing in the past, he is continuing it even today. What a fine tradition he has got into his head.

Mr. Speaker:— Better you contain yourself, Mr. Nagi Reddy. There is no point in getting up each time..

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— వరుసపెట్టి మేము ప్రతిరోజు వారి దగ్గరకు వెళ్ళి ప్రాధేయపడాలంటే సాధ్యమా?

Mr. Speaker:— Have some patience.

Sri T. Nagi Reddy:— Sir, we have had enough patience and we have borne with this insult for some years. Even after giving notice of our taking a procession, if the Government were to pass

this insulting order, what is it that we can do? I am really worried at it, and I am worried at the democracy which is being headed by Mr. Brahmananda Reddy.

Sri K. Brahmananda Reddy:— Thank you very much.

(Pause)

పాయింట్ ఏమిటంటే—ఈ ఇన్‌సల్ట్ చాలా కాలంనుండి తమరు నేనుకూడ భరిస్తున్నాము. ఎలక్షన్స్ జరుగుతున్నప్పుడు — చీఫ్ మినిస్టరే కాదు; ఏ మినిస్టర్ వచ్చినప్పటికీ, ప్రయిమ్ మినిస్టర్ వచ్చినప్పటికి మీటింగ్ పెట్టుకోవాలంటే, పోలీసు పర్మిషన్ తీసుకొని పెట్టుకోవలసినదే.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—మీ మీటింగ్‌లకు రెండు గంటలలో పర్మిషన్ ఇచ్చిన దృష్టాంతాలు ఉన్నవి. మా మీటింగ్‌లకు 24 గంటలకుకూడ పర్మిషన్ ఇవ్వని దృష్టాంతాలు నాకు తెలుసును. మీకు రెండు గంటలలో ఇస్తారు. మాకు 24 గంటలలోకూడ ఇవ్వరు. What is the use of all this talk?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి—ఏమైనా ఎలక్షన్స్‌టైమ్‌లో తమరు మీటింగ్‌లు పెట్టుకొన్నారంటారా? పెట్టుకోలేదంటారా?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—ఎంత గవర్నమెంట్ అడ్డం వచ్చినా పెట్టుకోగలిగిన తాహతు ఉంది. పెట్టుకోగలిగాము.

శ్రీ గౌ. లచ్చన్న :— ఎలక్షన్స్‌కు, దీనికి ఒకటే సందర్భమా? మీరు 22 కోట్ల రూ. అదనపు శిస్తు బిల్లు తెస్తుంటే— తిండి తిప్పలు లేకుండా ప్రజలు ఆందోళన పడుతున్న సందర్భంలో శాసనసభ సమావేశమవుతున్నప్పుడు మేము చెప్పుకొంటామన్నప్పుడు— ఎలక్షన్స్‌లో చెప్పుకోలేదా, ఇపుడు చెబితే తప్పు అనేది....

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— అట్లా అయితే—వారి ప్రతి అక్షరానికి మేము సమాధానం చెప్పగలము. ఇక్కడ శక్తి తక్కువ కలిగినవారు ఎవరూ లేరు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— మీరు సమాధానం చెప్పకుండా చేస్తారు.

Mr. Speaker :—Mr. Nagi Reddy, please sit down.

Sri T. Nagi Reddy :—What is the use ? The way in which he says that this is something which is very common that has been happening. It is not common. It is very uncommon. It is not a common thing.

Mr. Speaker :—Please do not try to exhaust my patience. Let him have his say and whatever you want to say, you can say it afterwards. There is no point in your interrupting him at every stage. Let us follow some order in this House. I do not like this kind of thing.

[Some hon. Members rose in their seats]

Mr. Speaker :—No, please. I do not like this kind of thing. Let us follow some kind or order in the House. Please resume your seats.

Sri T. Nagi Reddy :—You, Mr. Speaker, are not insulted by this order, because you are not concerned with it. We, as leaders of the Opposition of members of the Opposition parties, we are insulted by this order and therefore our patience also is getting exhausted.

Mr. Speaker :—I do not know how you are affected by this order. I am only concerned so far as this House is concerned whether this notice should be admitted or not.

Sri T. Nagi Reddy :—What is the use of a House which does not come to the rescue of our rights, when the Government is taking undermocratic and dictatorial methods into its hands.

Sri K. Brahmananda Reddy:—I refuse all that, Sri. Anti-people అని undemocratic అని వీరికి మామూలుగా వచ్చేపదాలు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—పోలీసు రాజ్యంలో అట్లాగే వినబడుతూ ఉంటాయి. రోజు రోజు మీరు పోలీసు నోటీసు యిస్తారు. మేము మాత్రం దానిని అనుభవించి చావాలి అన్నమాట.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మీరు చావవలసిన పని లేదు. మిమ్మల్ని కాపాడడానికి కూడ పోలీసులను పెట్టినారు. అదేమి యిబ్బంది లేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—చేస్తే మోసుకుపోవడానికి కూడ పెట్టారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఓపిక పట్టాలి. కేకలు వేస్తే argument అవుతుందా ? కేకలు వేస్తే దానికి బలంవస్తుంద అనుకుంటున్నారా ? కేకలు వేస్తే బలం రాదు.

Mr. Speaker :—Have some patience, Mr. Nagi Reddy.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—ఈ order pass చేసిన తరువాత opposition ఎందుకు కూర్చోవాలి ? Why should the Opposition be here ?

Mr. Speaker :—You do whatever you like.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—కూర్చోమని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను. బైటికి పోవాలని అనుకుంటున్నారు. నాకు తెలుసు.

Sri C. V. K. Rao :— That is an insinuation which the Chief Minister must withdraw. Let him withdraw that, Sir. I seek your protection that the Chief Minister has to withdraw. బైటికి పోవాలని అనుకుంటున్నారు. అందుచేత మీరు యిలా మాట్లాడుతున్నారు అంటున్నారు మమ్మల్ని control చేసేవారు మీరు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—బయటకు పోవాలని ఉద్దేశ్యం లేకపోతే మాకు ఆ ఉద్దేశ్యం లేదని చెప్పండి.

Sri C. V. K. Rao :—He has to withdraw it. If he does not withdraw, I am prepared to go. He has got to withdraw. Please ask him to withdraw.

Sri T. Nagi Reddy :—We are not going to go out and leave the entire field of activity to Mr. Brahmananda Reddy. We will sit here and fight this battle inch by inch and foot by foot.

Sri K. Brahmananda Reddy :—Thanks. The hon. Member is welcome.

Mr. Speaker :—You can stay here whenever you want, and go out whenever you want. Nobody obstructs your coming in or going out. Yesterday, Mr. Rao staged a walk out. Probably he must have had some other work and he seems to have gone out, we do not know. You sit here whenever you want and go out whenever you want.

Sri C. V. K. Rao :—Can the Chief Minister, the Leader of the House, throw such a kind of remark. We are, of course, on a definite matter, Where we have to take our protest, this is the medium. Without ourselves taking that course, he makes a cheap remark. For that I am objecting, Sir. For that I seek your protection.

Mr. Speaker :— Every time he makes serious allegations against Mr. Ramaswamy. Does it mean that he has had any information ?

Sri C. V. K. Rao:—What has that to do, to be challenged this way? with due respect to the Chair, we cannot challenge you. I said that it is not correct. With due respect to the Chair. we cannot challenge you. somthing has happened on which I replied; but now what the Chief Minister says- could that be related to that?

Sri G. Sivayya:—I do not know why the Chief Minister is afraid of processions. What is there? Are we not entitled to bring people and represent matters. When our rights are being curbed, howe long are we to have patience? Is he justified in doing so? He will try to give evasive answers, like, to protect property, etc., as if we want to invade somebody's houses and destroy property. We are more responsible than the Chief Minister here to protect the properties of others. But that does not mean he can curb our freedom to have a march and all that. I request the hon. Chief Minister to withdraw that order and make people feel easy.

Sri K. Brahmananda Reddy:—People are feeling very easy. This is a Regulation and curtailment in a particular matter. The point is this : ఇంకొకటి కూడ తమరు ఆలోచించండి. అసెంబ్లి అరమైలు దూరంలో, మైలు దూరంలో ఉండకూడదనేది క్రొత్తగా వచ్చినది కాదు. ఇది 11 సంవత్సరాలనుంచి, నాకు తెలిసినంతవరకు వస్తున్నటువంటి విషయం. ప్రతి అసెంబ్లి సమావేశంలో, ప్రతి sitting కు వస్తున్న విషయం.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—11 సంవత్సరాల నుంచి వస్తున్నటువంటిది యివ్వాళ మార్చుకోకూడదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మార్చుకోవచ్చును. మార్చుకోకపోవచ్చును. అది తరవాత విషయము. ఈ శాసనసభ ఉన్నది. ఈ శాసనసభ ఎవరు? ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే పెద్దలంతా వచ్చారు. వారు వ్యక్తం చేస్తూ ఉంటారు. రోజు వారు చెప్పినట్లు, వేలకొలదిమందిని మేము తీసుకొని రావచ్చును, వారు తీసుకొని రావచ్చును యింకొకరు తీసుకొని రావచ్చును. జన సమూహాన్ని ఏ విషయానికైనా మనం తెస్తూ ఉంటే ఈ సమావేశాలు ఎట్లా జరగాలి? ఎట్లా చర్చలు జరగాలి?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—అందుకని సమావేశాలు జరిగేటప్పుడు processions జరగకూడదనే బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం నేర్పిన పాఠం మీరు యిప్పుడు A. B. C. D. లతో ఒప్పగిస్తున్నారు. నాకు యిది చాల అవమానంగా ఉన్నది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—11 సంవత్సరాలు అయిన తరువాత మీరు యిప్పుడు మేలుకొన్నందుకు నాకు చాల సంతోషంగా ఉన్నది. అవమానంగా ఉంటే ఉండవచ్చును. తప్పు ఏమి ఉన్నది. ఆ భావం పెట్టుకొని మీరు వచ్చారు. కాబట్టి తప్పేమి లేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—మీకు అలాంటి స్వతంత్ర భావం లేదు. సామాన్య మానవుడు మాలాంటి వారికి నేర్పే పాఠం మీరు ఒప్పగిస్తున్నారని నాచింత.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఏదో వచ్చినది. ఇప్పుడు మీ ఉపాన్యాసంలో కూడ చెప్పినారు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—ఇప్పుడు bill pass చేస్తారు, అటువంటప్పుడు ప్రజలు వచ్చి స్పీకర్ గారిని representation చేయడం తప్పు ఉన్నదా? తప్పు లేదా? ఇక్కడకువచ్చి వారు చెప్పుకోవచ్చునా చెప్పుకోకూడదా? Concentrated essence of public opinion. అటువంటప్పుడు ప్రక్కన ఉండే ప్రజలు తమ దగ్గరకు రావడానికి భయం ఏమిటి? వారికి చెప్పుకోడానికి అంత భయంఏమిటి?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఎవరికి చెప్పుకోడానికి ఏమి భయంలేదు. లక్షణంగామీరు మీటింగులు పెట్టండి. మీ భావాలు వ్యక్తం చేయండి. తీర్మానాలు చేయండి. ప్రభుత్వానికి పంపించండి, స్పీకర్ గారికి పంపించండి. ఇంకెక్కడికైనా పంపించండి ఏమి తప్పులేదు. మీ భావాలు యిక్కడే చెపుతున్నారు. దేశంలో అనేక చోట్ల మీటింగులు పెట్టుకొని వారి వారి భావాలు చెపుతూ ఉండవచ్చును. దానికి ఏమి ఆక్షేపణలేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—చాల చక్కని argument, మీటింగులు పెట్టుకొని కాగితం జనమే పంపించవచ్చునట, వచ్చి కాగితం యివ్వకూడదట. ఇదెక్కడి ప్రజా స్వామ్యమో! జనం వచ్చి కాగితం యిస్తే తప్పు post లో కాగితం పంపిస్తే రైటు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అసెంబ్లీకి మైలు దూరం అవతల మీరు ఎక్కడైన meeting పెట్టండి. స్పీకర్ గారిని అక్కడికి రమ్మనండి.

Sri T. Nagi Reddy :—Those are the voters. They have got as much right to come and represent the issue to you and to the Speaker and to us in the presence of the Assembly. It is their fundamental right. How is he going to curb it, I want to know మనలనందరిని ఎన్నుకొన్న జనానికి యిక్కడికి రావడానికి హక్కులేదా ? ఆ హక్కు మీకు మాకేనా ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—Let us see.

Sri T. Nagi Reddy :—That is what exactly we went to see. He wants to provoke us. the has been doing it. Let me tell him that if this is the way in which he wants to treat the opposition and the people, then the challenge will have to be accepted some where or the other.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—People, people అని ప్రొద్దున లేచిన దగ్గర నుంచి అంటారు ఆ people వారికే ఉన్నారా ?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి.—యిప్పుడు pass చేసిన promulgamation ఎవరిమీద? జనం మీద ? కాకపోతే ఎవరిమీద? ఆ జనాన్ని మీ యిళ్ళలో వడుకోండి గాని బైటికి రావద్దని నిర్బంధంగా పోలీసులను పెట్టి కాపలా కాస్తున్నారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డ :—మాట మాటకు సమాధానం చెప్పుకుంటూ పోతే ఎట్లా ? ఆ మాత్రం కూడ ఓపిక లేకపోతే ఎట్లా ?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—Ban తగ్గించండి. ఉపన్యాసం అవసరం లేదు.

Mr. Speaker :—I want to know one thing. If all of you are willing to observe some order in this House, we will go on. If they do not want to observe any order in this House, better we close and go.

Sri P. Subbayya :—We are observing order, Sir.

Mr. Speaker:—This kind of things, unfortunately, I do not like. Let us try to do things calmly.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—1962 లో ఇక్కడికి ఈ Hall దగ్గరకు 10 వేల మంది జనం వచ్చి ముఖ్యమంత్రి గారికి పెటిషన్ యివ్వలేదా ? అయినప్పుడు. ఈ ముఖ్యమంత్రి గారు మైళు దూరంలో ఉండమని చెప్పడం ఎందుకు.

Mr. Speaker:—Please do not go into all that. In this country, if you have got a right to take out processions according to fundamental rights, every body has got a right to live peacefully in this country. Supposing, when they take out a procession. . . .

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—18 కోట్ల రూపాయలు పన్ను వేసి మీరు ఊరేగింపు చేయడానికి వీలులేదు. నేను పోలీసు వాడిని కాపలా పెడతాను అనే హక్కు ఈ ప్రభుత్వానికి ఎవరు యిచ్చారు ? Where did they get that right ? Under what constitutional provision did they get that right?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—రు. 18 కోట్లు పన్నులు అని ఒకరు. రు. 22 కోట్లు పన్నులు అని ఒకరు చెపుతున్నారు. ఇంకా పెరుగుతూ ఉంటుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—సెస్సులతో, మీరు వేసే దానితో కలిపితే ఎంతకు వస్తుందో మీకు తెలియదు, నాకు తెలియదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—Land revenue గురించి చర్చ చేస్తాముగదా! అవకాశం ఉన్నది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—సరైన ఆధారాలు యివ్వలేదుగదా ?. Facts and figures యివ్వాలిగదా ! చర్చ చేస్తాము అంటే గాలిలో చేస్తామా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నాగిరెడ్డిగారికి నేను ఒకటి మనవి చేయదలచు కొన్నాను. కొంచెం ఓపిక develop చేయాలి. After all, he is a responsible leader in the opposition. ప్రతి మాట మాటకు లేచి సమాధానం చెప్పడం ఘనత కాదు. అని మనవి చేస్తున్నాను. మొట్టమొదట అవకాశం యిచ్చినప్పుడు వారు కావలసినన్ని చెప్పారు. Anti-people'sఅన్నారు. undemocratic అన్నారు. బూర్జువా ప్రభుత్వం అన్నారు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—Facts అన్నీ చెప్పాము అంతేగదా !

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— Facts అనేవి ప్రజల నిర్ణయం చేస్తూనే ఉన్నారు. ప్రతి 5 సంవత్సరాలకు నిర్ణయం చేస్తారు. ఇకముందు కూడ నిర్ణయం చేస్తారు.

Sri T. Nagi Reddy :—They will do it.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—Facts ప్రజల నిర్ణయం చేస్తారు అనే మాటమీద వారు నిలబడితే యిప్పుడు plebicite తీసుకోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారా ? Facts ప్రజల నిర్ణయం చేస్తారు అన్నమాట మీరు ఆ రోజున election లో చెప్పలేదు. ఇప్పుడు resign చేసి వెడదాము రండి. వారు దానికి సిద్ధంగా ఉన్నారా ? ప్రజలు, ప్రజలు అనేమాట చెప్పుకుంటే ఏమి లాభము ? వారు ఈ రోజున దానికి నిలబడతారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఊరికే బెదిరించినప్పుడల్లా నిలబడడం యోగ్యత కాదు. ఎలక్షన్ అప్పుడు "మేం గనుక వస్తే యీ శిస్తులు మాఫీ చేసేస్తాం". అని మేం అధికారంలోకి వస్తే శిస్తులన్నీ మాఫీ చేసేస్తాం........

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మీరానాడు శిస్తులు రద్దు చేస్తారా ? అని అడిగితే ఎలక్షన్సు అయిపోయిన తరువాత ఆలోచిస్తాం అని సుద్దులు చెప్పారా, లేదా ? జ్ఞాపకంలేదా ?

(బెల్)

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి:— మీరు సిద్ధంగా వున్నారా, ఎలక్షన్సులో హత్యలు చేసి..........

(చాలా మంది సభ్యులు లేచి మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించారు)

మిస్టర్ స్పీకర్ :-దయచేసి మీరంతా కూర్చోండి.Hon. Members, I am really sorry the way things are going on in this House. I never expected that a matter in which I gave an opportunity to members of the Opposition parties to say what they have got to say about the admissibility of the notice should have taken a very serious turn and finally reached a climax in which it is practically impossible to get on with the proceedings. Well, I do not know what many of you have got in yours minds and it is not possible for me to probe and find out what exactly you have in your minds So far as I am concerned, I am concerned only with the dignity of this House. Fortunately, we have established high traditions. I would only appeal to you, whatever you want to say you may submit calmly; please do not lose your temper. This is not the forum for either of you to throw out challenges or speak in a challenging mood. Certainly, it is not proper. I would once again appeal to you all to observe decorum and maintain the high traditions which the previous members of the House had set up. It is now left to you and if, at any time, I feel I could not control the House I would adjourn the proceedings.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అధ్యక్షా, నేను యిదివరకే మనవిజేసినట్లుగా లక్షణంగా బహిరంగ సభలు జరుపుకోడానికి అవకాశం ఉంది. వారి భావాలు వ్యక్తం చేయడానికి అవకాశం వుంది. మంత్రుల దగ్గరగాని, స్పీకర్ గారి దగ్గర గాని, యితరుల దగ్గరగాని ఎవరైనాసరే రిప్రజెంట్ చేయడానికి సంపూర్ణమైన అవకాశం వుంది. ప్రొసెషన్ ఎలవ్ చేయలేదు. పాత అనుభవాన్ని బట్టి, వున్న పరిస్థితులనుబట్టి, థర్డు పార్టీస్‌కు కలుగుతున్న నష్టాన్నిబట్టి, వారు చేసే గోలనుబట్టి, వారు మాకు కొన్ని రిప్రజెంటేషన్స్ చేసినదానినిబట్టి, యిన్నివేలు, యిన్ని లక్షలు నష్టం అవుతూంటే దానిని ప్రభుత్వం భరిస్తుందా, ఎవరు భరిస్తారు ? దానికి కారకులు ఎవరు ? అని వారు పదేపదే రిప్రజెంటేషన్స్ యిస్తూ వుండడంబట్టి యిది అవసరమైనది. ఇందులో యింకొక విషయంకూడా వున్నది. లాండ్ రెవెన్యూ గూర్చి క్షుణ్ణంగా చర్చచేశారు యిదివరకు. రేపు బిల్లు వస్తుంది కాబట్టి లక్షణంగా దానిపై అభిప్రాయాలు చెప్పడానికి అవకాశం వుంది ప్రజా ప్రతినిధులకు, యితరులకు. ప్రజలలోకి వారు పోయినా, మేము పోయినా—మేమూ చెబుతూనే వున్నాం. యీ విషయాలు వారికి తెలియజెబుతూనే వున్నాం. వారి భావాలు కనుక్కుంటూనే వున్నాం. అందరం కనుక్కుంటూనే వున్నాం. నేను మళ్లీ చర్చ లేవదలచుకోలేదు గాని, యిందాక నాగిరెడ్డిగారు మాకు ప్రజలతో సంబంధం లేనట్లుగా, వారికే ప్రజలతో సంబంధం వున్నట్లుగా మేము టీ పార్టీలకుపోయే మంత్రులం అయినట్లుగా, వారంతా జనసామాన్యంతో కలిసిపోయే వారన్నట్లుగా

మాట్లాడడం భావ్యంకాదు. నాగిరెడ్డిగారి మీటింగులకంటే అయిదు రెట్లు ఎక్కువ మంది వచ్చే మీటింగులలో మేమూ ప్రజలకు చెబుతున్నాం. మభ్యపెట్టడంలేదు. ఉన్న, వాస్తవ పరిస్థితులను మేమూ ప్రజలకు చెబుతున్నాం. బిల్లు ఏమిటి, అందులో వుండబోయేదేమిటి ? అవన్నీ చెబుతూనేవున్నాం. ఇంక, పేకమిటీగాని, యితర విషయాలుగాని పోయిన అసెంబ్లీలో చర్చచేశాము దేనికైనాసరే, ఎక్కడైనాసరే మీటింగు పెట్టండి, ఆఖరికి యింకొకటి కూడా కన్సిడర్ చేస్తాను— వారు 62 ప్రిసిడెంట్ కోట్ చేశారు కాబట్టి-లక్షణంగా ఫతేమైదాన్‌లో ఒక మీటింగ్ పెట్టండి. నన్ను రమ్మంటే నేను వచ్చి రిసీవ్ చేస్తాను, లేకపోతే స్పీకర్‌గారు వస్తే వారుకూడా రిప్రజెంటేషన్స్ రిసీవ్ చేసుకొనడానికి సిద్ధంగావున్నారు. We do not want to shut out any opinion Sir, whatever opinion it may be.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—అంతదూరం ముఖ్యమంత్రిగారిని కష్టపెట్టి రప్పించ దలచుకోలేదు. ఆ నాడు ఆ అవకాశం శాసన సభదగ్గరనే యిస్తే సరేసరి, లేకపోతే దానిపై ఏమి చర్య తీసుకోవాలో మాకు తెలుసు.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker:— There is another notice given by Sri Vavilala Gopalakrishnayya under Rule 63. I am admitting it under Rule 74. It is about illegal collection of taxes at Rajahmundry Pushkarams from 9-9-67.

The Minister for Municipal Administration (Sri N. Chenchurama Naidu) :—We may take it up day-after-tomorrow, Sir.

Mr. Speaker :—It is posted to day-after-tomorrow.

(Pause)

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— అధ్యక్షా, నేను రూల్ 74 క్రింద రెండు నోటీసులను యిచ్చాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అవి రేపో, ఎల్లుండో వస్తాయి.

ANNOUNCEMENT

re :—DECISIONS OF THE BUSINESS ADVISORY COMMITTEE.

Mr. Speaker :— I am to announce to the House the following decisions of the Business Advisory Committee :

13-9-67 and 14-9-67	The Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement Bill, 1967 as reported by the Select Committee.
15-9-67	Non-official business
16-9-67 18-9-67 19-9-67	The Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Bill, 1967, as reported by the Select Committee.

The Assembly will also meet from 4 to 8 p. m. on the first two days, i. e. 13th & 14th September 1967 to consider the Andhra Pradesh Land Revenue (Enhancement) Bill, 1967.

Sri C. V. K. Rao :—It is better to circulate the Business of the House.

Mr. Speaker :— The Committee met only yesterday and I am announcing the decisions today.

Sri C. V. K. Kao :— Some suggestions may also be made to the House.

Mr. Speaker :—Yes, he may make any suggestions he wants to the Leaders of the Opposition Parties and to the Leader of the House. If they accept them I have no objection.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, అడ్జర్నమెంటు మోషను గురించి చర్చించాము. అది అలా చేయాలా, లేదా—తమదృష్టికి తేవడానికి.

Mr. Speaker— If I admit, there will be discussion. Otherwise, there will be no discussion.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు:- మీరు దానిపైన తమ నిర్ణయం చెప్ప లేదు. దానిని చర్చించడానికి అవకాశం యిచ్చే విషయం....

Mr. Speaker:— Tomorrow I shall give a ruling. If it is admitted there will be discussion; otherwise, there will be no discussion.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Amendments to the Andhra Pradesh Sugarcane (Regulation of Supply and Purchase) Rules, 1961

The Minister for Agriculture (Sri P. Thimma Reddy):—I beg to lay on the Table a copy of the amendments to the Andhra Pradesh Sugarcane (Regulation of Supply and Purchase) Rules, 1961 made in exercise of the powers conferred by sub-section (1) and (2) of section 28 of the Andhra Pradesh Sugarcane (Regulation of Supply and Purchase) Act, 1961 and published at pages 200 to 202 of the Rules Supplement to Part II of the Andhra Pradesh Gazette dated 2nd June, 1967.

Rules made under Sec. 69 (1) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959

The Minister for Panchayati Raj (Sri T. Ramaswamy):-I beg to lay on the Table under sub-section (2) of section 69 of the Andhra Pradesh Panchayati Samithis and Zilla Parishads Act, 1959, a copy of each of the following notifications with which certain rules made under sub-section (1) of section 69 of the Act have been published in the Gazette.

Reference to the G. O. and date with which notifications have been published in the Gazette.	Reference to the Gazette and date.
1. G. O. Ms. No. 488 P. R. (S.III) Dept. dated 2-6-67	Page 93 of the Rules supplement to Part VII of the Andhra Pradesh Gazette, dated 22-6-67.
2. G. O. Ms. No. 532 P. R. (S.III) Dept., dated 23-6-67	Pages 97-98 of the Rules Supplement to Part VII of the A. P. Gazette dated 13-7-67.
3. G. O. Ms. No. 553 P. R. (S.III) Dept., dated 10-7-67.	Page 101 of the Rules Supplement to Part VII of the Andhra Pradesh Gazette dated 20-7-67.

Mr. Speaker :—Papers placed on the Table.

DISCUSSION ON THE REPORT OF THE PAY COMMISSION

శ్రీ జి. శివయ్య :—అధ్యక్షా, నిన్న క్లుప్తంగా కొన్ని విషయాలు చెప్పాను. ఏ పరిస్థితులలో పే కమిషను రావలసివచ్చిందీ, దాని కాంపొజిషను, ఏ బేసిస్ పైన యీ స్కేల్సు ఫిక్స్ చేయాలని రికమెండు చేశారు. అనే విషయాల గురించి నిన్న వివరించాను. ఈ రాష్ట్రంలో దాదాపు 147 కేటగిరీస్‌గా వున్నవాటిని రీక్లాసిఫై చేసి 26 కేటగిరీలుగా చేశారు. రీక్లాసిఫై చేసిన తరువాత కొద్దికొద్ది జీతాలున్నవాటికి ఒకే స్కేలు పెట్టారు. అంతేగాని ఈ డిస్పారిటీ-లోయర్ సెక్షనులకు, హయ్యరు సెక్షనులకు మధ్యవున్న తేడాలు తగ్గించలేకపోయారు. క్రింది తరగతి ఉద్యోగులకు కొంచెం పెంచినట్లయితే బాగుండేది. అని అందరూ అనుకుంటున్నారు. ఈనాడు కాస్ట్ ఆఫ్ లివింగును దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా. మూడు నాలుగు మందివున్న కుటుంబానికి కనీసం ఎంతకావాలనేది దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా జస్ట్ రీఎడ్జస్ట్‌మెంటు-ఏడిచే బిడ్డకు ఏదో కాస్తో, కూస్తో పారేసే విధంగా అడుగుతున్నారు కాబట్టి 2 రూ.లో 4 రూపాయలో హెచ్చిస్తాము, దానితో సాటిస్‌ఫై అవుతారనే అభిప్రాయముతో యీ రికమెండేషనులు చేశారు కాని అసలు దేశంలో, రాష్ట్రములో యీ ప్రాబ్లెమును ఏ విధంగా సాల్వ్ చేయాలనేది, వారి కష్టాలు ఏమటనేది దృష్టిలో పెట్టుకోలేదని మనవి చేస్తున్నాను. లోయస్టు స్కేలు రూ. 50-1-59-ఇబి. 2-75. ఒక వ్యక్తి కనీస వేతనం 50 రూ.లు. కనీసం 200 రూ.లు అయినా లేకపోతే మేజర్ పంచాయితీలో సామాన్య కుటుంబం బ్రతకడం కష్టంగా వుంది. గ్రామాలలో పనిచేసే వారు 150 రూ.లు అయినా లేకపోతే జీవించడమే కష్టము. ఈనాడు చాలీచాలని జీతాలతోవున్నందువల్లనే దేశంలో కరప్షను ఎక్కువ అయింది. ఇదేవిధంగా కంటిన్యూ అయితే అడ్మినిస్ట్రేషను ఒక స్టేజిలో స్టాండ్‌స్టిల్ అవుతుంది. అప్పుడు ఎవరూ రిపేరు చేయలేరు. ఒక వ్యక్తికి కాన్సర్ వ్యాధి హైయస్ట్ స్టేజికి వచ్చినట్లు కరప్షను అట్లా హయ్యస్ట్ స్టేజికి వచ్చింది డిపార్టుమెంటులలో. ఇప్పుడైనా మేల్కొని రెక్టిఫై చేయకపోతే ఫ్యూచరులో ఇది చాంగ్ కై షేక్ అడ్మినిస్ట్రేషనులా తయారవుతుందనే భయం నాకు వుంది. నేను రెండు గేరింగ్ ఎగ్జాంపుల్స్ చెబుతాను. జుడిషియల్ డిపార్టుమెంటులో కొన్ని చోట్ల కొంత వరకు అభివృద్ధికరమైన సూచనలు చేశారు. అసిస్టెంటు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్సు వున్నారు ఆంధ్ర రీజియనులో. ఇక్కడ అసిస్టెంటు పోలీసు ప్రాసెక్యూటరు అంటారు. ఒకే స్టేటులో ఒకే పనిచేసే స్టాఫును ఒకచోట పోలీసు అసిస్టెంట్సు అని, ఇంకొకచోట పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూషను అసిస్టెంట్సు అని అంటున్నారు. వీరి స్కేల్సు రూ. 20?-250 వుంది. ఇప్పుడు కొత్తగా రికమెండు చేసినదాంట్లో 200-10-250-15-400. ప్రారంభంలో అదే స్కేలులో వుంచారు. అసిస్టెంట్ పబ్లిక్ ప్రాసెక్యూటర్స్-1-వారికి 250-500 వున్న దానిని 300-20-500-20-600 చేశారు. ఈ స్కేల్సులో ఎ.పి.పి -2 విషయం ఏమిటి? ఇంతకుపూర్వం వీరిని, డెప్యూటీ తహశీల్దారులను, ఎ.సి.టి.ఒ.లను ఒక కేడరుగా నిర్ణయించారు. ఇప్పుడు వారికి మాత్రం

పెంచారు, ఇక్కడ పెంచలేదు. ఇంతకుముందు కొన్ని స్కేల్సు ఒక పార్‌లో వున్నప్పుడు కొంతమందికి ఇంక్రిజు చేసి కొంతమందికి అట్లాగే వుంచడం వల్ల ముందు ముందు అడ్మినిస్ట్రేషను లోపం వస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నలగార్ కమిటీని నియమించింది— దానిని దేశంలోని అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటులు ఏ విధంగా పనిచేస్తున్నాయనే విషయం చూడడానికి వేశారు. ఆ కమిటీవారు విషయాలన్నీ సమగ్రంగా ఆలోచించిన తరువాత దేశంలో అగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటుకు ప్రభుత్వం తగు స్థాయి, తగు స్థానం యివ్వడంలేదు. అందువల్ల అగ్రికల్చరల్ ప్రొడక్షను తక్కువ అవుతోంది అని, దేశంలో క్షామ నివారణ చేయాలంటే యీ అగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటుకు తగుస్థానం యివ్వాలని సూచించారు. ఇప్పుడు అగ్రికల్చరల్ అసిస్టెంట్సుకు 220 రు॥లు జీతం వుంది. ఈకమిషను రికమెండేషను ప్రకారం 225రూ.లు అంటే 5 రూ.లు ఇంక్రిజుచేశారు. వెటరినరీ డాక్టర్సుకు, జూనియర్ ఇంజనీర్సుకు ఇంతకుపూర్వం వుండే బేసిక్ శాలరీ 250 రూ.లు అట్లాగే వుంచారు. లోయస్టు కేడరులో వున్న ఎన్.జి.ఓ.లకు గెజిటెడ్ రాంకులో తక్కువ స్థానంలో వున్నవారికి ఎక్కువగా మార్పులు లేక పోవడం శోచనీయం. నేను ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని ఒక సజెషను యిస్తున్నాను. నా దృష్టిలో ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థులు యీ రిపోర్టును అంగీకరించినట్లు లేదు. ప్రభుత్వం దీనిని అంగీకరించినా, వారికి అసంతృప్తిగానే వుంటుంది. ఆ అసంతృప్తి పోవడం కష్టం కాబట్టి యీ స్టేజిలో ప్రభుత్వం ఒక విషయం ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. ఇప్పుడున్న కమిషను రికమెండేషన్సు స్క్రాప్ చేసి యిమ్మీడియెట్‌గా యీ అసోసియేషనులతో, ట్రేడ్ యూనియనులతో డైరెక్టుగా కన్సల్టేషన్సు ప్రభుత్వం జరిపి, ఇప్పుడున్న స్కేల్సును దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రజంట్ ప్రైసెస్‌ను దృష్టిలో పెట్టుకొని కొత్త స్కేల్సు నిర్ణయిస్తే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను. అసలు యీ స్కేల్సు, డి.ఎ.లు వారు ఎందుకు అడుగుతున్నారు? ఎప్పుడో యుద్ధకాలంలో వచ్చిన డి.ఎ. ఇంకా కొనసాగుతోంది. ఇంకా పెరుగుతున్నాయి. దీనికి బేసిక్ కారణం ఏమిటి? ధరలు పెరగడం. అందువల్ల ప్రభుత్వం పది సంవత్సరాల కాలం వరకు ఎసన్షియల్ కమోడిటీసుకు అన్నిటికీ కూడ ధరలు నిర్ణయించి, స్టాపుకు యీ పదేండ్లు అదే ధరలకు సప్లయి చేస్తూ, పై స్కేల్సు కూడ ఫిక్స్ చేసి వాటి రివిజను కూడ పదేండ్లవరకు మళ్ళా అడగవద్దని చెబితే బాగుంటుంది. ఈ విధంగా చేస్తే యీ సమస్యా పరిష్కారం కావడానికి అవకాశం వుంటుందని చెబుతూ నేను విరమిస్తున్నాను.

Sri A. Madhava Rao:— The only place where the so-called Pay Commission report should be is the dust-bin. డస్టబిన్ దగ్గర వేయవలసింది యీ టేబుల్ మీద వున్నది కాబట్టి నేను యిట్లా చెబుతున్నాను. నాలుగు వేల రూపాయలు తీసుకొని, కనీసం 5 లక్షల రూపాయలు వెచ్చించి, వారిదగ్గ నుంచి వివేకంతో కూడినది ఏదో వస్తుందని చూస్తే ఆదేమీ అందులో కనబడ పోవడం శోచనీయంగా వుంది. యీనాడు పేకమిషనుగా వున్న శ్రీయుత ఎన్. డి. కృష్ణారావుగారు ఎన్నో వాయిదాలు వేసి ఎంతమందినో విచారించన్నారు. ఈ విచారణ చేయడం ఎందుకు? ఇది కేవలం ఒకటి, రెండు. మూ

రూపాయలు పెంచడం కోసమే అన్నట్లయితే వారు అంత శ్రమపడవలసిన అవసరం లేదు; డబ్బుకు కక్కుర్తిగా వున్న గవర్నమెంటువారి మీద వెచ్చించవలసిన అవసరం లేదు. వారు జడ్జిగారు కాబట్టి ఒకటి బాగా అర్థం చేసుకున్నారు. జడ్జిమెంటు వ్రాసేటప్పుడు, అపీలుకు పోతే మోడిఫికేషన్సు, రెక్టిఫికేషన్సు లేకపోతే యీయనకు యిచ్చిన నాలుగైదు లక్షలు ఖర్చు చేసినది ఉపయోగం లేకుండా పోతుందని కొంతమందికి ఎక్కువ యిచ్చేవారికి తగ్గించడం, తక్కువ యిచ్చేవారికి రెండు రూపాయలు ఎక్కించడం — వారు కష్టపడి యీ పని చేశారు. అసలు గవర్నమెంటు యీ పే కమిషనును ఎందుకు వేసింది? అవసరం ఏమిటి అనేది చూస్తే ఒకటి తెలుస్తోంది. ఈ రోజున cost of living index పెరుగుతున్నందువల్ల ఆ కారణంగా employees బాధపడుతున్నందు వల్ల వారికి సదుపాయాలు కలిగించాలని ఆలోచించినాము. ఆ ప్రకారం representations చేసారు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి ఒక గొప్పదనం ఉన్నది. ఏ విషయంపైన అయినా ఎవరైనా agitation చేస్తారనే భయం ఉంటే ఒక కమిటీని నియామకం చేయడం వారికి పరిపాటి అయిపోయింది. ఆ కమిటీకి ఏమైనా instructions ఇస్తారో, ఏమో కాని సంవత్సరాల తరబడి ప్రజలు ఆందోళన చేసినా ఏదీ బైటకు రాదు. పే కమిషను విషయంలో కూడా అట్లానే జరిగింది. వారి రికమెండేషన్లలో ఏది యుక్తంగా ఉన్నది, ఏది అయుక్తంగా ఉన్నది అంటే ఏదీ కూడా యుక్తంగా లేదని చెప్పవలసి ఉంది. హైకోర్టులోని బెంచి గుమాస్తాలకు తప్ప మిగిలిన వారికెవరికి ఏమీ ఉపయోగం లేదు. కలెక్టర్ల P. A. లు కొంత లాభపడ్డారు. రివెన్యూడిపార్టుమెంటు హుందాగా ఉండాలని అనుకుంటాను— వారికి సెలక్షన్ గ్రేడ్ ఇచ్చారు. జవాను మొదలుకుని సబ్ జడ్జి వరకు honest department అయిన జుడీషియల్ డిపార్టుమెంటువారికి కూడా ఏమీ కనపడడం లేదు. ఎల్.డి.సి.లు వారి పిల్లలు హైదరాబాదులో ఎంత కాలంగా సరిగా అన్నం కూడా లేకుండా ఉంటున్నారో మంత్రిగారికి తెలుసును. వారికి ఇచ్చే జీతాల మీద ఆధారపడితే కొన్నాళ్లు నలుగురు పిల్లకాయలున్న కుటుంబం భుక్తిలేకుండా ఉండవలసిందే. Anti-corruption చర్యలు మనం ఎన్ని తీసుకుంటున్నా అవి కరప్షన్‌కు ఇంకా పెంచుతున్నామా అనిపిస్తుంది. జీవనాధారం అనేది ముఖ్యం కాబట్టి జీతాలు చాలకపోవడంతో కరప్షన్‌కు దారితీసే పరిస్థితి ఉంది. అందుకే పే కమిషన్ వేయడం జరిగింది. నాకు టెలిగ్రాములు వచ్చాయి. ఏ డిపార్టుమెంటువారు కూడా దానిపై చేయి వేయలేదు. అందరూ వ్యతిరేకిస్తున్నారు. Low paid employees ఎంతమంది ఉన్నారో లెక్క వేసారా? పే కమిషన్‌వారు ఇచ్చినది చూస్తే రు. 1, రు. 3 లు— రు. 10 లు పైవారికెవరికైనా ఉన్నదేమో, ఇంతే కాకుండా efficiency bar అనే పధంతో ప్రతిఒక్కరిని కట్టి వేసారు. జవాన్ మీద ఆఫీసరుకు కోపం వస్తే efficiency bar క్రింద క్రిందకు పోతాడు. లేదా lift system లో పైకిపోతాడు గవర్నమెంటు దివాళా పద్ధతిలోనికి వచ్చింది. డబ్బులేదు కనుక ఇవ్వలేకపోతున్నాము అంటున్నారు. డబ్బులేని employer employee కి ఏమి ఇస్తాడో అదే మేమూ ఇస్తాము అంటున్నారు. That is all in short. ఇది

ఒక దృష్టి. Employee కి కనీసం కావలిసినది ఎంత, దినానికి ఎంత ఆవశ్యకత అనేది తీసుకుని ఆలోచిస్తే మనకు డబ్బు వచ్చే పథకాలు చాలాఉన్నాయి. అటువంటివేమీ ఈ రిపోర్టు ఆలోచించలేదు. ఒక మనిషికి జీవిత అవసరం ఎంత, కుటుంబ పరిమితిని బట్టి ఎంత కావాలి అనేది ఆలోచించినపుడు దానిని ఇటువంటి పరిస్థితులలో అమలు జరుపలేము అని అంటే ఆ పద్ధతిలో కూడా ఆలోచించడంలేదు అనిపిస్తుంది. నలుగురు పిల్లకాయలున్న ఆఫీసరు రెండువేలు తెచ్చుకునేవారు ఎందుకు తాను తగ్గించుకొని మగళ్ళవాళ్ళకి ఇవ్వకూడదు? అటువంటి రికమెండేషన్ ఎందుకు చేయలేదు. ఈ రికమెండేషన్లలో ఎక్కడ చూచినా తగ్గించాలనే ఆలోచనతప్ప మరేమిలేదు. జవానులకు గాని ఎల్. డి. సి.లకుకాని యు. డి. సి.లకు కాని ఇందులో ఏమి ఉన్నదో చూడండి. శాసనసభ ట్రాన్స్‌లేటర్లను క్రిందకు దించారు. తక్కువ జీతానికి తెచ్చి గవర్నమెంటులో అసిస్టెంటు ట్రాన్స్‌లేటర్లకు ఎంత ఇస్తున్నారో అంతే ఇస్తున్నారు. అసలు పేకమిషన్‌ను ఎందుకు నియమించారో ఆలోచించినట్లే కనబడదు, దానికేనా అయిదు లక్షలు వృథాగా ఖర్చుచేసినది. టీచర్లకు సంబంధించి కొఠారి కమిషన్ రికమెండేషన్లు ఉన్నాయి. వాటిని implement చేయడం గురించి ఏమైనా ఆలోచించారా? డి. ఏ. విషయం గజేంద్రగడ్కర్ కమిషన్ వారు ఆలోచిస్తారు అన్నారు, అన్నీ వారు ఆలోచిస్తే వీరికి నాలుగులక్షలు ఖర్చు ఎందుకు? వీరు ఏమీ చేసినట్లు కనబడదు. Concrete illustrations ఇస్తాను. సబ్ జడ్జీలకు జీతాలు పెంచారా? వారికి పెంచనపుడు కలెక్టర్ల పి. ఏ. లకు జీతం ఎందుకు పెంచారు? వారు కలెక్టరు ఆఫీసులో కూర్చునే వారే కదా. కోర్టులో గుమాస్తాకుకూడా efficiency bar ప్రకారం 20 సంవత్సరాలు spreadover చేసారు. ఒక్క గుమాస్తా అయినా maximum reach అవుతాడా? శివయ్యగారు చెప్పినట్లు A. P. P. ల విషయం కూడా ఇందులో ఏమి కనబడడం లేదు. డి. ఏ. విషయంలోనైనా ఇవ్వాలా, అక్కరలేదా అనేదానిపైనైనా ఇదమిద్ధమైనా తీర్మానం చేసారా అంటే అదికూడా లేదు. ఒక్కదానికి మాత్రం సంతోషించాలి, ప్రభుత్వానికి ఉన్న దుస్థితి అంతా catalogue చేసారు, ఈ సందర్భంలో డబ్బులేదు కాబట్టి ఇవ్వము అన్నారు. వెనుకనుంచి ముందుకు పోతున్నదన్నమాట, మీ ఆవశ్యకత ఇది; కాని ప్రభుత్వంవద్ద డబ్బు లేదు. కాబట్టి తగ్గించుకోవాలని కోరడం ఒక పద్ధతి. ఈ పద్ధతి అట్లా లేదు. ఈ కమీషన్ ఉద్యోగం పరిమితి ఇంకా ఎందుకు పొడిగించారో తెలియకుండా ఉన్నది. Local bodies ఉద్యోగాలకు సంబంధించి కూడా ఒక రిపోర్టు ఇస్తారట, ఈ మోతమోయడానికి మరొకరిపోర్టు కూడా తయారుచేస్తారట, పే కమీషన్‌కు ఖర్చుచేసిన అయిదు లక్షలురూపాయలు బ్యాంకులోపడవేస్తే ఆ వడ్డీతోనే ఎన్.జి.వో.లకు ఏమైనా వచ్చేది, గవర్నమెంటు దృష్టి ఎట్లా ఉన్నదంటే మేము పరిపాలిస్తున్నాము. ఇష్టమయితే ఉండండి, లేకపోతేలేదు అనేపద్ధతిలో ఉంది. ఎలక్షన్ సమయంలో strike చేస్తారేమో అని ఒక కళ్ళెంవేసినట్లు వేసారు. ఇప్పుడు ఈ పేకమిషన్‌కు అయిన అయిదులక్షల వృథా ఖర్చుకు ఎవరు జవాబుదారీ. ఉద్యోగులతోనే నేరుగా సంప్రదింపులు జరపండి. ఏ డిపార్టుమెంటు

లోని ఉద్యోగులుకూడా ఇది బాగా ఉన్నదనినవారు లేరు, ఇందులో efficiency bar అనేది పోక తప్పదు, పోయితీరాలి, బ్రిటిషు హాయరార్కీలో ఉంటూవచ్చిన confidential reports పద్ధతి ఇంకా నడుస్తూనేఉంది, ఆఫీసరు ఇంట్లో womenfolk కు కోపం వచ్చినా confidential report పాడైపోతుంది. జవానులకుకూడా efficiency bar పెట్టారంటే ఏమనాలో తెలియకుండా ఉంది, ఈ రిపోర్టును పూర్తిగా scrap చేయడం మంచిది. లేదా ఏదైనా మ్యూజియంలోపార వేయడం మేలు, ఏ హైకోర్టు బెంచి గుమాస్తాలకో ఇది ఉపయోగపడుతుందో కాని ఇంకెవరికి ఉపయోగపడదు, 20 సంవత్సరాలలో efficiency bar spread చేస్తారంటే ఈ జన్మలో maximum చేరతదనికూడా చెప్పలేము. మరల జన్మవృత్తిఇదే ఉద్యోగంలో చేరితే ఎప్పటికైనా reach అవుతారేమో! గవర్నమెంటులో ఈ రిపోర్టును అంతా చదవాలని ఎవరూ అనుకోరని నాఉద్దేశ్యం, తలక్రింద దిండులుగానైనా ఉపయోగిస్తారని అనుకుంటున్నారనే నాఉద్దేశం.

శ్రీ టి. నాగేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, నిత్యజీవతావసర వస్తువుల ధరలు పెరిగిపోవడం, ఉద్యోగుల దుస్థితిని నివారించడానికి పే కమిషను నియమించడం అవసరమైనది. వేతనాల సంఘం యొక్క రిపోర్టుకూడా వచ్చింది. అయితే ఆశించిన ఫలితం మట్టుకు రాలేదు. చాలమంది నిరాశచెందినారు. ఒక అసంగతమైన విషయం మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఫ్యూజన్ సందర్భంలో యింక్రిమెంటు రెండు రూపాయలు నుంచి ఒక రూపాయకు తగ్గించారు. యెఫిషియన్సీబారు కూడా యింట్రడ్యూసు చేశారు. రేట్సాఫ్ యింక్రిమెంటు కూడా చాలా సబ్‌స్టాన్షియలుగా కట్టుచేశారు.

Annual increment of L. D. Clerk in the Secretariat has been reduced from Rs. 5 to 4

Assistant	..	from	10 to 9
Section Officers	..	from	20 to 15
Assistant Secretaries	..	from	40 to 25

ఉద్యోగస్థులందరూ దొరుకుతుందని ఆసిస్తే దొరికింది యిది. తరువాత, పే కమిషనరు నివేదికలో డి. ఎ. విషయం సిఫార్సుచేయలేదు. గజేంద్రగడ్కరు కమిషను వస్తుంది. వారు చేసే సిపార్సు దృష్ట్యా కొంతకాలం వేచి ఉండవచ్చును. తాము చేయలేకపోయినామని అన్నట్లు ఉంది. అయితే సెంట్రలు డి. ఎ. కమిషను రిపోర్టు యిచ్చారు. ఆ రిపోర్టు కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు ఆమోదించి ఫస్టు సెప్టెంబరు 1967 నుంచి కూడా అమలుపరుస్తున్నారు. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యీ విషయంలో యేమిచేయనున్నారు? Ofcourse, we all know that the ways and means position of our State is not happy. సెంట్రలు గవర్నమెంటు యెంప్లాయిసుతో పాటు యిస్తామనే ప్రిన్సిపులును ఆమోదిస్తే మన ఫైనాన్సు యింప్రూవు అయినప్పుడే అవి అమలుపరచవచ్చు. ఇక అగ్రికల్చరు సర్వీసెసు గురించి ఒక విషయం చెబుతున్నాను. అగ్రికల్చరు అసిస్టెంటు యొక్క ప్రస్తుత స్కేలు 230 రూపాయల నుంచి ప్రారంభం అవుతుంది. దానిని పే కమీషను 225 రూపాయలకు సిఫార్సుచేశారు.

వెటర్నరీ గ్రాడ్యుయేట్సుకు 250 రూపాయలతో స్టార్టు అవుతుంది. యిప్పటి ఎగ్జిస్టింగు స్కేలు. పే కమిషను దానిని డిస్టర్బు చేయలేదు. అగ్రికల్చరు గ్రాడ్యుయేట్సు యొక్క హోదాగాని పే స్కేల్సుగాని మిగతా టెక్నికలు గ్రాడ్యుయేట్సుతో సమానంగా ఉండాలి. ఇది వేరే చెప్పనక్కరలేదు. అప్పుడే నిజమైన బెస్టు టాలెంటు ఆకర్షించబడుతుంది. అగ్రికల్చరు ఆఫీసరు యొక్క ప్రాముఖ్యత ఇప్పుడు దేశంలో ఉన్న ఆహార కొరత సందర్భంలో యెక్కువగా చెప్పనక్కరలేదు. సెంట్రలు గవర్నమెంటువారు నియమించిన నల్గురు కమిటీ కూడా అగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటులో పనిచేస్తున్నవారిగురించి ప్రస్తావిస్తూ— suitable steps should be taken to recognize the importance of the agriculture and the conditions of the agricultural service have to be improved. అన్నారు. అందువల్ల అగ్రికల్చరు అసిస్టెంట్సు యొక్క జీతాలు కూడా మిగతా టెక్నికలు గ్రాడ్యుయేట్సుతో సమానంగా చేయడం యెంతో బాగుంటుంది. మన శాసనసభ ఉద్యోగుల సందర్భంలో మనవిచేస్తున్నాను. లెజిస్లేచరు డిపార్టుమెంటులో యిద్దరు ట్రాన్సులేటర్సు ఉన్నారు. ట్రాన్సులేటర్సు యొక్క స్కేలు తగ్గించారు. 250 స్టార్టింగు ఉన్నది 200 కు తగ్గించారు. అలాగే గరిష్టపరిమితి 500 ఉండేది 400 రూపాయలకు తగ్గించారు. ఇది చాలా అసమర్థనీయమైన మార్పు. కరువుభత్యం జీతంలో చేర్చినప్పటి స్కేలుకంటే కూడా కమిషను సిఫార్సు చేసిన స్కేలు తక్కువ. తెలుగు భాషకు శాసనసభలో ప్రాముఖ్యత పెరిగినకొద్దీ ట్రాన్సులేటర్సు బాధ్యత, పనిరద్దీ పెరగడం తప్పదు. అటువంటప్పుడు యిక్కడ యిద్దరు ట్రాన్సులేటర్సులో తెలుగు ట్రాన్సులేషరు ట్రాన్సులేషను సెక్షను యొక్క ప్రధాన ఉద్యోగిగా పర్యవేక్షణ చేస్తున్నారు. అటువంటప్పుడు స్కేలు తగ్గించడంవల్ల జరిగేది యేమీ లేదు.మనయొక్క ట్రాన్సులేటరు డిపార్టుమెంటులో అసిస్టెంటు ట్రాన్సులేటరు చేసేపని లెజిస్లేచరు డిపార్టుమెంటులోని ట్రాన్సులేటరు చేసే పని ఒకటే కాబట్టి తగ్గించమని చూపించారు. హోదాలోను పేరులోను ఉంది. ఇక్కడ ట్రాన్సులేటరు అక్కడ అసిస్టెంటు ట్రాన్సులేటరు. పనులు కూడా వేరు వేరుగా ఉన్నాయి. తెలుగు నుంచి యింగ్లీషు యింగ్లీషు నుంచి తెలుగుకు అనువదించవలసి ఉంటుంది. ప్రశ్నలు, ఎజెండా మొదలగు పనుల రద్దీ, బాధ్యత యివన్నీ చాలా ఉన్నాయి. అటువంటప్పుడు ఇక్కడ ఉన్న ట్రాన్సులేటరును ట్రాన్స్లేషన్ డిపార్టుమెంటులో ఉన్న అసిస్టెంటు ట్రాన్సు లేటరుతో సరిసమానంగా చేయడం సమంజసం కాదు. శాసనసభ హోదాకు కూడా ఒక విధముగా భంగకరం అంటాను. పని విధులను చూసినప్పటికి యిది యే మాత్రం సమర్థనీయంగా లేదు. మన డిపార్టుమెంటులో ట్రాన్సులేషను సెక్షనుల్లో అసిస్టెంటు ట్రాన్సులేటర్సు ఉన్నారు. వారికి పే కమిషను 140 నుంచి సిఫార్సు చేస్తూ సెక్రటేరియట్ లో డిపార్టుమెంటులో ఉన్న అసిస్టెంటు ట్రాన్సులేటర్సుకు 200 నుంచి 400 స్కేలు సిఫార్సు చేశారు. ఆ పద్ధతి కూడా అంత ఉచితంగా కనిపించలేదు. అదికాక యిక్కడ ఉన్న అసిస్టెంటు ట్రాన్సులేటర్సు అర్హతలు హెచ్చుగా ఉండవలసి ఉన్నది. విధులుకూడా హెచ్చుగా ఉన్నాయి. కావున అసెంబ్లీ అసిస్టెంటు ట్రాన్సులేటర్సుకు లా డిపార్టుమెంటులోని-అసిస్టెంటు ట్రాన్సులేటర్సుకు స్కేలు ఒకే విధముగా ఉంటే బాగుంటుంది.

లెజిస్లేచరు డిపార్టుమెంటులో అసిస్టెంటు ట్రాన్సులేటర్సు స్కేలు తగ్గించడం యేమీ న్యాయ్యంగా కనిపించలేదు. చాలా లోపాలుండవచ్చు. అనామలీసు అన్ని చదవడానికి అవకాశం లేకపోయింది. వాటిని ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా పరిశీలించి సరియైన నిర్ణయానికి వస్తారని నమ్ముతూ యీ అవకాశం యిచ్చిన తమకు నా ధన్యవాదములు తెలుపుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణ రాజు :— అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ప్రభుత్వోద్యోగులు అనేక సంవత్సరాలుగా వారి యొక్క కోర్కెలు ప్రధానంగా ప్రస్తుతం ఉన్నటువంటి జీవిత పరిస్థితులకు జీవిత అవసర వస్తువుల ధరలకు అనుగుణంగా డి. యే. పెంచాలని అదే రకంగా డి.యే. ను ఒరిజినలు పే లో కలపాలని డిమాండు చేయడం వల్ల ఒక దశలో 1959 వ సంవత్సరములో ఒక పే కమిటీని వేయడం ఆ కమిటీ వారు కొన్ని సూచనలు చేయడం తరువాత మళ్లా ధరలు పెరిగిన మీదట డి.యే. పెంచాలని పే పెంచాలని డిమాండు చేసిన మీదట మొట్టకేలకు కమిటీ వేశారు. అయితే యివ్వాళ ప్రజలయొక్క సమస్యలు గాని ఉద్యోగస్థులయొక్క సమస్యలు గాని వచ్చినప్పుడు ఆందోళన వచ్చినప్పుడు ఆందోళనను అణచడం కోసం యేదో కళ్లనీళ్లు తుడవడం కోసం కమిటీలు వేయడం బ్రిటిషుగవర్నమెంటు రోజులనుంచి వస్తున్న దుష్ట సాంప్రదాయం. ఏదయినా కమిటీని వేసినపుడు ఉద్యోగస్తుల సమస్యలను నెరవేర్చినపుడే ఆ కమిటీ సరియైన న్యాయము చేసినట్లు అవుతుంది. అయితే కేంద్రప్రభుత్వము దాస్ కమీషన్‌ను వేశారు. తరువాత గంజేంద్రగడ్కకర్ పేకమీషన్‌ను వేశారు. కాని మన రాష్ట్రములో వేసిన పేకమీషన్ 2 సంవత్సరాల టైము తీసుకుని స్థానిక సంస్థల ఉద్యోగస్తులకు సంబంధించిన వేతనాల రిపోర్టు యివ్వకపోయినా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు సంబంధించిన ఒక రిపోర్టును బయట పెట్టారు. ఈ రిపోర్టువల్ల ప్రభుత్వోద్యోగులకు ఉపయోగము లేదు సరికదా వున్న సౌకర్యాలను కొన్నింటిని తగ్గించడం జరిగింది. ఉద్యోగస్థులకు చాల నష్టకరమైన E. B. ని తీసుకుని వచ్చి పెట్టి చాల అన్యాయము చేశారు. ఈ E. B. 1959 కి పూర్వము ఎప్పుడో వుండేది. అప్పుడు ఉద్యోగస్థులు ఆందోళన చేసిన ఫలితముగా కొంత కాలము తరువాత E. B. ని రద్దు చేయడము జరిగింది. కాని ఈ నాడు మరల ఈ E. B. ని ఎందుకు పెట్టవలసి వచ్చినది అని అడుగుతున్నాను. మొత్తము 147 కేటగరీస్ వరకు వుంటే దానిని 28 కేటగరీస్‌కి తగ్గించివామని కమీషన్ రిపోర్టులో చెప్పబడినది. ఆ 28 కేటగరీస్‌లో 19 కేటగరీస్‌కి ఈ E. B. ని పెట్టారు. 4 వ తరగతి ఉద్యోగస్థుల మొదలు అసిస్టెంటు సెక్రటరీ లెవెల్ వరకు వున్న కేటగరీస్‌లో E. B. ని ప్రవేశ పెట్టిరి. peons లో ఇది వరకు 4,5 కేటగరీస్ వుంటే అది ఒకే కేటగరీస్‌గా చేసి కొత్త స్కేలును suggest చేశారు. ఇంతకు ముందు రు. 50-1-59-2-65,55-75 స్కేలు వున్న వాటినన్నింటిని సమానము చేస్తూ రు. 50-1-59 E. B.-2-75 స్కేలును propose చేశారు. ఈ E. B. ని ప్రవేశ పెట్టి ఈ క్రింది ఉద్యోగస్థులను పై ఉద్యోగస్థులకు బానిసలుగా తయారు చేసే పద్ధతిని రూపొందించడం అనేది చాల అనాలోచితమైన అభిప్రాయము తప్పమరొకటి కాదనిమనవిచేస్తున్నాను. ఈ 1800 పేజీలు కలిగిన పేకమీషన్ రిపోర్టులోని ఏ ఒక్క అంశాన్ని

అయినా ఏ ఒక ఉద్యోగులసంఘమైనా ఆమోదించినదా లేదా అని చూసినపుడు ఎవ్వరూ అంగీకరించ లేదు. తీవ్రముగా విమర్శించడం జరిగింది. ఈ రిపోర్టును తగుల బెట్టడం ద్వారా ఉపయోగము జరుగుతుందని, తిరిగి దీనిని మార్చి వేయడము మంచిదని చెప్పారు. One man Pay Commission కాకుండా ఉద్యోగస్థుల తరపునుంచి ఇద్దరు, ముగ్గురు ప్రతినిధులు వుండాలి. ప్రభుత్వము ఇద్దరు ముగ్గురు జడ్జీలతో ఒక కమిటీని వేస్తే మంచిది కాని One man తో Pay Commission వేస్తే ఇది జరగదు. 147 కేటగరీస్‌ను 28 కేటగరీస్‌కి తగ్గించడము తప్ప మార్పు ఏమీ లేదు. దీని కొరకు ఒక పెద్ద ఆఫీసరును వేయవలసిన అవసరము లేదు. ఏ లోయరు డివిజను గుమాస్తానో వేసి 2,3 రోజుల టైము ఇస్తే ఈ మార్పు చేయడానికి అవకాశము ఉంటుంది. ఇంత డబ్బు, ఇంత time waste చేయవలసిన అవసరము వుండదు. పే కమీషన్ డి. ఎ. గురించి ఏమీ చెప్పకుండా దాటవేసినది. దీనిని కేంద్ర ప్రభుత్వము వేసిన గజేంద్రగడ్కర్ కమీషన్ పరిశీలిస్తున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది, అని చెప్పి దాటవేయడం జరిగింది. గజేంద్రగడ్కర్ కమీషన్ D. A. గురించి రికమెండేషన్సు పూర్తిగా చేయక పోయినా కొంతవరకయినా ఉద్యోగస్థులకు మేలు జరిగిందని అనుకొంటున్నాను. 1967 జనవరిలో వున్న cost of living index 175 పాయింట్లను bosic గా తీసుకొని దానికి సమానముగా D. A. ని suggest చేశారు. 175 పాయింట్లు తరువాత ప్రతి ఒక 10 పాయింట్లను base చేసుకొని D. A. పెంచాలని రికమెండు చేశారు. 1967 జనవరిలో 175 పాయింట్లు వుంటే ఫిబ్రవరిలో 185 పాయింట్లు అయితే దానివల్ల ఇంకా కొంత D. A. పెరగడానికి అవకాశము వచ్చింది. జులైలో 195 పాయింట్లు వుంటే మరొక కొంత D. A. పెరగడానికి అవకాశము వచ్చింది. Cost of living index ని బట్టి D. A. పెంపుదలజరుగుతున్నది ఇక్కడ మన ఉద్యోగస్థులకు ఏమీ సహాయము జరగలేదు. ఊచకోత కోయాలనే దోరణి తప్ప మరొకటి ఏమీ కన్పించడము లేదు. ఉద్యోగస్థుల ఆందోళన ఫలితముగా దానిని అణగ ద్రొక్కడానికి ఈ పే కమీషన్ వేశారు అనేది కన్పిస్తోంది, తప్ప ఉద్యోగస్థుల యొక్క కష్టసుఖాలను దృష్టిలో పెట్టుకొన్నట్లు కన్పించడము లేదు. ఈ కమీషన్ ప్రభుత్వము యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకొని చెప్పారు తప్ప రాష్ట్రంలోని ఉద్యోగస్థుల జీవిత పరిస్థితులకు అనుగుణముగా జీతాలు పెంచాలి. ఏ స్టేజిలో పెంచాలి అనేది నిర్ణయించకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితి దృష్టిలో పెట్టుకొని ఒక వైపు నుంచే పరిశీలన చేయడముజరిగింది రెండవ వైపు నుంచి పరిశీలించడములో విఫలము అయినది. Peons, L. D. Cs. U. D. Cs. Superintendent level వరకు ఏమీ లాభము లేదు. కొద్దిపాటి ఉపకారము జరిగినది జుడిషియల్ డిపార్టుమెంటులోని పెద్ద జడ్జీలకు పెంచడం జరిగింది. రు. 1200 maximum వుంటే రు. 1300/-లు చేశారు. రు. 1300/- లుంటే రు. 1500/- లు చేశారు. ఏదో 1, 2 కేటగరీస్‌కి help చేశారు. తప్ప చిన్న తరగతి ఉద్యోగస్థులకు ఈ పే కమీషన్ చాల అన్యాయము చేసినదనేది స్పష్టము. ఒకరిద్దరు కాంగ్రెసు పక్ష్యులు మాట్లాడుతూ ప్రతి పక్షమువారు వన్నుల విషయము వచ్చినప్పుడు

పన్నులు తగ్గించాలని అంటారు. జీతాలు విషయము వచ్చినపుడు పెంచాలని అంటారు. ఇవాళ కేరళ రాష్ట్రములో నంబూద్రిపాద్ గవర్నమెంటు వుంది. అక్కడ కూడ ఉద్యోగస్థులు సమ్మెలు చేస్తున్నారు ఇది ఏమిటి అనేది ఒక సభ్యులు అంటున్నారు. వారికి చెప్పే విషయము ఒక్కటే. పన్నులు తగ్గించాలని మేము అంటున్నది వాస్తవమే. ఉద్యోగస్థులకు జీతాలు పెంచాలని అంటున్నది వాస్తవమే. ఇవాళ పన్నులు తగ్గించాలని చెప్పినపుడు జీతాలు పెంచాలి అని చెప్పినపుడు దానికి ప్రత్యామ్నాయముగా ఏ శాఖలో, ఏ రూపములో ఆర్థిక వనరులు పెంచాలి అనే మార్గాలు చెప్పిన తరువాతనే చెబుతున్నాము తప్ప vague గా ఏమీ ప్రతి పక్షాలు చెప్పడము లేదు. పన్నులు తగ్గించడానికి అంగీకరించక పోయినా మోసే గాడిదపైన ఎక్కువ బరువు వేయాలి. మోయలేని గాడిదపైన ఎక్కువ బరువు వేయకూడదు అన్న పద్ధతిలో 5 ఎకరాలలోపు వారిపైన తగ్గించాలని, పై వర్గాల వారిపైన ఎక్కువ పన్నులు వేసి ఆర్థిక వనరులు చేకూర్చాలని, Prohibition ను రద్దు చేయడము ద్వారా వనరులను చేకూర్చాలని, ధరలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఉద్యోగస్థులకు D. A. పెంచాలని చెబుతున్నాము. కేరళలో ఆందోళన చేసేది Peons. చిన్న ఉద్యోగ వర్గాలవారు కాదు. ఈ మధ్య ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటులో కొన్ని చర్యలు తీసుకొంటే, దానికి సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్సు, చీఫ్ ఇంజనీర్సు, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్సు పై లెవెల్‌లోవున్న ఇంజనీర్సు అలజడి తీసుకునివచ్చారు తప్ప చిన్న ఉద్యోగులు కాదు అని మనవిచేస్తున్నాను. అయితే ఇవేళ కేరళలోవున్న ప్రభుత్వం కాని, బెంగాల్‌లో వున్న ప్రభుత్వం గాని భారత రాజ్యాంగానికి లోబడి వున్న ప్రత్యేక పరిస్థితుల్లో ఎంతవరకు చేయాలో అంతవరకు చేయటం జరిగింది. కేరళలో క్రింది తరగతి ఉద్యోగులకు కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగులలో సమానంగా D. A. ఇచ్చింది నంబూద్రిపాద్ ప్రభుత్వమే, కాని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కాదు. మన రాష్ట్రంలో వేయబడిన పే కమీషన్ నిరుపయోగంఅయినది కాబట్టి దీనిని పెట్రోల్ వేసి తగులబెట్టి భవిష్యత్తులో చక్కని మరో కమిటి వేసి ఉద్యోగులకు న్యాయం చేకూర్చాలని కోరుతూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— అధ్యక్షా, పే కమీషన్ రిపోర్టును తయారు చేయవలసిందని ఉద్యోగులు కోరటం తమకు కొంతైనా న్యాయం జరుగుతుందనే ఉద్దేశంతో అలా చేశారు. కానీ తీరా ఆ వందల పేజీల బ్రహ్మాండమైన రిపోర్టు చూస్తే కొండ నాలుకకు మందు వేస్తే వున్న నాలుక వూడినట్లుగావుంది. సామాన్యంగా చిన్న తరగతి ఉద్యోగులలో అసంతృప్తి రేకెత్తి వారికి కడుపునిండా తిండి పెట్టలేని పరిస్థితి కల్గిస్తే ప్రభుత్వ యంత్రాంగం సక్రమంగా పనిచేసి లాభం పొందటానికి అవకాశం వున్నదా అని అనుమానం కల్గుతున్నది. ప్రజలు ఒక సామెత చెబుతూవుంటారు "కోడలు ఏడ్చేటి కోటిరికం-ఎద్దు ఏడ్చేటి సేద్యం ఈ రెండూ నిరుపయోగం" అని. చిన్న తరగతి ఉద్యోగులలో తీవ్రమైన అసంతృప్తి కలుగ చేయటం అన్యాయం "అడిగిన జీతం ఇవ్వని మిడిమాదపు భోటిటి సుమతీ" అనే పద్ధతిగావుంది. ప్రభుత్వానికి పునాదిగా ఈ లక్షల మంది ఉద్యోగుల పరిపాలనా యంత్రాగాన్ని నడుపుతూవుంటే వారికి తృప్తిని

కల్గిస్తూవుంటే బాగాపోషిస్తూ వుంటే ప్రభుత్వం బాగా పనిచేయటానికి అవకాశం వుంది. పెద్ద ప్రభుత్వోద్యోగుల సంఖ్యకూడ ఎక్కువగా పెరుగుతున్నది. 62-64 లో ఎన్. జి. వో. లు 2 లక్షల 10 వేలు వుంటే ఇప్పుడు 2 లక్షలు 29,879 వరకు వున్నారు. అదే గెజిటెడ్ ఆఫీసర్ల విషయం చూస్తే 5,694 వున్న మంది 7,461 వరకు పెరిగారంటే గెజిటెడ్ ఆఫీసర్లు ఎంత పర్సెంటు పెరిగారో అర్థం అవుతుంది. పై లెవెల్‌లో పెరిగిన కొద్ది పునాది కూకటివ్రేళ్ళతో పోతున్నది. గుమాస్తాలకు, జవానులకు ఈ సదుపాయాలు కల్గితే 2, 3 కోట్ల వరుమానం వస్తుందని ఎన్. జి. వో. ల అసోసియేషన్ ఇచ్చిన మెమోరాండంలో వున్నది. సదుపాయాలు ఏవీ కల్పించటం లేదు. పెద్ద ఉద్యోగులకు సంబంధించి ఎయిర్ కండిషన్ గదులు, కుషన్ చైర్స్, పంకాలు అన్ని సౌకర్యాలు కలుగ చేస్తున్నారు. కాని గుమస్తాకు రాటన్ కుర్చీలు వడేస్తున్నారు. ఆ కుర్చీలలో కూర్చుంటే పైల్స్ జబ్బువస్తుందని అందరకు తెలుసు. క్రింది నుండి పైకి వచ్చిన వారిలోనో, గంపెడు పిల్లలున్న వారిలోనే Pay Commission వసి వుంటే కొంత న్యాయం చేసి వుండేవారేమో. పెద్ద పెద్ద కుటుంబాలకు చెందిన వారిని, పెద్ద స్థాయిలో వుండేవారిని వేస్తే లక్షలాది ప్రజల భవిష్యత్తులు తీర్చి దిద్దే రిపోర్టు ఇవ్వమంటే వారి పరిస్థితి ఆయన ఆలోచనలోవచ్చే అవకాశమే వుండదు, వారు అలాంటి మనస్థత్వం గలవాతావరణంలో పెరిగినవారు కాక పోవటం బట్టి. ఒక ప్రక్క జీతాల పరిస్థితి ఇలావుంటే పోనీ జీవితావసర వస్తువులనైనా తక్కువ ధరకు అందించగల్గుతున్నామా అంటే అదీలేదు. నెల్లూరులో ఒక కరపత్రం వేయబడింది. అందులోవున్న ధరలు ఒక్కసారి చూస్తే ఎంత వ్యత్యాసం వున్నదీ అర్థమవుతుంది. పచ్చి బియ్యం 1961 సంవత్సరంలో 72 రూపాయలుంటే ఆగష్టులో 100 రూపాయలు వుంది. రిఫైన్డ్ ఆయిల్ 1961 లో 15 కిలోలు 36 రూపాయలువుంటే 67 లో 84 రూపాయలు అయింది. చక్కెర 61 లో 100 కిలోలు 104 రూపాయలు వుంటే 1967 లో 174 అయింది. కందిపప్పు 1961 లో 55 రూపాయలు వుంటే 1967 లో 200 రూపాయలు అయింది. మినపపప్పు 55 రూపాయలు వుంటే 275 అయింది. వంటచెఱకు టన్ను 1961 లో 36 రూపాయలు వుంటే 67 ఆగష్టులో 60 రూపాయలు అయింది. ఎండు మిర్చి 10 కిలోలు 15 రూపాయలు వుంటే ఇప్పుడు 36 రూపాయలు అయింది. చింతపండు పది కిలోలు 8 రూపాయలు వుంటే ఇప్పుడు 45 రూపాయలు అయింది. కాఫి పొడరు ఒక కిలో 6 రూపాయలు వుంటే ఇప్పుడు పది రూపాయలు అయింది. తేయాకు ఒక కిలో 7-50 వుండేది ఇప్పుడు 9 రూపాయలు అయింది. పాలు అప్పుడు 50 పైసలుంటే ఇప్పుడు 1 రూపాయి 20 పైసలైంది. సామాన్య ఉద్యోగస్థులు నైలాన్ చీరలు, టెర్లిన్ బుష్‌షర్టులు కోరుకోవటం లేదు. తమ కుటుంబం గడవటానికి అవసరమైన పరిస్థితులు కల్పించమని కోరుతున్నారు. క్రింది తరగతి ఉద్యోగులు మితిమీరినపని చేస్తున్నారు. ఇక్కడ సెక్రటేరియట్‌లో కాని, మిగిలిన చోట్లకాని 5 గంటలకు ఇంటికి వెళ్ళే అవకాశంవుందేమో కాని జిల్లాలలోకాని, తాలుకాల్లో కాని రాత్రి 8 గంటల వరకు ఆఫీసులో పని చేస్తూవేవుండాలి. అదీగాక ఇంటికి

ఫైల్స్ తీసికువెళ్ళి పనిచేయాలి. పిల్లలకు చదువు చెప్పుకోటానికి కూడా విశ్రాంతి వుండదు. సాయంత్రం ఎక్కడైనా లెక్కలు చూసికొని, లేదా ఎవరికైనా ట్యూషన్ చెప్పుకొని నాల్గు రూపాయలు సంపాదించుకోటానికి చిన్న తరగతి ఉద్యోగులకు కాని, సెక్షన్ హెడ్స్‌కు కాని అవకాశం లేదు. ఆఫీసుల్లో రాత్రి 8 గంటల వరకు పనిచేసి మరల యింకా ఫైల్స్ ఇంటికి తీసుకువెళ్ళి చేయాల్సిన పరిస్థితులు వున్నాయి, ఇంత ఎక్కువ భారం వారి మీద పడుతున్నది. సాయంత్రం వెంటనే ఇంటికి వెడదాము, భార్యతో సంతోషంగా గడుపుదాము అనుకొన్నా time అంతా office పనికే వినియోగిస్తున్నారు. వారిపట్ల దయా దాక్షిణ్యం చూపించాలి. అయితే ట్రెజరి బెంచెస్ వారు, ఒక ప్రక్క జీతాలు పెంచమంటారు, మరో ప్రక్క టాక్సులు వేయవద్దంటారు. డబ్బు ఎలా వస్తుందని అడిగారు పన్నులు వేయవద్దని మేము చెప్పలేదు. రోజుకు 500 600 రూపాయలు సంపాదించే డాక్టర్లు వున్నారు. గంటవాదించి వేలు సంపాదించే లాయర్లు వున్నారు. పారిశ్రామిక వేత్తలున్నారు. గుంటూరులో ఒక లైన్ అంతా ఇండ్లుగల ఆచార్యులు వున్నారు. ఆయన్నంతా లైన్ ఆచార్య అంటారు. భూకామందులున్నారు జమిందారులు వున్నారు. వారిపై గ్రేడెడ్ టాక్సు పెట్టండి అని చెప్పాము. జమిందార్ల నుండి వసూలు చేయకపోగా పైగా కోట్ల రూపాయలు నష్ట పరిహారం ఇస్తున్నాము. పెద్దవారి నుండి టాక్సు వసూలు చేయటానికి మేము అడ్డం చెప్పాము. పైగా మీరు వసూలు చేస్తే సపోర్టు చేస్తాము. వారి దగ్గర నుండి రావలసింది సక్రమంగా వసూలు చేయండి. దుబారా ఖర్చు తగ్గించండి. వాటివల్ల డబ్బు వస్తుంది. ఆ డబ్బుతో N. G. O. లకు సదుపాయములు కల్గించండి. వారికి ఎలాంటి సౌకర్యాలు కలుగచేయుటంలో ఈ కమిటి విఫలమైంది. కనుక దీనిని రద్దు చేసి ఉద్యోగుల ప్రతినిధుల సలహా తీసుకొని ఆలోచించండి కరాచి కాంగ్రెసు తీర్మానంలో ఏమి చెప్పారు. న్యాయంగా క్రింది వారికి పై వారికి వుండే వ్యత్యాసాన్ని తగ్గించి అందరి జీవన ప్రమాణం సరి చేయాలని అదే ప్రజా ధర్మం అని, రామ రాజ్యం అని గాంధీగారు ఆశించింది మనం కోరాము. ఆ రాజ్యములో న్యాయానికి తావు వుంటుందనుకున్నప్పుడు, ఆ సూత్ర ప్రకారం పోవాలంటే ఎంత సేపు పైవారిని పెంచుకుంటే సరిపోదు. క్రిందివారిని చూడాలి. ఇటీవల Commerce Secretary అని మూడు, నాలుగువేల రూపాయల జీతంగల కొత్త post ను పెట్టుకున్నాము. అసలు మనకు చెప్పుకోడానికి commerce లేదు industry లేదు. కాని యిలాంటివన్ని అదనంగా వేలకు వేలు లక్షల భారం గవర్నమెంటు నెత్తిన పడడానికి వీలుండేట్లుగా create చేసుకుంటున్నాం. కాని దీనిగా దానివల్ల state కు ఎంత లాభము, అది సామాన్య ప్రజలకు లాభమా? చిన్న వర్గంవారికి లాభంవుందా? అనేది చూడాలి. ఎక్కువగా మీ భారాన్ని, లాభాన్ని మోస్తూ వుండేవారికి న్యాయం చేకూర్చడానికి ఆలోచించమని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ రిపోర్టును పునరాలోచించమని, సంబంధిత సంఘాల నాయకులను చేర్చుకొని వారు చెప్పే మంచి సూత్రాలను గమనించమని, వారు [illegible] చెప్పారు, వాటిని సానుభూతితో చర్చిస్తే చిన్న

వర్గాలకు న్యాయం చేయడానికి అవకాశం వుంటుంది. అలాకాకుండా పై వారికి, జడ్జీలకు దగ్గరలో వున్నవారికి జీతాలు పెంచడం, పెంచడానికి ప్రయత్నించడం అన్యాయం. అందులో యింకొకటి ప్రమాదమైనటువంటిది Efficiency Bar పెట్టారు. 24 గంటలు ఆఫీసర్ యింట్లోవుండి, ఆయన కాళ్ళు పిసుకుతూ, పిల్లకాయల నెత్తుకుంటూ మంచిచెడ్డలు చూస్తూ, వారి కనుసైగలలో మెదులుతూ వారి దయాదాక్షిణ్యాలకు గురికావాలనేటటువంటి యీ ప్రతిబంధకాన్ని తెచ్చి పెట్టారు. ఇలాంటి ప్రతిబంధకం న్యాయంకాదు, ధర్మంకాదని మనవిచేస్తున్నాను. దీనిపై ఆలోచిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

(Sri V. Palavelli in the Chair)

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:—అధ్యక్షా ! ఈ Pay-Commission Report అయిదు లక్షల ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు అన్యాయం చేసిందని మేము ఎలుగెత్తి చాటుతున్నాము. ఈ రాష్ట్రములో సర్వాధికారాలు కలిగినటువంటి ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వపక్షము ఎందుచేత యీ కనీస సత్యాన్ని గుర్తించలేకపోయిందనేదే సమస్య. దురదృష్టవశాత్తు ప్రభుత్వవిధానమంతాకూడా 'కాకులను కొట్టి గద్దలకు పెట్టే' విధంగా తయారు అయిందని ఋజువుచేయడానికి యిది ఒక్కటే చాలు—అసలు యీ Pay-Commission ను ప్రభుత్వము ఎందుకు నియమించింది? ఏదైనా Voluminous Report తయారుచేయడానికి నియమించిందా, లేకపోతే ప్రభుత్వ సిబ్బంది జీవనపరిస్థితిని బాగుచేయడానికి నియమించిందా ? సిబ్బంది జీవనపరిస్థితిని బాగుచేయాలనే ఉద్దేశ్యమే మన ప్రభుత్వానికి వుండేట్లయితే, నిజానికి యీ ప్రభుత్వాధినేతలకు ప్రజలు పేదరికముతో బాధపడుతున్న విషయం తెలియకపోతే వారి సలహా పొందాలి. వారి సలహా తీసుకోడానికి తనక్రింద వున్నటువంటి సిబ్బందియొక్క కష్టసుఖాలు తెలుసుకోడానికి మన ప్రభుత్వాధినేతలు నోచుకోలేదు కాని మూడుకోట్ల ఆంధ్రప్రజలను పాలించడానికి కంకణం కట్టుకున్నారు. ఇది చాలా paradoxical పరిస్థితి. వారిక్రింద పనిచేసేవారి సలహా తీసుకోలేము సరిగదా Pay Commissioner సమర్థవంతుడా ! తన కప్పజెప్పిన బాధ్యతను సక్రమంగా విచారణచేసి అంటే పనివారు తమకు జీతభత్యం సరిపోవడంలేదని, కుటుంబాలు పోషించడానికి అష్టకష్టాలకు గురిఅవుతున్నామని చెప్పారు. వారిగురించి నియమించినప్పుడు అతను సరైన judgement యిచ్చే మనిషి ఔనా కాదా ? అటువంటి మనిషినే నియమించాలనే అంశాన్నికూడా మన ప్రభుత్వము తెలుసుకోనందుకు చాలా విచారిస్తున్నాను. అది తెలుసుకోవాలి. అది తెలుసుకోకుండానే కొన్ని సంవత్సరాల కాలము జాగుచేసి ప్రభుత్వసొత్తు దుర్వినియోగము అయిన తరువాత కొన్ని volumes తయారు అవుతే, ఆ volumes ను పరిశీలించి, అందులో కమీషన్ తనబాధ్యతను ఎంతవరకు నిర్వర్తించింది అనే అంశముకూడా తెలుసుకోలేదు. ఇంత దురదృష్టకరమైన పరిస్థితిని మాముందు పెట్టి ఈనాడు చర్చించమంటే నిజంగా ఏమి అవాలో బోధపడడంలేదు. ఒక్కటొక్కటిగా ఈ విషయాన్ని మేము చర్చించి చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. మనసు నిష్కల్మషంగావుంటే తనక్రింద పనిచేసే సిబ్బంది పరిస్థితిని బాగుచేయవలసినబాధ్యత ప్రభుత్వానికివుంది. ఇదేదో తమగొప్పలుచాటుకోడానికో

లేకపోతే Pay-Commission చేసింది సమర్థించడానికి ప్రయత్నించితే దేశభవిష్యత్తు అంధకారములో పడిపోతుంది. తాను నియమించిన మనిషి ఏదో వ్రాశాడు. పుస్తకాలనుండి అన్నీ copy చేశాడు. దానిని సమర్థించాలా ? లేకపోతే తన క్రింద నిత్యం చాకిరిచేసే అయిదులక్షల సిబ్బంది జీవిత పరిస్థితులను బాగుచేయాలా అనే సమస్యపై చూచినప్పుడు—నాకు కనబడేది—తాను నియమించినటువంటి Pay-Commissioner గ్రంథాన్ని ప్రభుత్వాధినేతలు సమర్థించ పూనుకోవడం విచారకరమైన విషయము. ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రిగారికి appeal చేస్తున్నాను. Self-contained దృక్పథంతో గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఈ side నుంచి విమర్శించినంతమాత్రానా ప్రతిపక్షానికి బహుమానము కానేకాదు. తమక్రింద పనిచేసే సిబ్బందిని సంప్రదించి వారి జీవితపరిస్థితులు బాగుచేయాలనికోరుతున్నాను. ఈ విషయముమీద చాలామంది మాట్లాడారు. ఈ జీతాలు ఏ పద్ధతిలో వున్నాయో ఏ పద్ధతిలో తయారుచేశారో ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. ఈ పద్ధతులు ఎట్లా వున్నాయో ఒకసారి చూడండి. సుమారు 8, 9 classificationsచేశారు. ఒక itemక్రింద No. 2నుండి No. 6వరకుఉన్నాయి. రు.50 తరువాత ఒకరూపాయ పెంచుతారు. 59 వచ్చిన తరువాత రూ. 2లు పెంచుతారు. తరువాత 65/- అవుతుంది. అదే category లో 55 వుంది. సంవత్సరానికి ఒకరూపాయి పెరుగుతుంది. 59 అయిన తరువాత రూ. 2లు పెరిగినట్లయితే తరువాత ఎప్పుడో 75 అవుతుంది. కాని యీ యిచ్చే జీతాలు సరిపోవు—నిజానికి సరిపోతాయా లేవా అనే విషయము మీకు తెలియదా ? మీకు తెలుసు మాకుతెలుసు—మంత్రులకు యిచ్చే జీతాలు. అలవెన్సులు సరిపోతాయా ? సరిపోవడంలేదు—శాసనసభ్యులకు యిచ్చేది సరిపోతుందా ! లేదు. అయితే తమ జీవితాన్ని దేశానికి తాకట్టుపెట్టి 25 సంవత్సరాలు సేవచేసినవారికి యీ జీతాలు సరిపోతాయా ? ధరలు పెరిగిపోతున్న యీ పరిస్థితులలో రూపాయివిలువ పడిపోయిన సందర్భములో యీ proposal చూడండి. 50-1-59 E. B. 2-75 అంటే 55 వచ్చేవాడి; 50 అన్నమాట. 50 తరువాత ఒక రూపాయి చొప్పున 59 వరకు తరువాత చిట్టచివరి జీతం 75 అన్నమాట. Efficiency Bar అన్నది ఒకటి పెట్టారు — అంటే నీ జీతం పెంచేవిషయంలో మాచేతులలో వుంది, నీ ముక్కుకు తాడు కట్టామని. దీనియొక్క బూటకము, మోసం, మాయ, స్పష్టంగా వుంది. ఈ పద్ధతులు చాలా తలతిక్కగా తయారై అయిదు లక్షల ప్రభుత్వోద్యోగులకు న్యాయం చేకూర్చేవిగా లేవు ఈ Pay Commission సిఫారసులను complete గా రద్దుచేయాలి. ఈ Pay Commission మిగతా వారి పీకలు కోయడానికి కూడా పూనుకుంది. దీనిని complete గా abolish చేయాలి—మార్గం వుంది, ప్రభుత్వంచేతిలో వుంది. ఆధిపత్యం వచ్చినమీదట, ఆ ఆధిపత్యంమాట ఎలా చెల్లదని గర్విస్తే మంచిదికాదు. ఆధిపత్యాన్ని సద్వినియోగము చేసుకోవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వము మీద వుంది. తనయింటిలోనే charity begins కావాలి. తన సిబ్బందిని సంతృప్తిపరచలేని ప్రభుత్వం నిజంగా సామాన్య ప్రజానీకాన్ని సంతృప్తి పరచలేదు. అనేకమైన statements వున్నాయి. అవి అన్నీ చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. కాని యీ మంత్రివర్గాన్ని

జాగ్రత్తగా ఆలోచించుమని కోరుతున్నాను. శాసనసభ మూడు సమావేశాలలో పాల్గొంటూ వచ్చాను. పరిస్థితులు నానాటికి తీసికట్టుగా వున్నాయి. న్యాయం, ధర్మం, మంచి, reason ఎక్కడున్నా, దానిని అమలు పరచడానికి మంత్రి వర్గానికి అవకాశముంది. అందుచేత యీ అవకాశాన్ని జారవిడుచుకోకుండా దేశ పురోభివృద్ధికి తోడ్పడుతారని భావిస్తున్నాను. అధికారం అనేది సుస్థిరం కాదు. స్థిరంగా ఉండేది మనం చేసే మేలు. మంత్రివర్గం అధిపతులు ప్రభుత్వానికి అపఖ్యాతి రాకుండా, తక్షణమే దీనిని scrap చేసి, Pay Commission రద్దుచేసి. సిబ్బందితో చర్చించి, తాత్కాలికంగా, గజేంద్ర గడ్కర్ చేసిన సిఫార్సుల ప్రకారం D. A. ని పెంచి, ఆ పద్ధతిలో సంతృప్తికరమైన వాతావరణం ప్రభుత్వ యంత్రాంగానికి సంబంధించినంతవరకు చేయాలని కోరుతున్నాను. మిగతా అంశాలలో, policies లో, programmes లో—తర్కం ఉండనే ఉంది.- కనుక కనీస Test గా శ్రీ బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు పెడుతున్నారు. ఆయన తల్చుకొంటే చేయగలరు. ఎందుచేత తల్చుకోవటంలేదో ఆశ్చర్యంగా ఉంది. అయితే పట్టుదల మనిషిక్రింద మారిపోయి, కుస్తీపడదాం అంటే, మంచిదికాదు. అది సవ్యమైనది కాదు. ఆయన పట్టే కుస్తీ సిబ్బందితో అయితే మంచిదికాదని సలహా ఇస్తున్నాను. కుస్తీ పట్టితె వారు పట్టవచ్చు. మాతో పట్టినప్పుడు అది వేరే విషయం. అందుచేత ఆయన నా ఈ యొక్క సలహాను గమనిస్తారని భావిస్తూ శలవుతీసుకొంటున్నాను.

Sri M. B. Raja Rao (Madakasira):—Sir, already several hon. members have spoken at length on the subject and I do not want to repeat the same facts. I shall try to give my opinion briefly and minimise time.

Firstly, the Government made a mistake in having appointed an High Court Judge as the Pay Commissioner because I feel that a senior Administrative Officer would have been a better person to judge the different conditions of service. Probably, the Commissioner always thought of the judicial side, not taking into consideration the facts of the case. So, that was the mistake. I need not tell Sir, that a general dissatisfaction is there on the report both by the public servants and also by the public. One defect in the Commissioner's report is that he has taken only the past facts into consideration and not the future facts. He should have taken into consideration the future prospects of several categories of services also. That has not been done, so as to relate these pays to the level of prices. It should have been so related that automatically the pay-scale should have been fixed according to the level of prices. That has not been done. What the Commission seems to have done is to simply touch up here and there and in so doing, in fact, it committed certain mistakes and made some injustices also. For example, they reduced the rate of increments and increased the span of the scale and also imposed efficient bar. Efficiency bar was given up long time ago as very unreasonable thing because it gives hand to the superior officer to condemn an officer when he dislikes. That is an unnecessary weapon given to the superior officer who gets prejudiced for some reason or the other, not on the very ground of efficiency. The rate of increments have been reduced

which should not have been. The span of increments also has been increased. These are the general defects.

Another thing is, the nature of the duties—whether they are arduous or not and the localities. That has not been taken into consideration. The level of prices in a particular or locality should have been taken into consideration. For example, in the city of Hyderabad naturally there is greater expenditure which should have been taken into consideration. Generally speaking, in all-most all the big towns, the scales must have been raised. That has not been done. Then, the arduous nature, for example, the Revenue Department, Police Department, etc. Such arduous nature of duties should have been taken into consideration. One thing I would like to specially mention is the special nature of the Secretariat services. There the Secretariat service is considered to be record of drudgery. Very few people including the I. A. S. officers do not like to serve in the Secretariat. For that reason they are given a sort of compensation which is called special pay. That indicates, that the Secretariat services are not attractive. These Secretariat services are in the city of Hyderabad which is an 'A' Class city. There are very responsible posts also because when the matters come up for the final decision, they have to suggest decisions at the State level. Naturally, it requires greater exercise of judgment, etc.

The Section Officers who bear the brunt of the sections infact are key posts which process the matters and place before the Assistant Secretary for suggesting decisions. They have not been given attractive scales while their counter-parts in other States like Madhya Pradesh, Rajasthan, etc. are having higher scales of pay. Of course, the Commission says that the Southern States are having the same pay. But to compare alwa, s ourselves to the Southern States and not to compare ourselves to the Northern States is not a good policy. In fact, in this case it is not the States that are given but it is the nature of the locality. For example, the capitals of other States are some of them B Cl ss whereas our capital, is an A Class. capital. In fact, it should be given higher pay scales. Instead of making some of the Section Officers gazetted all should have been made gazetted. What is happening is that injustice is being done to the lower gazetted posts. They are loosing the medical facilities, educational concessions and they are getting very little as an advantage in the pay scales. That should have been taken into consideration in fixing the scales of pay of the lower gazetted posts. Allowances should have been given to compensate the loss of advantages like the educational and medical facilities. In that way the Section Officers of the Secretariat should have received greater consideration. Atleast their pays should be raised to the level of the pay-scales of the Northern India States.

Assistant Secretaries come next because they start initiation of policy. The Assistant Secretary is an important person as being a most responsible officer who should work at overnight and should be behind the scene. Their scales are also not attractive. Of course, Deputy Secretaries bear less burden. I would suggest to increase the scales of the Section Officers to Rs. 300 to 600 and the scales of the

Assistant Secretaries from Rs. 700 to 1100 and the scales of Deputy Secretaries from Rs. 1,100 to atleast Rs. 1,500. These would be very reasonable scales.

I need not say that the lowest level should get atleast their minimum requirement. The lowest Government servant should have enough to eat, enough to pay for their rents. etc, enough to maintain their level of efficiency and enough to maintain their families. Naturally the minimum salary should be raised in such a way that those at least get some benefits as a skilled labourer outside gets. Otherwise it will be a sort of discouragement for anybody to come to the Government service. I am afraid, at this rate, we will not get intelligent people or efficient people to Government service. It is already happening in places like Bombay where generally speaking people are unwilling to enter Government service. I am afraid, that the same thing will happen here in which case there will be inefficiency in the Government Service. Thank you.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి:— అధ్యక్షా, ఈ Pay Commission Report వచ్చిన తరువాత, ఈ పుస్తకాలన్నీ చూస్తూ ఉంటె, భయమేసింది. మొదట Pay Commission ఏమిటి, ఇన్ని పుస్తకాలు ఏమిటి, ఇన్ని ఎవరు చదువుతారు అని. తీరా చూచి, దాన్నిగురించి మాట్లాడదామా వద్దా, అవి ఎప్పుడు చదవాలి, ఎట్లా చదవాలి అనుకొంటూ ఉండినాను.......వారికి కృతజ్ఞత అందివ్వాలి. అనేకమైనటువంటి Employees Unions గురించి దానియొక్క summary తీసి పంపించారు. దానివల్ల నాకు ఏర్పడిన అభిప్రాయం ఏమిటంటె, ఒక చిన్న విషయం ఏమిటంటె మామూలుగా normal period of programmes 9 నెలలు, 9 కి 10 కి మధ్య. బిడ్డ పుట్టడానికి, కాని 3 × 9, మూడు తొమ్ముదులు 27 నెలలు కొంతమంది మోశారని మధ్య మధ్య చెప్పుతూ ఉంటారు. అది scientific గా మేము అనుకోము. కాని ఆవిధంగా కూడా ఉంటుందని మామూలుగా ప్రపంచములో చెప్పుకొనేది ఉన్నది. కాని దాని విషయంలో ఈ మూడు తొమ్ముదులు, 27 మాసాలు అయిన తరువాత తీరా చూస్తే అది still born child గా కనిపిస్తూంది. పోనీ ఈ still born child అయినప్పటికి, అంతటితో ఆగుతుందా అంటె, ఇంకొక report ఉన్నది అంటున్నారు మళ్ళి. అది మళ్ళి ఏమవుతుందో ఏమో, ఏ ఆలోచనలో పడుతుందో ఏమో, అది మళ్ళి still born child అవుతుందో మరేమవుతుందో అగోచరంగా ఉన్నది. దీనికి ఇచ్చినటువంటి terms of reference ఏమిటి? వీరు తయారుచేసినటువంటి report ఏమిటి అది చూచినట్లయితే. ఆ ఇచ్చిన terms of reference లో ఒకే ఒక sentence మాత్రం తీసుకొని ఇది వ్రాసినట్లు కనపడుతుంది. వారు దాంట్లో అనేకమైన recommendations అడిగారు. ఆఖరుది ఏమిటంటె "While making these recommendations, the commission will take into consideration the economic and social objectives of the State as well as the impact of its recommendations on the State finances" అందులో ఈ "impact of its recommendations on the State finances" అనేది ఒకటి తప్ప ఇంకొక విషయం వారి నెత్తికి ఎక్కినట్లులేదు. ఎప్పుడో ధరలు పెరిగినాయి, మాకు ఇంకా జీతాలు పెంచాలి,

లేకపోతే చచ్చిపోతాము అని మొరపెట్టుకొంటూ ఉంటే, దాన్ని గురించి ఏదో తొందర తొందరగా తయారు చేసి వాళ్ళందరిని సంప్రదించి ఏదో కొద్దో గొప్పో హెచ్చించడానికి బదులు ఈ రెండు సంవత్సరాలు అయిన తరువాత ఏమిటంటె, Chief Minister గారి speech ను quote చేయడం........Chief Minister గారి speech ను మేమంతా చదివినాము మరల అది దాంట్లో ఎందుకు అని! State finances ఏవిధంగా ఉన్నాయో మనకందరికి కనపడుతూనే ఉన్నది. దాన్ని గురించి వాళ్లు మనకు జ్ఞాపకం చేయవలసిన అవసరం లేదు కాని దీనిలో వారు చెప్పింది ఏమిటంటె "economic and social objectives of the State" Economic objectives ఏమిటి, ఇప్పుడు మన యొక్క ఉత్పత్తి పెరిగి మన యొక్క standard పెరగాలని, social objectives కూడా మనము socialism స్థాపించాలని, అందరికి equal income రావాలని, కొంత exact గా కాకపోయి నప్పటికినీ, తారతమ్యాలు ఎక్కువ లేకుండా ఉండాలని. ఈ తారతమ్యం లేకుండా చేసినటువంటిది ఏమిటి? ఒక మూల ధరలు పెరిగి నెమ్మదిగా చంద్ర మండలంనుంచి రుద్రమండలం వరకు పైకి పెరుగుతూ ఉంటే, వాటికి ఒక retrograde లేదు. అవి వెనుకకు రావడంలేదు. కాని ఈ scales of pay మాత్రం static గా అక్కడే ఉండాలని. ఎందుకోసం State కు ఇచ్చేటటువంటి శక్తిలేదని, State కు శక్తి ఉన్నదా లేదా అనే విషయం వీరికి అనవసరము, వాళ్లను అడిగినటువంటి విషయాన్ని గురించి ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి ధరలు పరిస్థితి ఏమిటి. దీనితో నిలువ గలరా! ఇప్పుడు వాళ్ల standard of living పెంచడాని కోసం ఇప్పుడేమిచేస్తే బాగుంటుందనే విషయానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వకుండా, State finances కు మాత్రం ప్రాధాన్యత ఇచ్చి, ఇంతకంటె State ఎక్కువ ఇవ్వలేదు. ఇస్తే దివాలా తీస్తుంది అంటె దివాలా తీస్తుందో లేదో అనేది ప్రభుత్వము చూసుకొంటారు. కాని ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి employees తృప్తిగా పని చేస్తున్నారా లేదా, వాళ్లు తృప్తిగా పని చేయకపోవడంవల్ల ఈ రథము నడుస్తుందా లేదా అనేటటువంటి విషయం వాళ్లకు కావాలి. అసలు ఉన్నటు వంటి foundation వాళ్లు. ప్రభుత్వంలో 5 ఏళ్లకు ఒక మారు ఎంత మంది మారుతూ ఉన్నా. permanent గా ఉండేటటువంటి వాళ్లు వాళ్లే. కనుక వాళ్లకు సంతృప్తిగా లేనంత సేపు ఎన్ని మాటలు మనము ఇక్కడ పైన కూర్చొని చెప్పినప్పటికీ. ఎన్ని పట్టిలు కొట్టినప్పటికీ, రథము మాత్రము ముందుకు నడవదు. అందుచేత ఇది వాళ్లకు సంతృప్తి కలిగించేటటువంటిది కాదని చెప్పడానికి సందేహం ఏమీ లేదు. ఈ రోజు ఈ విషయం గురించి మాట్లాడదామా వద్దా అనుకొంటూ ఉంటే, ఒక కట్ట telegrams వచ్చినాయి. ఏ ఒకరు అయినప్పటికి, ఏ ఒక Employees Union అయినా గాని ఇది బాగా ఉన్నది. Reasonable గా ఉన్నదని చెప్పినట్లయితే సరే బాగుందేమో అనుకోవచ్చు. కాని ప్రతి ఒకరు కూడా మాకు న్యాయం జరగలేదు, మేము బాధపడుతున్నామని చెప్పుతూ ఉంటే. actual గా మనము పరిస్థితి చూస్తూ ఉంటే, ధరలు 2, 3 రెట్లు పెరుగుతూ ఉంటే, ఆ ధరలు తగ్గించే శక్తి మనకు లేనప్పుడు పెంచాలి. Inflation పెరుగుతుంది అంటె, inflation పెరగకుండా ఉండే

దానికి మార్గాలు ఏమి ఉన్నాయో అని Central Government తో ఆలోచించి దానికి ఏ విధంగా తగ్గిస్తే బాగుంటుంది ఏ విధంగా మనము deficit finances మానివేసి మన ఉత్పత్తిని పెంచుకోడానికి చేస్తే బాగుంటుంది. ఏ విధంగా మన ఖర్చు తగ్గించుకొంటె inflation తగ్గుతుంది అనే ఉద్దేశంతో మనం చేసుకోవాలి గాని మనము ఇప్పుడు employees జీతము పెంచినంతమాత్రాన వెంటనే inflation పెరగుతుంది అంటే, inflation ఈ ఒక్క కారణమువల్లనే పెరుగుతుందా? Inflation పెరగడానికి employers కారకులా? Inflation వచ్చింది కాబట్టి ధరలు పెరుగుతున్నాయి. వాళ్లు ఎక్కువగా ఇవ్వమని అడుగుతున్నారు; లేకపోతే వాళ్లకు ఏమి patriotism ఉన్నది. Unreasonble గా అడుగుతారు. వాళ్లు దేశము అడిగంటిపోవడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారని అనుకోవడం పొరబాటు అని మనవి చేస్తున్నాను. వాళ్ళకు జీతాలు Central Government scales వేరే ఉంటాయి. State Government యొక్క scales వేరే ఉంటాయి ఎందుకు అట్లా వుంటాయి అంటె, ఎక్కడో Federal constitution లో అట్లా ఉన్నాయి అంటె, ఎక్కడో ఒక్క తప్పు జరిగితేమట్టుకు దానిని repeat చేయడం ఎందుకు, ఈ దేశంలో ఉండేటటువంటి పౌరులు State పౌరులని, Central పౌరులని difference ఎందుకు. ఈ I class, II class ఎందుకని నేను అడుగుతున్నాను ప్రతి పౌరుడికి equal privileges, equal status ఉన్నదని మన Constitution లో వ్రాయడం, మళ్ళీ ఇక్కడ ఢిల్లీలో ఉన్నవారికి ఒక రకంగాను, మద్రాసులో ఉన్నవారికి ఒక విధంగాను, హైదరాబాదులో ఉన్నవారికి ఒక విధంగాను చేస్తే ఎట్లా? ఎక్కడెక్కడ ధరలు ఏ విధంగా ఉన్నాయని ఒక మారు ధరలు యొక్క లెక్కలు చూచుకొన్నట్లయితే, విశాఖపట్నంలో ఉన్న ధరలకంటె ఢిల్లీలో కాదు, మరెక్కడ కూడా అంతకంటె ఎక్కువలేవు. అందుచేత ఢిల్లీలో ధరలు ఎక్కువగా ఉంటాయని అక్కడ ఒక రకంగాను, ఇంకొకచోట ఇంకొక విధంగా ఉన్నాయని అక్కడ ఇంకోరకంగాను అని ఆ విధంగా చేసేటట్లయితే, ఊరి ఊరికి తారతమ్యాలు చూడవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది. ముఖ్యంగా ఇప్పుడు చూడవలసింది, ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి హెచ్చు ధరలులో, వాళ్ళకు న్యాయంగా ఇవ్వాలా వద్దా అనేటటువంటిది. అక్కడ గజేంద్రగాట్కర్ కమీషన్ వారు ప్రత్యేకంగా ఏవో కొన్ని చేశారు. దానితో కూడా తృప్తి లేకుండా పోతే, దానిలో కూడా వచ్చినటువంటి విషయాలకు డబ్బులేదు, డబ్బులేదు అనే కారణమే వారు కూడా చెప్పారు. చెప్పినప్పటికీ, employees గట్టిగా agitate చేస్తే వాళ్ళు reasonable గా ఒక విధమైన compromise కు వచ్చారు. అదే విధంగా ఆ ఒక్క Employees Association వారిని పిలిచి వాళ్ళకు ఉన్నటువంటి విషయాలను ప్రత్యేకంగా వాళ్ళతో చర్చించి, నెల, 2 నెలలు. 3 నెలలలోనే తెల్చుకొని పోయేదానికోసం, దానికి ఒక Commission అని, దానికి ఒక staff, 10 మంది Stenographers ఇవన్నీ వచ్చేటప్పటికి కొండను త్రవ్వి ఎలుకను పట్టినట్లు అయింది, ఆ రిపోర్టు చూచినప్పుడు, అదిఅంత classical example గా బోధపడినంతగా ఎప్పుడు కూడా బోధపడలేదు. అందుచేత ముఖ్యంగా Government చేయవలసిందేమిటంటే. మళ్ళీ Employees Associations ను పిలిచి,

వారితో సంప్రతించి ఏదైనా చేయవలసియుంటుంది. మరి teachers ఉన్నారు. మరి రోజు teachers గురించి ఈ మధ్యన Education Minister గారు teachers ను పొగడం జరుగుతున్నది. Teachers ది చాలా noble profession. కాని వాళ్ళ జీతాలు చూస్తే మాత్రం చాలాహీనంగా ఉన్నాయి. The most neglected community is the teachers community. వాళ్ళను గురించి మనము కేవలం పొగడకమేనా! వారికి కొద్దో గొప్పో ఇవ్వాలి కదా వాళ్ళకు, వాళ్ళకు కడుపునిండాలికదా, అందుచేత ఆ Associations వాళ్ళను పిలిచి వాళ్ళతోటి తగువైన negotiation చేసి వాళ్ళతో ఒక విధమైన compromise కు వచ్చి వాళ్లను సంతృప్తిపరచడం ముఖ్యము. కాని విస్సన్న చెప్పింది వేదము అని ఆయన చెప్పిన దానినే పట్టుకొని కూర్చొంటాము అంటె న్యాయంకాదు. వీళ్లను సంతృప్తిపరచవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఏది అయినప్పటికి, individual employees associations తోటి మళ్లీ negotiations చేసి వాళ్లకు కావలసిన కోర్కెలు కొంతవరకైనా తీర్చకపోతే అసంతృప్తి వాళ్లలో బలపరచినట్లయితే ఈ ప్రభుత్వ యంత్రాంగం ఏదైతే ఉన్నదో అది స్తంభించి పోయే ప్రమాదం ఉన్నదని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వై. వెంకటరావు:— అధ్యక్షా, Pay Commission Report ఆశాజనకంగా ఉంటుందని ఆశించాము. చాలా అసంతృప్తి కలిగింది. దాదాపు 5 లక్షల Government Employees వారి భవిష్యత్తు అంతా వారి చేతుల్లో పెట్టారు. వారు High Court Judge, Chief Justice గా చేశారు. వారితో న్యాయాన్ని సమకూరుస్తారని ఆశించారు అందరు. కాని రాజకీయాలకు అతీతంగా ఉంటారని కూడా ఆశించారు. కాని రాజకీయాలకు అతీతంగా ఉన్నట్లు ఉండి, రాజకీయ ప్రాబల్యానికిమాత్రం లోబడిపోయారని మనవిచేస్తున్నాను. నిజంగా ఉద్యోగస్తుల కోరికలు న్యాయసమ్మతమైనవని, ఈ రోజులలో ధరవరలు చూస్తే, తప్పనిసరిగా వారి శ్రేయస్సుదృష్ట్యా అవి పెంచాలని వారు convince అవుతూకూడా, వారు report లో ఏమి వ్రాశారు అంటె wage and means position బాగా లేదని, ప్రభుత్వానికి ఆర్థిక స్తోమత లేదని ఇప్పుడు పెంచలేమని వ్రాశారు. ఇది చాలా అన్యాయం, అక్రమం అని మనవిచేస్తున్నాను. అంతేకాదు, ఇంకొక విషయంకూడా అత్యవసరము. వీరికి lower cadre నుంచి, peons నుంచి, class IV employees నుంచి, N.G.G.O's వీరందరికికూడా పెంచితే, వారి purchasing capacity పెరిగిపోయి market లో వస్తువులుకూడా దొరకని పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది కాబట్టి, పెంచడంకూడా తప్పు అనేది చాలా శోచనీయమైన విషయం. మనమందరము ఆశిస్తున్నది ఏమిటంటె, we want a clean administration నీతి, నిజాయితీ ఉండాలి ప్రభుత్వముతో అని కోరుతున్నాను. ప్రతి ఒక పార్టీవారుకూడా, మరి నీతి నిజాయితీ ఉండి ప్రభుత్వము సమర్థవంతంగా నడవాలంటే, వారికి సంతృప్తికరంగా ఉండాలి. మరి ఈ L.D.Cs కానివ్వండి, U.D.Cs కానివ్వండి, వీరందరికి కూడా మనకు తెలుసు—ఎంత అధ్వాన్న పరిస్థితులు ఉన్నాయో. మరి వీళ్ళ పరిస్థితులు మెరుగు పడతాయనే ఆశతో ఏదో ఇప్పటివరకు చేస్తున్నారుగాని, మెరుగుపడడానికి బదులు అధ్వాన్నస్థితికి దిగజారినాయని మనవి చేస్తున్నాను.

అటువంటి పరిస్థితులలో యీనాడు ప్రభుత్వం ఉండి లంచగొండితనానికి అవినీతికి మారుపేరు అయినది. పెద్ద పెద్ద వారు Air-conditioned Buildings లో, Refrigerators పెట్టుకొని వారు ఉంటే కనీసం సూర్యచంద్రాదులు ప్రవేశించని గృహవసతి అయినా వీరికి వుండాలికదా! వారు house rent చెల్లించాలంటే ఒకపూట అన్నం మానివేయవలసిన పరిస్థితి ఉన్నది. మరి లంచాలు తీసుకుంటున్నారంటే లాభంలేదు. వారుకూడ దేశభక్తి కలవారే. ఉదాహరణకు చెబుతాను—లోగడ రెండు సంవత్సరాల క్రిందట వారు అలజడి లేవదీసినప్పుడు దేశంలో విపత్కర పరిస్థితులు ఏర్పడితే, అది గమనించి దేశభక్తులుగా వ్యవహరించి, అప్పుడు అలజడి మానుకొన్నారు. అప్పట్లో ఆ సమస్య పరిష్కారం కాకపోయినప్పటికీ మానుకొన్నారు. ఎక్కువ bulk of the employees లో ఆ పరిస్థితి ఉంటే యీ గ్రంథంలో వారికి ఏమీ లేదు. ఇది నేను చూశాను. ఒక్కొక్క ఆఫీసరును తీసుకొంటూ నాలుగయిదు పేజీలు వ్రాశారు—responsibility హెచ్చు ఉన్నది కాబట్టి జీతం హెచ్చిస్తున్నామని వ్రాశారు. పెద్దవారికి జీతాలు పెంచి దానిని support చేస్తూ వ్రాసిన గ్రంథం యిది. Peons విషయంలో efficiency bar పెట్టడం అన్యాయం. ఇప్పటికే వారిక స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు లేవు. వారు ఆఫీసర్ల దయాదాక్షిణ్యాలమీద ఆధారపడాలి. Efficiency bar పెట్టారంటే—confidential reports లో వ్రాయాలి కాబట్టి యిప్పుడున్న పరిస్థితికూడ లేకుండా పోతుంది. Technical వారికి పెట్టితే అర్థం ఉంటుందిగానీ peons కు efficiency bar పెట్టి వారి భవిష్యత్తుకే దెబ్బతీశారు. టీచర్ల పరిస్థితి చూస్తే మెరుగుపడ లేదు. ఈనాడు ఏ టీచరుకూడ ట్యూషన్ చెప్పుకోకుండ బ్రతికే పరిస్థితి లేదు. కొఠారి రిపోర్టు అమలు జరిపితే చక్కగా వుంటుందిగానీ అమలు జరపలేదు, చాలా శోచనీయం. ఇందులో తేడాలు చాల ఉన్నవి. సెక్రెటేరియట్‌లో సెక్షన్ ఆఫీసరన్నా, సూపరింటెండెంటన్నా ఒకటే. ఆ posts 20 ఏళ్ళ క్రిందట fix చేసిన కేడర్. ఆ స్కేల్సే యిప్పటికీ అమలు జరుగుతున్నవి. బ్రిటిష్‌వారి టైములో fix చేసినవి మార్చకపోగా ఇంక్రిమెంట్స్ తగ్గించి maximum 10 సంవత్సరాలలో రీచ్ అయ్యేది పోయి 20 సంవత్సరాలయినా రీచ్ కాలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. P.W.D. లో చూస్తే డ్రాఫ్ట్స్‌మన్‌కు లోగడ 120 starting. ఇప్పుడు సూపర్‌వైజర్‌కు 150. ఇందులో 30 తగ్గిపోయింది. వారికున్న బాధ్యత ఎక్కువ. Estimates prepare చేయడం, check చేయడం, initial stage లో వారిమీద ఆధారపడియున్నది. డ్రాఫ్ట్స్‌మన్‌కు సూపర్‌వైజర్స్‌కు పెంచాల్సిన అవసరం ఉన్నది. N. D. కృష్ణారావు గారు జుడిషియల్ డిపార్టుమెంటువారు కాబట్టి ఆ డిపార్టుమెంటులో వారికి ఎక్కువ చేశారు—నా ఉద్దేశంలో జుడిషియల్ డిపార్టుమెంటులో కూడ పెద్ద ఆఫీసర్లకు, జిల్లా జడ్జీలకు, హైకోర్టు-బెంచి క్లార్కులకు కొద్దిగా చేశారుగాని తక్కినవారికి ఏమీ చేయలేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ పుస్తకమంతా మూడు నాలుగు వాల్యూమ్స్, వారు ఇచ్చినచోట ఎక్కువ యివ్వడానికి వ్రాసుకొన్న ఆర్గ్యుమెంట్సుగా ఉన్నదిగాని ఎక్కువమంది వున్న గవర్నమెంటు ఎంప్లాయీస్‌కు లాభసాటిగా లేదు. మిత్రులు చెబుతూ దీనిని తగులబేయమన్నారు. అది scrap చేసి తిరిగి ప్రభుత్వం పూర్తిగా పరిశీలించాలి. గవర్నమెంటు ఎంప్లా

యూస్ ఉన్నారు; చాలమంది అనుభవపరులున్నారు; వారినికూడ వేసుకొని అందరి సూచనలు కూలంకషంగా చర్చించి నిత్య జీవితావసర వస్తువులు పెరిగి పోతున్న సందర్భంలో వారు మనుషులు మనుషులుగా బ్రతికేట్లు అవకాశం కలుగజేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. నాకు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులకు ధన్యవాదములు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరిబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :—అధ్యక్షా, ఈ Pay Commission విషయంలో మొదలేనేను చెప్పాను. ఆ books టేబుల్ పైననే ఉన్నవి గాని మెంబర్సుకు అందజేయలేదు. ఇప్పుడు మెంబర్సు చెప్పినది వింటే యింత కంటె అన్యాయం ఏ కమీషన్‌లోను జరగదని అనుకుంటున్నాను. ప్రభుత్వం వద్ద డబ్బులేదు—అంటారు. కాని మినిష్టర్సు లెవెల్‌లో ఎంతో ఖర్చు అవుతోంది. వారి ఖర్చులు తక్కువ చేసు కొంటే కష్టపడి పనిచేసే employees కు, కార్మికులకు జీతాలు హెచ్చు చేసే అవకాశం ఉంటుంది. ఒక వైపు వారికి అయిదు రూపాయలు హెచ్చు చేసినప్పటికీ, యిటు పది ఇరవై రూపాయలు ధరలు పెరుగుతున్నవి. నేను ప్రభుత్వానికి ఒక సూచన చేయదలచుకొన్నాను. N.G.Os కు గాని, Class IV employees గాని, ప్యూన్సుకు గాని, టీచర్సుకుగాని—వీరందరికీ కూడ Cheap Grains Stores — రైల్వేవారివలె — తెరవాలి. రూపాయకు రెండు శేర్ల పప్పు. రెండు శేర్ల నూనె చొ॥ మూడు నాలుగు శేర్ల బియ్యం చొ॥ రైల్వేవారి employees కు యిచ్చేవారు. ఆ విధంగా యీ ప్రభుత్వం కూడ takeup చేయాలి. వారి పిల్లలకు free education, free housing కూడ యిస్తె జీతాలలో ఒక పైస కూడ ఎక్కువచేసే అవసరంలేదు. టీచర్సు విషయంలో నేను చెప్పాలను కొంటున్నాను; ఒకప్పుడు నేను కూడ టీచరును. ఈ నాడు పెద్దపెద్ద Scientists, Doctors, పెద్దపెద్ద పండితులు అంతా వస్తున్నారంటే — due to these teachers — అనేది మరవకూడదు. అటువంటప్పుడు దేశం బాగుపడాలంటే ఉన్నతికి రావాలంటే టీచర్సు కష్టపడి పిల్లలను చదివించాలి—ఈ నాటి పిల్లలే దేశానికి రేపు కాబోయే పెద్ద లీడర్సు. ఆ విధంగా శ్రమపడే టీచర్సు విషయంలో వారికి యిచ్చే జీతాలు సరిపోవు. వారి జీతాలు పెంచాలి. జీతాలు పెంచితే తిరిగి యిక్కడ ధరలు పెరగకుండ cheap grain stores తెరవాలి. ఒక క్లర్కుకు జీతం ఏమి వస్తుంది? ఆ జీతంలో అన్ని మినహాయింపులు పోను రు. 140 చేతికి వస్తే అతడు ఏ విధంగా తన జీవితాన్ని సర్దుకోగలడో మీరే ఆలోచించాలి. ఇండ్ల కిరాయిలు పెరుగుతున్నవి. మునిసిపాలిటీలు వేసే హౌస్ టాక్స్ అద్దెకున్న వీరిపైననే పడుతున్నది. టాక్స్ పెరుగుతున్నది కాబట్టి అద్దె పెంచుతున్నామంటారు. ఆ బరువు టెనెంట్సుపై పడుతున్నది. ఇవాళ నిత్యా వసరవస్తువులు విపరీతంగా పెరుగుతున్నవి ఇవాళ కార్మికులు, ఉద్యోగులు తిండిలేక, బట్టలేక బాధపడుతున్నారు. కరువు అనుభవిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం దగ్గర డబ్బు లేదంటే, యీ ఐదు లక్షల మంది ఉద్యోగులు, వారి కుటుంబాలు చుచుముడి పోతారు. ఇవాళ వారు పనిలోఉండి, జీతం వచ్చినప్పటికి జీతం చాలక, తిండిలేక బాధపడుతున్నారు. ప్రభుత్వం కనికరించకపోతే ఇది డెమాక్రసీ అనిపించుకోదు. ఇదివరకు బ్రిటిష్‌వారు ప్రజలరక్తం మాంసాలు త్రాగి కష్టపెట్టినదని

అనుకొన్నాము. ఇక యీ ప్రభుత్వం కూడ ఉద్యోగుల కార్మికుల రక్తం త్రాగితే ఇకవారు ఎవరిదగ్గర మొరపెట్టుకోవాలి. కార్మికుల గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. మెడికల్ ఎంప్లాయీస్, పి. డబ్ల్యు. డి. వర్కర్స్, హైవే వర్కర్స్, మునిసిపల్ వర్కర్స్ – ప్రతివారు కష్టపడుతున్నారు. ప్యూన్స్‌కు 60 రు. నుండి 70 రు. వరకు జీతం ఉన్నది. ఈ నాడు ఉన్న ధరలను బట్టి వారు ఆ జీతంతో ఎట్లా బ్రతుకుతారు? మేము అపోజిషన్ వారం ఏదో వారి పరపతి గెయిన్ చేయాలని ఏదో చెప్పటం కాదు. మేము వారి వెంబడి ఉంటాము కాబట్టి మాకు వారి సంగతి తెలుసు. దురదృష్టమేమో గాని–వారికి దొడ్డు బియ్యం కూడ దొరకటంలేదు. బాగా డబ్బుఉన్న పెద్దవారు 130 రూ. బస్తా కొని బియ్యం అట్టిపెట్టుకొంటారు. కాని, యీ పేదవాడు డబ్బులేక ఒక నెల బియ్యం తెచ్చుకోకపోతే ఆ నెల రేషన్ పోతుంది. వారు అప్పులపాలు అవుతున్నారు. బ్లాక్ మార్కెటు పెరిగిపోతున్నది. దీనికి కారణం ప్రభుత్వమే. ఇంతవరకు ప్రభుత్వం ఎవరినైనా బ్లాకు మార్కెటీర్‌ను అరెస్టు చేసి శిక్షించిందా అంటే లేదు. ప్రభుత్వంలో బ్లాకు మార్కెటీర్స్ చేయి వున్నదేమోననిపిస్తున్నది. బ్లాకుమార్కెటీర్స్‌పై ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవటం లేదు. బియ్యం దొంగతనంగా మద్రాసుకు, కేరళకు, మహారాష్ట్రకు పోతున్నవి, మీరు పట్టుకోండి అంటే ప్రభుత్వం పట్టుకోవటంలేదంటే — దానికి కారణాలు ఏమి ఉన్నవి? పెద్ద ఆఫీసర్సుకు పేదవారి కష్టాలు తెలియవు. వారు వెయ్యి రూ. జీతం సంపాదిస్తారు. బ్లాకుమార్కెట్‌లో కోట్ల రూ.లు సంపాదిస్తారు. చిన్న పోలీసు కొద్దిగా డబ్బుతీసుకొంటే శిక్షిస్తారు. కోట్ల రూ.లు తినేవాడికి శిక్షలేకుండా పోతున్నది. ఈనాడు ప్రజలు మలమల మాడుతున్నారు. ప్రజల కష్టాలు ఎట్లా ఉన్నవో అనుభవించినవారికి తెలుస్తుంది. మంత్రులకు కూడ వారి కష్టాలు తెలియాలి. వారు కూడ ప్రజలను రిప్రజెంట్ చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతాలు ఎక్కువచేయాలి. వారికొరకు చౌక దుకాణాలు పెట్టి చౌకగా వస్తువులు ఇస్తే మంచి పని చేసినట్లు అవుతుంది. ఈ కమీషన్‌ను రద్దుచేయాలి. ఇది పనికిరాని కమీషన్. ఈ వన్‌మాన్ పే కమీషను ఐదు లక్షలమంది ప్రజలకు విషము పోసే కమీషను. ఈ కమీషను రద్దుచేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. లక్ష్మారెడ్డి (ఘనాపూరు): — అధ్యక్షా, చాలామంది గౌ. సభ్యులు చెప్పినట్లు యీ కమీషన్ రిపోర్టు ప్రతి మాకు అందజేయబడనందువల్ల, ఇందులో ఉన్న విషయాలు వివరంగా తెలుసుకోలేక పోయాము. కనీసం మేయిన్ రికమెండేషన్స్ అయినా అందజేస్తామన్నారు కాని అవికూడ అందించలేదు. అందుచేత నేను పైపైన దొరికిన సమాచారాన్ని ఆధారం చేసుకొని యీచర్చలో పాల్గొన వలసివచ్చినందుకు విచారిస్తున్నాము. మేము సభ్యులుగా మా విధి నిర్వహించటం అవసరం కాబట్టి మేము తెలుసుకొన్న విషయాలు మాట్లాడుతున్నాము. ఈ పేకమీషన్ రిపోర్టు పూర్తిగా నిరుపయోగమైనదని చెప్పటానికి ఏమాత్రం సందేహంలేదు. ఉద్యోగుల బాధలు గుర్తించేవారెవరైనా నేను చెప్పినదాంతో ఏకీభవిస్తారు. ఈ కమీషన్‌లో వేయబడిన వ్యక్తి నిజంగా రాజకీయాలకు దూరంగా ఉండి ఉద్యోగుల బాధలు

గుర్తించి వారికి న్యాయం కలుగజేయవలసిన బాధ్యత తనపై ఉన్నదనే విషయాన్ని సంపూర్ణంగా మరచిపోయారన్నది వారి నివేదికబట్టి మనకు బోధపడుతున్నది. ప్రభుత్వం దగ్గర వనరులు లేవుకాబట్టి యీవిధంగా నిర్ణయిస్తున్నాము-అనే ధోరణి వారు వెల్లడించారు. ప్రతి వ్యక్తికి బొందెలో ప్రాణం ఉండేవిధంగా వారు బ్రతికే విధంగా వారికి వేతనాలు ఏర్పాటు చేయటం—ప్రపంచములోని ప్రతి ప్రభుత్వము యొక్క బాధ్యత అయి ఉన్నది అనే విషయాన్ని ఆ కమీషనర్ గారు మరచిపోయారనేది స్పష్టంగా అందులో బోధపడుతున్నది. మేము అపొజిషన్ సైడ్ నుండి ప్రతిసారి దుబారా తగ్గించాలని ప్రభుత్వానికి సలహాయిస్తున్నాము. ప్రొహిబిషన్ ఎత్తివేసి ఆదాయం సంపాదించాలని సూచించాము. అయినా, ప్రభుత్వం మా సూచనలనీ పెడచెవిన పెడుతూ ప్రజలను అన్యాయం చేయడానికి పూనుకొన్నది. అందులో ఒక భాగంగా మనం యీ పేకమిటీ రిపోర్టును గుర్తించాలి. సర్వీసెస్ లో అధిక భాగంగా ఉన్న ఎల్. డి. సిలు, ప్యూన్స్, టీచర్స్ గురించి పేకమీషన్ ఏమైనా ఆలోచించిందా అంటే అది విచారించవలసిన విషయము. పేకమీషన్ వారి విషయంలో ఏమీ ఆలోచించలేదు, వారికి చాలా అన్యాయం చేసింది. ఈనాడు పెరుగుతున్న నిత్యావసర వస్తువుల ధరలను చూచినపుడు యీ పేకమీషన్ సర్వీసెస్ కు చేసిన న్యాయం ఏమీలేదని, అడుగునఉన్న ఉద్యోగులకు పూర్తిగా అన్యాయం జరిగిందని చెప్పకతప్పదు. ఎన్నడూలేని విధంగా ఇవాళ నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నవి. చింత పండు—ఎన్నడూ కనీవిని ఎరుగని విధంగా కిలో 5 రూ. అమ్ముతున్నది. ఇంతధర పెరుగుతుందని మనం ఎప్పుడూ ఊహించలేదు. ప్రతి మనిషికి బొందెలో ప్రాణం ఉండాలంటే, బ్రతకాలంటే, కనీసం అతనికి 100 రూ. ఉండాలి. కనీసం ఒక మనిషికి 100 రూ. లు ఉంటేగాని జీవించలేడు. కనీస అవసరాలు—తినటానికి తిండి, కట్టుకోటానికి గుడ్డ ఉండి బ్రతకాలంటే, కనీసం 100 రూ. మనిషికి కావాలి. ఒక కుటుంబంలో ఇద్దరు, ముగ్గురు సభ్యులుంటే, అందులో సంపాదించేవాడు ఒకరే ఉంటారు. కనీసం ఆ కుటుంబం బ్రతకాలంటే 200 రూ. లు అవసరం ఉంటుందనే ప్రాథమిక సత్యాన్ని యీ పేకమీషన్ గుర్తించినట్లు లేదు. Judicial department లోనైనా పై ఉద్యోగికి, ఏ District Judge కో యింకా హెచ్చు జీతం చూపించారేగాని అధఃపతనంగా ఉన్న record keepers ఉన్నారు, head clerks ఉన్నారు, lower division clerks ఉన్నారు. ఇంకా Judicial department లో బేలిఫ్ లు ఉన్నారు. వాళ్ళకు ఎన్నడో సనాతనంలో నిర్మించిన ఆ మిడి మిడి జీతాలుతప్ప, బేలిఫ్ ను కోర్టుయొక్క ఆఫీసర్ అని చెప్పకొని ఆ position ను maintain చేసుకొనే పరిస్థితి కూడ వాళ్ళ జీతాలలో లేదనే పరమ సత్యాన్ని ఏమాత్రం గుర్తించినట్లు లేదు. Judicial officer అయిఉండి ఈ హోదాను నిర్వర్తించినప్పుడు తనకు అందుబాటులో ఉన్న ఆ జ్ఞానాన్ని అయినా ఉపయోగించుకొని ఆ ప్రజలకైనా న్యాయం చేసినట్లు ఆపేజీలు మరలివేస్తే ఏమాత్రం అవుపడడంలేదు. తనకు గవర్నమెంటు నియమించినది కాబట్టి మళ్ళాడు ఏదైన అవకాశం దొరికినప్పుడు మళ్ళీ యిలాంటి పదవిలో నాకు అవ

కాశం దొరకాలి అని వారి అడుగులకు మడుగులు ఒత్తే విధంగా పోయినారు గాని నిజంగా నేను ఏ ప్రజలకు న్యాయం చేసేందుకు బాధ్యత వహిస్తున్నానో ఆ ప్రజలకు న్యాయం చేస్తున్నాను అని ఒక్కసారి కూడ ఆ కమిషనర్ ఆలోచించినట్లు మనకు కనబడదు ఇది చాల ఘోరమైన విషయం. ఇటువంటి బాధ్యతలు యిక ముందు అట్లాంటి వ్యక్తుల చేతిలో పెడితే మనగతి మన ప్రజలగతి ఏమి అవుతుందో ఆలోచించుకోవలసి వస్తుంది. గవర్నమెంటు డబ్బు ఎంతో దుర్వినియోగం అయింది. కాలం ఎంతో దుర్వినియోగం అయింది. ఎందుకు అక్కరకు రానటువంటి ఆ report ను ఆధారం చేసుకొని జరుగుతున్న ఈ వృథాచర్చలవల్ల మన energy కూడ ఎంతో waste అవుతున్నది. మన time కూడా waste అవుతున్నది. ప్రభుత్వం యికనైనా సత్యాన్ని గుర్తించి ఆ report చెత్తకుండిలో దాఖలుచేసి ప్రజలకు న్యాయం చేసేందుకు ముందుకు రావాలని సవినయంగా ఈ సభ ద్వారా నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఎక్కువ సంఖ్యలో ఉన్న grades ను కొన్నిటిని తగ్గించి సంఖ్యలు తక్కువ చేయడం తప్ప అతను చేసినది ఏమిలేదు. శూన్యం. కమిషన్ అనే పేరుతో ప్రజలకు బురద పూయడానికి యిది ఉపయోగపడుతుంది గాని ఏమాత్రం న్యాయం చేయడానికి ఉపయోగపడదని మీద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. నిజంగా ప్రజలయొక్క అవసరాలు ఏమిటో ఎంత అయితే వారి జీవితానికి సరిపోతుంది. మానవుడు మానవుడుగా బ్రతకాలంటే ఎంతసరిపోతుంది. వారిపైన బాధ్యతలు ఏమిఉన్నాయి. అని ఈ ఫక్కీలో ఆలోచించినట్లు బోధపడదు. ఇవ్వాళ ప్రతివస్తువు ధరలు మిన్నుముట్టి పోతున్నది. సమాజానికి ఉపయోగపడుతున్నటువంటి, సమాజానికి సేవచేస్తున్నటువంటి కార్యకర్తల పోషణ బాధ్యత తీసుకోకపోతే దానివల్ల నానా అనర్థాలు బైలుదేరుతాయి. ఇది అందరు ఎరిగిన విషయమే. లంచగొంటితనం, తప్పుడుదారుల ద్వారా డబ్బు సంపాదించడం, యివన్నీ జరగడానికి కారణం వారికి సరైన జీతాలు నిర్ణయించకపోవడమే. సమాజం వారియొక్క బ్రతుకుతెరువు బాధ్యతలు వహించినప్పుడే లంచగొండి విధానం మొదలైనవి పోతాయనేది పరమ సత్యం. ఎప్పుడైతే వారి బాధ్యతను మనం గుర్తించలేకపోతున్నామో అప్పుడు వారి లంచగొండి విధానాన్ని విమర్శించే హక్కు మనకులేకుండా పోతుంది. వారియొక్క జీవితానికి సరైన బాధ్యత కల్పించితే, తప్పుడు మార్గాలు అవలంభించినప్పుడు మనకు అడిగేహక్కు, బాధ్యత ఉంటుంది. ఇకనైనా ప్రభుత్వం దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వారియొక్క జీవితాలకు సరైన గ్యారంటీ యిచ్చేవిధంగా జీతాలను మార్చేందుకు వెంటనే పూనుకోవాలని తమద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ అవకాశం కల్పించినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ (పొందూరు) :— అధ్యక్షా Pay Commission report ఏమిటో తెలియకుండా మమ్మల్ని చెప్పమనడం చాల విచారకరం. కనీసం యిందులో విషయాలు ఏమిటో చెప్పమన్నా చెప్పడానికి ప్రభుత్వం నిరాకరించడం చాల విచారకరం. ఈ ప్రభుత్వం పద్ధతి కొంగ—నక్క కథ చెప్పినట్లు ఉన్నది. నక్క కొంగను విందుకు పిలిచి పళ్ళెంలో పాయసం పోసి

త్రాగమన్నది. కొంగ త్రాగ లేదు. అందులో తినడం దానికి అభ్యాసం లేదు. కూజా లేక గిన్నెవంటిది ఉంటే గాని దానికి అభ్యాసం లేదు. నాకు ఈ పరాభవం చేశావు కదా అని కొంగ నక్కను కూడ విందుకు పిలిచింది. చిన్న కూజా తెచ్చి, అందులో దానికి ఫలహారం పెట్టింది. ఈ విధంగా తిరిగి పరాభవం అయిపోయింది. ఇప్పుడు మధ్య ప్రదేశ్ లో ఎంతో majority అని చెప్పుకున్న ప్రభుత్వం కూలిపోవడానికి కారణం యిటువంటి తప్పుడు వ్యవహారాలు చేసినందువల్లనే జరుగుతున్నదని మా భావం. అదే విధంగా ఈ ప్రభుత్వం కూడ పరాభవం చెందుతుంది. ఈ రోజు కాకపోతే మరొక రోజున అయినా కొన్ని నెలలలోనైనా ఈ పరాభవం చెందక తీరదు. ఉద్యోగస్థులను హింస పెట్టే వాళ్ళ నిత్య జీవిత పరిస్థితులు, కరువు పరిస్థితులు చూస్తే చాల విచారంగా ఉన్నది. వాళ్ళు ఎట్లా జీవిస్తున్నారు అనే యోచన లేకుండా ఈ Pay Commission report తయారు చేసినారు. ఈ Pay Commission report ఏమిటో చెప్పండి అనినా చెప్పడానికి కూడ వీలు లేదు. బొమ్మ చూసి పెళ్ళాడమన్నట్లు ఉన్నది ఈ ప్రభుత్వ విషయం. పెళ్ళాడితే పెళ్ళాడు లేకపోతే మానెయ్యి. ఈ report తెచ్చి పెట్టాము, చూడండి యిదిగో బొమ్మ అని Table మీద పెట్టారు. Library లో ఒకటి పెట్టారు. ఇది చూసి మాట్లాడమన్నారు. మాలాటి వారు చెప్పాలంటే తెలుగులో కూడ లేదు. అది చాల విచారకరం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వచ్చి పన్నెండు సంవత్సరాలు కావచ్చినది. ఈ పన్నెండు సంవత్సరాలలో తెలుగుకు ప్రాముఖ్యత లేకపోవడం చాల విచారకరం. Pay Commission report తయారు చేసిన ఆయన Retired Judge. ఇతను కాఫీ కూడ త్రాగడట. ఇటువంటి పిసినిగొట్టు సామాన్య మానవుడి నిత్య జీవిత అవసరాలు ఎట్లా తెలుసుకుంటాడో నాకు అర్థం కాలేదు. అటువంటి వారికి కొన్ని వేల రూపాయలు తగలబెట్టి ఈ Pay Committee report తయారు చేసి, తెచ్చి మమ్మల్ని చర్చ చేయమంటారు. ఎలా చేయాలో మాకు అర్థం కాలేదు. చిన్న ఉద్యోగస్థుల సంగతి చూస్తే U. D. clerk దగ్గరనుంచి, 10 వ తేది నుంచి ఎవరి దగ్గరో, షావుకారు దగ్గరకు పోయి నెలాఖరు వరకు వాళ్ళు అరువు వస్తువులు తెచ్చుకోవలసిందే. జీతం వచ్చిన మూడవ నాటికే జీతం పూర్తిగా ఖాళీ. అటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయి. సమితులలో teachers సంగతి చెప్పాలంటే చాల ఘోరంగా ఉన్నాయి. మూడు మాసాలకు ఒకసారి జీతాలు యిస్తారు. ఆ జీతాలకు కూడ grants లేవు, Single teacher ఉంటే 4 మాసాలకు కూడ జీతాలు అందడం లేదు. అటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయి. సమితులు, జిల్లా పరిషత్ లు అవి పంచాయితీ రాజ్ చేశారు. దేశాన్ని అల్లకల్లోలం పాలు చేశారు. ఈ ప్రభుత్వం ఎక్కడ కాలు పెడితే అక్కడ అగ్ని జ్వాలలాగా తయారు అవుతున్నది దేశం. ఇప్పుడైనా ఇటువంటి తప్పుడు పనులు చేయకుండా జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలని మరీ మరీ హెచ్చరిస్తున్నాను. ఇప్పుడీ Pay Commission report ను మేము పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తున్నాము, ఇకనైనా సరిదిద్దుకొని చిన్న ఉద్యోగస్థులకు సక్రమమైన జీతాలు వచ్చేటట్లు వారికి కరువు భత్యాలు యింకా ఎక్కువ చేసేటట్లు, వారికి కావలసిన యిళ్ళ

సదుపాయలు కల్పించవలసిందని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతి జిల్లా **Head** quarters లో చిన్న ఉద్యోగస్థులకు కాలనీలు కట్టి సామాన్య అద్దెలపైన వారికి యివ్వాలని కోరుతూ ఈ Pay Commission report ను నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ (పాయకరావుపేట):—అధ్యక్షా, ఈపే కమిటీ సూచనల వివరాలు పేపర్లో చూశాను. కోర్టులలో పనిచేసేవారికి కాస్త ఎక్కువ సూచించారుతప్ప తతిమ్మా డిపార్టుమెంట్సులోని ఎవరికీ ఉపయోగంలేని విధంగా సూచించారు. ఇది చాలా అసమంజసము. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుగాని, యితర ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంట్సులోగాని, గ్రామాధికారులుగాని చాలా మంది వందరూపాయలు మించని జీతాలు తీసుకునేవారు మన ప్రభుత్వ సర్వీసులో చాలామంది వున్నారు. వారికి ఏమీ దీనిలో లాభించలేదు. అందువలన ప్రభుత్వం వీరి విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని యీ రిపోర్టును కన్సిడర్ చేయాలి. తెల్లవారి లేచిందిమొదలు యీ ప్రభుత్వం తప్పకుండా ఆధారపడవలసినది గ్రామాధికారులపైన, అలాగే ఫారెస్టు రేంజర్స్, గార్డ్స్ మొదలైన తక్కువ జీతాలు తీసుకునేవారు చాలామంది వున్నారు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—అధ్యక్షా, సభలో మంత్రులెవరూ వున్నట్లు లేదు.

Mr Chairman:—Sri Ibrahim Ali is there. He is following.

Sri B. Ratnasabhapathi:—He may not understand Telugu.

Mr. Chairman:—He is sincerely following.

Sri Ch. Rajeshwar Rao :—But the difficulty is that he may not be able to follow the language.

Smt. J. Eswari Bai:—Important discussion is going on and not even a single Minister knowing Telugu is here.

Sri B. Ratnasabhapathi :—Kindly give the bell and call a Minister.

Mr. Chairman:—I am asking the Minister whether he is able to follow atleast.

Sri Md. Ibrahim Ali.—Not in detail; I can just pick up here and there.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం :—చర్చ ఏమిటో, సభ్యులేమి చెబుతున్నారో తెలియనివారు పాయింట్స్ నోట్ చేసుకోవడానికి వుంటే ఎలా ?

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ:—కనుక, తక్కువ జీతాలు తీసుకునే వారిని తప్పకుండా ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. ధరలు రోజురోజుకు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. అలాగే వందరూపాయిలు తీసుకునేవారికి అయిదు రూపాయిలు లాభిస్తే వెయ్యిరూపాయలు తీసుకునేవారికి వందరూపాయలు లాభించేటట్లు, రెండు వందలు తీసుకునేవారికి మూడు అయిదులు పదిహేను రూపాయలు లాభించే విధంగా వుంది. అంటే క్రిందవాడు ఎప్పటికీ క్రింద వుండ

వలసినదే అన్నమాట. ఈ రిపోర్టును సరిదిద్ది ప్రభుత్వం చిన్న జీతాలు తీసుకునేవారు బ్రతికేందుకు వీలుగా యీ జీతాలను సవరించవలసివున్నదని మనవి జేస్తున్నాను. ఈ అవకాశం యిచ్చిన అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

شری سلطان صلاح الدین اویسی (چارمینار) - مسٹر اسپیکر سر - پے کمیشن کی جو رپورٹ آج ایوان کے سامنے ہے وہ ایک عجیب و غریب ڈھنگ سے ہمارے سامنے آئی ہے اس رپورٹ کو ممبرس کو پڑھنے کا موقعہ ہی نہ ملا - خیر وہ کیا رپورٹ ہے صرف یہ کہ اسکو ٹیبل پر رکھ دیا گیا ہے - عین وقت پر اور اسکے بعد اسپر بحث ہوجائے گی - بڑے افسوس کے ساتھ کہنا پڑتا ہے کہ اس رپورٹ کو پیش کرنے کا یہ حال رہا - دو ڈھائی برس اس رپورٹ کے کی تیاری میں صرف ہوئے اور اسکے بعد آج یہ نتائج ہمارے سامنے ہیں -

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

اس رپورٹ کو پیش کرنے کیلئے جو اڈوائزر تھے اننت رامن صاحب بھدرو کالج کے ان پر خود کرپشن کے چارجس ہیں - اب ظاہر ہے کہ ایسے اڈوائزر رہنے کے بعد کیسی رپورٹ آسکتی ہے اور اس پر ہم جو تقریر کرینگے وہ کیسی رہے گی - بڑے افسوس کے ساتھ کہنا پڑتا ہے کہ ان حالات میں یہ رپورٹ آئی ہے اور وہ بھی ایسی رپورٹ - اسکی دو تین مثالیں میں آپکے سامنے رکھوں - صرف دو تین یونین کے لوگوں کو بلایا گیا - حیدرآباد میں تین انجنیر نگ کالجس ہیں - جو سب سے بڑا انجنیرنگ کالج ہے اسکے یل - ڈی یسیز اور یو ڈی سیز کی تنخواہیں کم ہیں - کمیشن کی اس رپورٹ میں ان کو جیسے کا ویسا رکھدیا گیا ہے - حیدرآباد میں یہ دو تین کالج ہیں - دوسرے کالج میں بڑھکر تنخواہیں ہیں - پھر یہ کیوں ہے - کیا ہے - کیسے ہے - یہ ایسی ناقص رپورٹ ہے - ڈھائی لاکھ روپیہ خرچ کرنے کے بعد ایسی رپورٹ آئی ہے - ایک طرف تو ہم پیسہ نہ ہونے کا رونا روتے ہیں - اسکے اڈوائزر کو ایسا رکھتے ہیں - حکومت کو کم از کم اس اڈوائزر کے متعلق غور کرنا چاہئے تھا کہ اس پر کرپشن چارجس ہیں - سرکاری ملازمین ایک جلوس لانا چاہتے تھے اس رپورٹ پر جبکہ ایوان میں اس پر غور ہورہا ہو - بڑے افسوس کے ساتھ کہنا پڑتا ہے کہ اس جلوس کو روک دیا گیا - آج قیمتیں دن بدن بڑھتی جارہی ہے رپورٹ میں جو سفارشات کیگئی ہیں تو ایک تو پولیس کیلئے اور دوسرے خود کیونکہ کمشنر عدالت کے ہیں انکو فائدہ دیا گیا ہے - آج پولیس میں تو بغیر تنخواہیں لئے لوگ کام کرنے کیلئے تیار ہیں - فری کام کرنے کیلئے تیار ہیں - ڈیڑہ دو ہزار کی آمدنی ہوتی ہے - ڈیڑہ سو میں ان کا کچھ نہیں ہوتا ہے - ان کی تنخواہیں بڑھائی جاتی ہیں اور جو لوگ نہایت پریشان حال ہیں ان کا کچھ نہیں - آج یہاں کا مدرس چالیس روپیہ تنخواہ پاتا ہے - سنٹرل گورنمنٹ کا چپراسی ڈیڑہ سو روپیہ

تنخواہ پاتا ہے۔ مدرسین ہر طرف احتجاج کررہے ہیں۔ اس رپورٹ میں انکی کوئی شنوائی نہیں ہے۔ یہ ایک بیکار۔ لغو قسم کی رپورٹ ہے۔ میں سمجھتا ہوں کہ اسکو ختم کر کے گجندر گڈ کر کمیشن کی جو رپورٹ سنٹرل گورنمنٹ کے ملازمین کیلئے ہے اسکو اختیار کیا جائے۔ سنٹرل گورنمنٹ کے ملازمین بھی جب یہاں رہتے ہیں تو وہ یہاں کے ملازمین سے کیسے مختلف ہیں۔ اگر وہ دھلی میں رہتے ہیں تو پھر اس میں فرق ہوسکتا ہے اسلئے میں چاھتا ہوں کہ سنٹرل گورنمنٹ کے ملازمین کیلئے کمیشن کی جو رپورٹ ہے اسکو قبول کر لیا جائے اور اس پر عملدرآمد ہو۔ اب رہا یہ کہ حکومت اس وقت تک نہیں مانتی جبتک کہ کچھ ہڑتال۔ گڑبڑ۔ ھنگامہ نہ ہو۔ اپوزیشن پارٹیوں کو حکومت اپنے رویہ سے مجبور کرتی ہے۔ اس سے کہیں زیادہ بہتر ہے کہ اوس کمیشن کی سفارشات کو قبول کر لیا جائے۔ آج حالت یہ ہے کہ ملازمین نہ تو اپنے بچوں کو تعلیم دلاسکتے ہیں۔ نہ دو وقت کھانا کھاسکتے ہیں اور نہ ان کی دکھ بیماری کیلئے سہولتیں ہیں۔ اس پر کہا جاتا ہے کہ حکومت کے پاس پیسہ نہیں ہے۔ کل شام میں جو ایٹ ہوم ہوا تھا وھاں خود ڈپٹی اسپیکر صاحب نے بھی دیکھا ہوگا کہ وھاں گورنمنٹ کی اسپورٹڈ گاڑیاں تھیں اور یہاں پر جب پے کمیشن کی رپورٹ پر بحث کا سوال ہے تو کہتے ہیں پیسہ نہیں ہے . . . .

Smt. Sarojini Pulla Reddy (Malakpet) :—These cars are in use from the days of the Nizam Government. You cant charge like that.

Mr. Deputy Speaker :—He is aware of it.

شری سلطان صلاح الدین اویسی۔ اولڈ گورنمنٹ ہو یا کوئی گورنمنٹ ہو اگر کھانا دیتی ہے تو سب گورنمنٹ اچھی ہے۔ لیکن اگر وہ گورنمنٹ کھانا نہیں دےسکتی تو وہ گورنمنٹ اچھی نہیں ہے۔ خود چیف منسٹر صاحب نے کہا ہے کہ ہندوستان کی بنی ہوئی گاڑیاں ہوں تو انکو ڈھکلینا پڑتا ہے۔ لیکن یہاں سوال یہ پیدا ہورہا ہے کہ گھر میں ھنڈیاں قواعد پریڈ کررہی ہیں۔ آپ کو تو خالی ڈھکیلنا پڑتا ہے۔ ایک دو دھکے دینے پڑتے ہیں۔ دعوتیں ہوتی ہیں۔ یہ ایک اچھی اکسرسائز ہے۔ لیکن یہ رپورٹ ایک ایسی رپورٹ ہےجسکو جلا کر پھینک دینا چاھئے۔ اس میں کچھ بھی نہیں ہے۔ بس اس رپورٹ کو لا کر یہاں رکھدیا دیا گیا ہے۔

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—అధ్యక్షా, గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థుల జీతభత్యాల విషయం యీనాడు ప్రథమంగా ఉద్భవించిన సమస్యగాదు. స్వతంత్రం వచ్చినప్పటినుంచీ యీ సమస్య మనలను వెంటాడుతూనేవుంది. ప్రతిసారి దేశంలో ఆర్థిక వ్యవస్థలో మార్పులు వచ్చినప్పుడల్లా ఉద్యోగస్థులలో ఒక సంచలనం కలగడం, దానిననుసరించి భారతదేశం మొత్తంమీద అయితేనేమి, రాష్ట్రములలో అయితేనేమి ఇటువంటి కమిషనులు వేయడం జరుగుతూవచ్చింది. కాని, ఏ కమిషను రిపోర్టు యిచ్చినప్పటికీ, ఎంక్వయిరీ చేసినప్పటికీకూడ ఇంకో విచారకర

మైన విషయమేమంటే—ఒక శాస్త్రీయమైన విధానం అనుసరించి, సైంటిఫిక్ బేసిస్‌పైన ఎంక్వయిరీ జరపడంలేదని చెప్పడానికి నేను నిజంగా చాల విచారపడుతున్నాను. అందువల్లనే మళ్లామళ్లా ఇటువంటి కొరతలు కలగడం, సర్వీసెస్‌లో డిస్‌కంటెంట్‌మెంట్ ఉద్భవిల్లడం జరుగుతోంది. ఇది మన ఒక్క దేశానికే వచ్చిన సమస్యకాదు; మన దేశంలో ఒక్క మన రాష్ట్రానికే వచ్చిన సమస్యకాదు. ప్రతిదేశంలోకూడ ఇటువంటి సమస్య వుంది. ధరలు పెరిగినప్పుడుగాని, తగ్గినప్పుడుగాని—వేతనాలమీద, ఉద్యోగాలమీద ఆధారపడే ప్రతి వ్యక్తి వేతనములో ఆటోమాటిక్‌గా అడ్జస్ట్‌మెంటు కావాలనేది ఒకవిధానం. ఇతర దేశాలలో సైంటిఫిక్ బేసిస్‌పైన ఆలోచన జరిపారు. అందువల్ల ప్రతి దేశములోకూడ ఒక పర్మనెంటు పే కమిషను వుంటుంది. ఎప్పుడు ధరలు పెరిగితే అప్పుడు ఇండెక్సులో పెరిగిన పాయింట్స్‌కు ప్రపోర్షనలో, ఆ రేషియోలో వేతనాలుకూడ పెరుగుతాయి. నిర్దిష్టంగా, సైంటిఫిక్ బేసిస్‌పైన శాస్త్రీయమైన పునాదులమీద వారు ఏర్పాటుచేశారు. దురదృష్టవశాత్తు మన రాష్ట్రములో, మన దేశములో అటువంటి విధానం యింతవరకు అనుసరించక పోవడంవల్ల మన దేశంలోని సర్వీసెస్‌లో డిస్‌కంటెంట్‌మెంటుకు, ఆందోళనకు అవకాశం యివ్వడం జరుగుతోంది. 1958 వ సంవత్సరంలో యీ అసెంబ్లీలో ఇటువంటి డిస్కషను జరిగింది. ఆ కమిటీకి నిర్దిష్టమైన టరమ్స్ ఆఫ్ రిఫరెన్సు యిచ్చారు. అది ఒకసారి జ్ఞాపకం చేసుకుంటే—చాల పరిమితమైన టరమ్స్ ఆఫ్ రిఫరెన్సు యిచ్చారు. కేవలం ఆనాడు ధరలు పెరగడంవల్ల, వేతనాలు పెరగాలనే సంకుచిత దృష్టితో చేయడంవల్ల యీ అనర్థకాలు వస్తాయి కాబట్టి టరమ్స్ ఆఫ్ రిఫరెన్సు మార్చాలనే వాదన జరిగింది. అప్పుడు ప్రభుత్వం కూడ అట్టి అవకాశమివ్వాలనే అభిప్రాయానికికూడ వచ్చింది. కాని, తరువాత, ఇప్పటికీకూడ ఒక శాశ్వతమైన విధానం ఏర్పరచడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోక పోవడంవల్ల ఇటువంటిది జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను. సర్వీసెస్—ఏ దేశంలో అయినా ఎందుకు తరచుగా ఆందోళన చేస్తారనేది ఆలోచించవలసివుంటుంది. వారు చెప్పే విషయం ముఖ్యంగా ఒకటి వుంది. ఏ ఆర్థిక విధానములోనైనా ధరలు హెచ్చడం, తగ్గడం జరుగుతూవుంటుంది కదా, అటువంటప్పుడు ధరలు పెరగడం, తగ్గడం కంట్రోలు చేయగలిగితే, ప్రైస్‌లైన్ కంట్రోలు చేసి, స్టెబిలైజ్ చేయగలిగితే సర్వీసెస్‌లో యీ ఆందోళన రాదు అనేది. అటువంటిది ఏ ప్రభుత్వముకూడ చేయలేదు కనుక—సోషలిస్టు రాజ్యాలు తప్ప—అటువంటి విధానం అనుసరించలేము కనుక చేయవలసింది ఏమంటే—వారి జీతాలు, భత్యాలు ఫామిలి బడ్జట్సుకు తగిన విధంగా ఎప్పటికప్పుడు వేతనాలు పెంచడానికి కమీషనుద్వారా అవకాశం కల్పించాలని వారు అడుగుతున్నారు. ఇది అసలువిషయం. ఇప్పుడు మనముందు 1875 పేజీల—పెద్ద రిపోర్టు వుంది. కాని ఎక్కడకూడ శాశ్వతమైన విధానం ఒకటి రూపొందించి, దానిపైన ధరలు పెరిగినప్పుడు, ఆర్థిక సంక్షోభం వచ్చినప్పుడు వేతనాలు ఏ విధంగా అడ్జస్ట్ కావాలనే సూచించినట్లు లేదు. ఇది ఈ రిపోర్టులోని పెద్దలోపం అని నేను అనుకుంటున్నాను. దీనిని సరిదిద్ది, సైంటి

ఫిక్ విధానం ఏర్పరిచితే శాశ్వతంగా వీరిలోని యీ డిస్‌కంటెంట్ మెంటును-పాటిస్‌ఫై చేసినవార్లమవుతామని నేను అనుకుంటాను. ప్రభుత్వం యీ విధానం గురించి డీప్‌గా ఆలోచనచేసి, ఒక ఎంక్వయిరీ కమిటీనో, కమీషనునోవేసి మొట్టమొదట యీ విధానాన్ని రూపొందించవలసిన అవసరం వుందని తెలియ జేస్తున్నాను. ఈ 1876 పేజీల రిపోర్టులో ఎన్. జి ఓల-సర్వీసెస్ కోరిన కోర్కెల పైన ఎన్ని పేజీలు వినియోగించారనేది చూస్తే 200 పేజీలు మాత్రం వుంది. ఇందులోకూడ 30 పేజీలు ముఖ్యమంత్రిగారి ఉపన్యాసం పైన వాఖ్యానం-క్లారిఫికేషను యిచ్చారు. అసలు ఇంతపెద్ద పుస్తకం వ్రాయవలసిన అవసరం ఎందుకు వచ్చింది? ఒక్క 170 పేజీలు మాత్రమే ఇందుకు వినియోగించడం ఎందుకు జరిగింది? ముఖ్యమంత్రి గారి ఉపన్యాసం గురించి వీరు వివరించవలసిన దుర్గతి ఎందుకు పట్టిందో అర్థం కావడంలేదు. వారు కోరిన కోరికలకు, డిమాండుకు ప్రభుత్వానికి పేయింగు కెపాసిటీ లేదని చెప్పవలసిన అవసరం వచ్చి ఇదంతా చెప్పారేమో అర్థం కావడం లేదు. ఇది విచిత్రమైన దృక్పథం. బడ్జటరీ కెపాసిటీని బట్టి, గవర్నమెంటు కెపాసిటీనిబట్టి యిట్లా నిర్ణయించడం ఎప్పుడైనా, ఏ దేశములోనైనా జరిగిందా? సెంట్రలు గవర్నమెంటువారు ఎన్నోసార్లు పే కమిషనును వేశారు. కాని బడ్జటరీ కెపాసిటీనిబట్టి కాదు. దేశంలో ఆర్థిక వ్యవస్థనుబట్టి, గవర్నమెంటు సర్వీసెస్‌కు కావలసిన అవసర వస్తువుల ధరలు ఎట్లా పెరుగుతున్నాయో, వారి బడ్జటులు ఎట్లా అడ్జస్ట్ చేస్తున్నారో-దాని దృష్ట్యా అవసరమైన, న్యాయమైన, ధర్మమైన వేతనములు పెంచాలని చూస్తారు కాని బడ్జటరీ కెపాసిటీ-కష్టంగా వుంది కనుక తగ్గించుకోండి అని చెప్పినది ఎక్కడా లేదు. ఇది విచిత్రమైన ఆర్గుమెంటు. ఇది విచిత్రమైన దృక్పథం. ఇది ఉపయోగపడదని మనవిచేస్తున్నాను. Details లోనికి నేను పోవడం లేదు. ఇదివరకే మా స్నేహితులు చెప్పారు. Bureau of Economics and statistics వారు తయారుచేసిన రిపోర్టుపై ఆధారపడ్డారు. ప్లాన్‌లో సూచించిన విషయాలతో compare చేసారు, బాగానే ఉంది, ఆ రిపోర్టులో per capita income ఇంత ఉంది అన్నారు. సంవత్సరానికి రు. 402 per capita income ఉంది అన్నారు, మూడు consumption units గా తీసుకుని మూడు చేత హెచ్చించి రు. 1,206 లు చేసారు. దానిని మాసానికి లెక్కచూస్తే రు. 100 లు అవుతుంది. ఏ గవర్నమెంటు ఉద్యోగికి అయినా వేతనం నిర్ణయించడానికి దానిని ఆధారంగా పెట్టుకున్నారు. దీనిని బట్టి నిర్ణయించాలనే సూత్రం తెచ్చారు, అదిబాగానే ఉంది, ఇక ఈ రిపోర్టులో 146 Categories గా ఉన్న గవర్నమెంటు ఉద్యోగులను 26 Categories కు తగ్గించారు. ఇందులో మూడు categories రు. 100 లకంటె తక్కువ ఉన్నవే, ఈ రిపోర్టు అంతా చూస్తే ఒకటి అర్థం అవుతుంది, గవర్నమెంటు కెపాసిటీనిబట్టి వేతనాలను పెంచే అవకాశం లేదు కనుక అందరికి ఉన్న వేతనాలను justify చేయాలనే దృక్పథం కనబడుతోంది. మిగతా arguments ఉపయోగించుకొని వాటిని justify చేసారు, బాగానే ఉంది. రు. 100 ల కంటే మూడు categories తక్కువ ఉన్నారు. కనీసంవారి వేతనాలైనా పెంచవలసినదని చెప్పవలసిన logic ఉంది, దానిని ఎందువల్ల అనుసరించ

లేదో తెలియడం లేదు. 15th Indian Labour Conference జరిగింది. అక్కడ ఒక నిర్దిష్టమైన మార్గం చూపించారు. Need-wage formulae అని చెప్పారు. అది చాలా scientific గా ఆలోచించిన విషయం. అన్ని దేశాలలోని wages basis గా తీసుకున్నారు, సుదీర్ఘమైన విచారణ చేసి అన్నివర్గాల అభిప్రాయాలు తీసుకున్నారు, ప్రభుత్వ అభిప్రాయాలు కూడా తీసుకుని ఒక formulae ఏర్పాటు చేసారు, ఒక్కొక్క వ్యక్తికి కావలసిన Nutritious diet ఎన్ని కేలరీలు ఉండాలో ఆధారంగా చేసుకుని, ఒక family లో ఎంతమంది ఉంటారో తీసుకుని వారికి కావలసిన formulae evolve చేసారు, దానిని ఆధారంగా చేసుకునే ఏ పే కమీషన్ వారైనా పరిశీలించడం, నిర్ణయాలు చేయడం జరుగుతోంది, ఈ రిపోర్టులో దానిపై విమర్శ జరిగినట్లు ఉన్నది, దానిని complete గా reject చేసారు. ఈ రిపోర్టును ఏ basis మీద తయారు చేసారో అర్థం కాకుండా ఉన్నది. Scientific గా prices పరిశీలనచేసి చేసారా, per capita income ఆధారంగా చేసుకున్నారా, ఇతర దేశాలలో ఏ విధానం అనుసరించి పే కమీషన్ రిపోర్టులు తయారు చేసారో దానిని ఆదారంగా చేసుకుని. తయారు చేసారా-అర్థంకాకుండా ఉంది. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఉద్యోగులకు స్టేటు గవర్నమెంటు ఉద్యోగులకు ఉన్న వ్యత్యాసాల విషయం మనకు తెలిసినదే. ఇదివరకే మిత్రులు చెప్పారు, ఇతర దేశాలలో ఎట్లా ఉన్నది నాకు తెలియదు, కాని దాదాపు అన్ని దేశాలలోను ఇటువంటి వ్యత్యాసాలకు అవకాశం ఇవ్వకుండా మొదట basis wage తయారుచేసి దానిపై scales చేస్తున్నారు కాని ఇటువంటి వ్యత్యాసాలు లేవు. చాలా రోజులుగా ఉంటున్న వ్యత్యాసం, ఇప్పటికైనా ఒక దృక్పధం తీసుకుని ఇటువంటి వ్యత్యాసం లేకుండా చేస్తారని అనుకుంటున్నాను, Comparable wages అనే point ఉంది. మన రాష్ట్రంలోనే బాంకులు, private industries ఉన్నాయి. అక్కడ పనిచేసేవారికి మన ఉద్యోగులకు ఉన్న వేతనాలలో బాగా తేడాలున్నాయి. బ్యాంకులలో చిన్న జవానులకుకూడా మన L.D.C, U.D.C. ల కంటె ఎక్కువ జీతాలున్నాయి. ఇటువంటి వ్యత్యాసాలున్నంత వరకు ఉత్సాహంతో పని చేయడానికి అవకాశం ఉండదని నాకు అనుమానం ఉన్నది. అది కూడా ఆలోచించవలసి విషయం. అన్నింటి కంటె ముఖ్యమైనది-efficiency bar అనేది ఒకటి పెట్టారు, చాలామంది మిత్రులు విమర్శించారు. అది ఎంతవరకు ఏమంటినీమో నేను ఒకనిర్దిష్టమైన అభిప్రాయం తెలియజేయ లేను కాని ఇదివరకు బ్రిటిషువారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ పద్ధతిని మన ప్రభుత్వం తీసిపారవేసినది, ఎందువల్ల తీసి వేసినది అనేది ప్రధానమైన విషయం. Efficiency ఉండాలనేది అందరు అంగీకరించిన విషయమే, Peons కు L.D.Cs., కు ఇంకాకొద్దిజీతాల వారికి efficiency bar పెట్టారు. Efficiency అనేది పెద్ద ఉద్యోగులలో ఇంకా ఎక్కువ అవసరం అనేది నా అభిప్రాయం. క్రింద వారికి example set up చేయాలంటే పైవారు చేయాలి. చిన్న ఉద్యోగులకు E. B. అవసరంలేదనే ఉద్దేశంతోనే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఇదివరలో తీసివేయడం జరిగింది. బ్రిటిషు వారు ఈ విధానాన్ని ఉద్దేశపూర్వకంగా అనుసరించారు. వారికి faithful గాను loyal గాను ఉండడం కొరకు ఇది ఏర్పాటుచేసారు కాని efficiency పెంచడానికికాదు. దేశాన్ని

అభివృద్ధి చేయడానికి కాదు. అటువంటి imperialist attitude తీసివేయాలనే తీసివేసారు. Productivity తగ్గిపోయిందని man hours లో turn out చేసే quantum of work పెంచాలని అనుకుంటున్నాము. కాని పెంచలేక పోతున్నాము, Efficiency తగ్గిందని ఒప్పుకుంటున్నాము. క్రింది తరగతులకు efficiency bar పెట్టినందువల్ల దుర్వినియోగమయ్యే అవకాశం ఉన్నది. అందు వల్ల క్రింది తరగతులకు E. B. పైతరగతులకు ఉండడం ప్రయోజనంకాని క్రింది తరగతులకు కాదు. ఈ రిపోర్టు ఏ services కు అయితే ఉపయోగించాలని ఆశించారో వారికి నిరుపయోగం. దానిని print చేయకుండా ఉండడమే మంచి దైనది. ముఖ్యమంత్రి గారు ఎన్. జి. వో నాయకులను పిలిపించి across the table కూర్చుని వారి discontentment తగ్గించడానికి ఒక విధానం ఏర్పాటు చేయాలని మనవి చేసుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అధ్యక్షా, తమరు కల్పించిన అవకాశాన్ని తీసుకుని పే కమిషను యొక్క రిపోర్టును గురించి గౌరవసభ్యులు వారి వారి అభిప్రాయములను వ్యక్తం చేసినారు. చాలా సంతోషం. ముఖ్యంగా గౌరవ సభ్యులు చెప్పినటువంటి అభిప్రాయాలను ప్రభుత్వం పరిశీలించినప్పుడు రిపోర్టును కూలంకషంగా పరిశీలించేటప్పుడు యివన్నీకూడా మనస్సులో పెట్టుకుంటామని నేను మనవిచేస్తున్నాను. యేదయినా తమకు తెలియనిది కాదు. ఈ రాష్ట్రంలో మొట్టమొదట ఒక కమిటి జరిగింది. తరువాత నేను అధ్యక్షుడుగా పే కమిటి జరిగింది. అనేకవిధాలుగా వారి స్కేల్సును యింప్రూవు చేయడానికి ప్రయత్నం కూడా జరిగింది. ఇంక్రిమెంట్సు అయితేనేం స్కేల్సు అయితేనేం యింప్రూవు చేయడం జరిగింది. దాని తరువాత కొన్ని లోపాలు దానిలోవున్నాయన్నప్పుడు టూ మాను కమిటీ వగైరాలు వేయడం సరిదిద్దడం కూడా జరిగింది. సాధారణంగా దీనిలో యెవరిని యేమీ అనేదానికి అవకాశం లేదనుకోండి. యెంప్లాయిసుకు రెండు అవకాశాలున్నాయి. మేము యేదయినా డైరెక్టుగా చేస్తే మీరు చేస్తే అది న్యాయంకాదు లోటుపాటులు చూడడానికి జడ్జి ఉన్న కమిషను కావాలని అంటారు. అదే కోరిక ననుసరించి ఒక జడ్జిని వేసి కమిషనును వేస్తే వారు సిఫార్సులు యిస్తే యివి యేమీ పనికిరావు అనేదానికి రెండు అవకాశాలు వారికి ఉన్నాయి. యేది యేమి ఉన్నా న్యాయంగా పరిశీలించడం అవసరం. తమకు తెలియనిది కాదు. 1965 సంవత్సరంలో అప్పాయింటు చేసినప్పుడు సంవత్సరన్నర దీని కాలం అని చెప్పాము. వారికి బహుశా చాలమందికి తెలియకపోవచ్చు. ఈ టరమ్స్ ఆఫ్ రెఫరెన్సు పంపేటప్పుడు కూడా నేను అసోసియేషన్సును కన్సల్టుచేసి పంపానని మనవిచేస్తున్నాను. కాబట్టి కేవలం టర్మ్సాఫ్ రెఫరెన్సు ఫ్రేము చేసినప్పుడు గాని వారికి చెప్పకుండా గాని తెలియకుండాగాని చేయలేదు. అయితే 1965 సంవత్సరంలో యీ పే కమిషను వచ్చినప్పుడు యింటీరిం రిపోర్టు యివ్వడం దానిని ప్రభుత్వం యాక్సెప్ట్ చేయడం సంగతి మీకు అందరికి జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను. అసలు పే కమిషను యొక్క ఉద్దేశ్యం యెందుకు లేకపోయిందంటే యింటెరింగా యాక్సెప్టు చేయడం జరిగింది. తరువాత జనవరిలో మేము యెప్పుడైతే

అప్పుడున్న సెంట్రల్ స్కేల్సాఫ్ డి. యే. యిస్తామని మేము/ప్రభుత్వం/ఒప్పుకున్నామో దీనిలో అసలు ఉన్నటువంటి రుచి పోయింది. ఆఫ్టరాల్ పే స్కేల్సు రివిజను యెప్పుడూ మార్జినలుగా ఉంటుంది. యెక్కడైనా చూడండి. ఇప్పుడు మన పే స్కేల్సు చూచినప్పుడు మన రాష్ట్రంలో యెట్లా ఉన్నాయి. ప్రక్క రాష్ట్రాలలో యెట్లా ఉన్నాయి యేమయినా విపరీతమైన వ్యత్యాసాలున్నాయా అని చూడవచ్చును. యెంప్లాయీసు అసోసియేషను వారుకూడా తృణ్ణంగా పే కమిషను వారితో చర్చించినారు. కాబట్టి నేను మనవిచేసేది కేవలం పే స్కేల్సును గురించి వచ్చిన విషయాలలో యేదో బ్రహ్మాండంగా ఉంటుందని అనుకోవడం పొరపాటయిన విషయం. కాబట్టి పే స్కేల్సు కంపేరు చేయాలి. అవన్నీ కూడా యెగ్జామిను చేసినప్పుడు ప్రక్కన యెట్లా ఉంది అనేది కూడా చూసుకోవాలి. సదరను జోనలు కౌన్సిలులో కూడా ఒకసారి అనుకోవడం జరిగింది. రాష్ట్రాలలో పే స్కేల్సు యేమి ఉండాలనే సంగతికూడా అనుకోవడం జరిగింది. మనం యెక్కడ యెక్కువ ఉంది అది తీసుకుందామని అనుకోవడం కూడా it must be considered in the aggregate. కొన్ని లోపాలున్నాయనే భావనతో గౌరవసభ్యులు చెప్పినారు. రత్నసభాపతిగారు యింకొకటి లేవదీసినారు. పై కేటగరీసులో యెఫిషియన్సీ బారు వుండవచ్చుగాని క్రిందకేటగిరీలో ఏ ఫిషియన్సీ బార్ యెందుకనే విషయం చెబుతూ వచ్చినారు. గౌరవసభ్యులు దీనిపైన చర్చచేసినారు. అవన్నీ ఆలోచించవచ్చు. ఇప్పుడు అసలు పే కమిషనులోనే మనం అనవసరంగా ప్రభుత్వంపైన విమర్శచేయవలసివచ్చినందుకు పే కమిషనుపైన చెబుతున్నారు. రెండు రోజులుగా జరిగిన చర్చలలో చూస్తే నాకు యేమి అగపడిందంటే......

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మేము రెండూ చేశాము.

శ్రీ పి. వి. కె. రావు :—పే కమిషనుమీద విమర్శ చేశామంటే గవర్నమెంటుమీద విమర్శ చేశామన్నమాట.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—పే కమిషనుపైన అంత నిర్దయగా చూడడం మంచిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఒక జడ్జిని అప్పాయింటు చేసుకుని కేవలు మ్యాను, యెఫిషియంటు మ్యాను ఆయనను వేసుకున్న తరువాత ఆయన చెప్పిన విషయాలు సమగ్రంగా ఆలోచించాలిగాని మనం కేవలం ఒక తృణీకరించే భావంతో ఉండడం మంచిదికాదు. యేదయినా ఒకచోట, అరచోట కమిషను యేదయినా ఒమిటు చేస్తే చూడవచ్చు తప్పు యేమీలేదు. ఆయన జుడీషియలు డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించినవారు కాబట్టి జుడీషియలు డిపార్టుమెంటు విషయం చేశారని అనడం న్యాయంకాదు. ఆయనకు జుడీషియలు డిపార్టుమెంటుతో యిప్పుడు యేమీ సంబంధంలేదు. పాతవాసన మేమయినా ఉంటే అదికూడా పోతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—బాదరాయణ సంబంధం.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇండైరెక్టుగా ఆయన జుడీషియలు డిపార్టుమెంటుకు చేసిన సిఫార్సులన్నీ సంతృప్తికరంగా ఉన్నవని చెప్పగలరా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—చెబుతాము, తప్పకుండా.

Sri K. Brahmananda Reddy :—He is a capable and, efficient man. We should not take things in an isolated or piecemeal manner. పే కమిషను రిపోర్టు పెద్దదని అంటున్నారు. పెద్దదికాదు. కొన్ని పేజీలు రిపిటిషన్సు ఉన్నాయి. 250-300 పేజీలు రిపిటిషన్సు వచ్చాయి. ప్రింటు చేస్తే ఆఫ్టరాల్ 800 పేజీలవుతుంది. మదరాసు పే కమిషను రిపోర్టు చూశారో లేదో 300 పేజీల పై చిల్లర ఉంది. టైపు చేసినప్పుడు కాగితాలు పెద్దవిగా గనపడతాయి కాబట్టి నేను మనవిచేసేది, నిజమే ఒక ప్రభుత్వం పని చేసేటటువంటి సిబ్బందియొక్క కోర్కెలను యెప్పటికప్పుడు ఆలోచించవలసినదే. మన పరిస్థితులనుకూడా ఆలోచించుకొని యెప్పుడు చేయగలము యెంత చేయగలము అని ఆలోచించేటప్పుడు మనస్సులో పెట్టుకోవలసి ఉంటుంది It is a continuous process.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారిని అప్పాయింటు చేసేటప్పుడు సర్వీసు అసోసియేషన్సునుకూడా కన్సల్టు చేశాము వారు కాన్ఫిడెన్సు చూపించారన్నారు. అదే నిజమైతే వారు బ్రీచాఫ్ ట్రస్టు చేశారని అంటున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—కాన్ఫిడెన్సు అంటే ఫలానా జడ్జిను ఉన్నారు వేసుకోవచ్చును అంటే నాకు యేమి తెలుస్తుంది. వారికి యేమి తెలుస్తుంది. అందుచేత కాన్ఫిడెన్సు లేదు, బ్రీచాఫ్ ట్రస్టు లేదు. వారేమో ఆయననే వేసి తీరాలన్నారని అనలేదు. అట్లా యేమీ కాదు. కాబట్టి యిప్పుడు చూడండి, అసలు టర్మ్సాఫ్ రిఫరెన్సులోనే ఉంది, మీరు చేసేటటువంటి సిఫార్సులు ప్రభుత్వంయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితులను మనస్సులో పెట్టుకుని చేయాలవడం న్యాయమైన మాటే. ఆర్థిక పరిస్థితులను మనస్సులో పెట్టుకోకుండా గాలిలో ప్రయాణం చేసినందువల్ల యేమి ప్రయోజనం? కాబట్టి వాస్తవ పరిస్థితులను గాని ఆర్థిక పరిస్థితులను గాని యిబ్బందులను వగైరాలన్నీ నేచురలుగా సహజంగా మనస్సులో పెట్టుకొని చేయవలసిన అవసరం యెకరికైనా ఉంటుంది. అందుకని తమకు తెలియనిది కాదు. ప్రభుత్వానికి సంబంధించినంతవరకు యెన్నిసార్లు ఆలోచించినా మన శక్తికి మించకుండా మనం మన సిబ్బందియొక్క విషయాలను జాగ్రత్తగా మనసులో పెట్టుకుని సానుభూతితో పరిశీలించే అలవాటు ప్రభుత్వానికీ ఉంది. ఆ అలవాటు ప్రకారమే చేసాం కాని ఘర్షణ తీసుకరావాలని గాని లేకపోతే యింకో విధముగా ప్రయత్నం చేస్తామని అనుకోవడం చాలా పొరపాటు కాని మనం దేశం మొత్తంపైన ఉన్న పరిస్థితులను ఇప్పుడున్న పరిస్థితులనుకూడా మనస్సులో పెట్టుకోవాలి. ఇది మీరు గమనించి యేవో ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి కాబట్టి మీరుకూడా ముందువచ్చే రోజులలో మంచిమంచి సలహాలుచేసి ఆర్థిక స్తోమతుకు దోహదం చేయవలసినదిగా మనవిచేస్తున్నాను. మేము దీనికి

పరిశీలిస్తున్నాము. పరిశీలించబోతున్నాము. మీరు చెప్పినటువంటి విషయాలను కూడా గమనంలో పెట్టుకోబోతున్నాము. యెంతవరకు సానుభూతితో ఆలోచించడానికి వీలుందో అంత సానుభూతిగా ఆలోచించి వారి పరిస్థితులను బాగుపరచడానికి మనం నిర్ణయాలు తీసుకోవచ్చు.

Mr. Deputy Speaker:—The House is adjourned to meet at 8-30 A. M. tomorrow.

(The House then adjourned till Half-Past Eight of the clock on Wednesday, the 13th September, 1967.)